Vier Atjèhsche Si Meuséukin-vertellingen

DOOR

RADEN Dr. HOESEIN DJAJADININGRAT.

overdruk

Kon. Bat. Gen.
XXXIV
675

Vier Atjehsche Si Meuseukin-vertellingen / door Raden Hoesein Djajadiningrat. -- [S.l. : s.n., 1915]

Berisi 4 kisah tentang tokoh si Meuseukin dari Aceh yang di daerah lain juga dikenal sebagai si Miskin, si Malarat atau si Bao-toloe.

This book contains 4 stories about the character Si Meuseukin of Aceh which is in other areas are also known as Si Miskin, Si Malarat or Si Bao-toloe.

XXXIV : - 675

Koleksi Perpustakaan Nasional RI

A010-66024660 XXXIV 675 01125333 74

Vier Atjèhsche Si Meuseukin-vertellingen

DOOR

RADEN Dr. HOESEIN DJAJADININGRAT.

Si Meuseukin (De Slokker) of Si Gasiën-meuseukin (De Arme Slokker) is, naar men in Dr. C. Snouck Hurgronje's „Atjèhers", dl. II. pag. 71—75 (dl. II, pag. 70—73 van de Engelsche vertaling) kan lezen, waar ook op gelijksoortige typen in andere Indonesische verhalen gewezen wordt, een figuur in de Atjèhsche vertellingen, die eensdeels trekken van overeenkomst vertoont met den Europeeschen Uilespiegel, in welk geval hij ook Pa[c] Pandé (De onnoozele Baas) [1]) heet, en anderdeels de rol vervult van een romanheld, die aanvankelijk arm en behoeftig, na verscheidene avonturen ten slotte koning wordt. Aan het aldaar opgemerkte kan toegevoegd worden, dat Si Meuseukin in zijne in de tweede plaats genoemde rol zijn parallel heeft in den Maleischen Si Miskin [2]), en in de persoonlijkheid, die in Soendaneesche vertellingen met namen als Ki Miskin, Si Tjaäng, Si Sëboel of Si Malarat aangeduid wordt, terwijl de Toba-Bataks een analoog verhaal kennen onder den naam van Si Bao-toloe, welk verhaal echter met een voor den held ongelukkig slot eindigt [3]). Vier van de door Dr. Snouck Hurgronje besproken Si Meuseukin-vertellingen worden hier in tekst [4]) en vertaling (met uitzondering van het tweede verhaal, dat daarvoor minder geschikt is) aangeboden, t.w.:

1) Dit is de oorspronkelijke beteekenis van het woord. De Atjèher ziet er echter zuiver een eigennaam in, den naam van een onnoozele.

2) Zie de Hikajat Si Miskin, die meer dan eens is uitgegeven (Dr. v. Ronkel's Cat. van de Mal. hss. in het museum van het Bat. Gen. p. 133).

3) Zie C. M. Pleyte, Tanggëransche volkstaal (Tijdschr. van het Bat. Gen. dl. LVI pag. 69 en volg).

4) De tekst is van den Atjèher Teungkoe Mohamad Noerdin.

I. Si Meuseukin als ziener [1]), hier naar de aanvankelijke bezigheid van den held genoemd: „Si Meuseukin als karbouwenhoeder";

II. Si Meuseukin's huwelijk;

III. De *bajeuën*-vorst en Si Meuseukin;

IV. Si Meuseukin door zijn ouderen broeder verongelijkt, in het Atjèhsch hier minder eigenaardig genoemd „De gebroeders Si Meuseukin als schoffelaars".

Omtrent deze verhalen nog het volgende.

De sub III genoemde vertelling bestaat, gelijk men aanstonds kan zien, uit twee verhalen, die vrij los aan elkaar verbonden zijn. Aan het eerste, dat van de 99 *bajeuën's* en den *peureuléng* [2]), is het spreekwoord ontleend *keutoesa peureuléng sabòh binasa bajeuën koereuëng sa si·eutōih*, d.i. wegens één *peureuléng* werden 99 *bajeuën's* in het verderf gestort. Het wordt bijv. gezegd, wanneer een persoon door zijn laster of anderszins een geheel dorp in het ongeluk brengt, en ware in het Hollandsch weer te geven met het spreekwoord „een rotte appel in de mand maakt al het gave fruit te schand".

In het tweede gedeelte verslaat Si Meuseukin met de hulp van een wonderkapmes een *naga*-vorst en verwerft eene prinses. Van een gelijksoortig verhaal bestaat eene redactie in gebonden stijl, getiteld *Hikajat Boeda*ᵉ *Meuseukin* [3]), die wel eene vertaling of bewerking zal zijn van de Maleische *Hikajat Parang poeting*, die ook genoemd wordt *Hikajat Boedak Miskin bergelar Radja Mambang Dēwa Kaindraän* [4]). De inhoud der Atjèhsche redactie is als volgt.

---

1) Beter *Haba Si Meuseukin keumalòn*, zonder *njang*.

2) Zie over de beteekenis beneden.

3) Vermeld in „De Atjèhers" II p. 159 (dl. II p. 157 der Eng. vertaling).

Met *hikajat* wordt in het Atjèhsch alles benoemd, dat in gebonden stijl is, met uitzondering van *pantōn*, *nasib* en *kisah*.

4) Zie Tijdschr. van Ned. Indië 1849 I p. 393 no. 228 (v. d. Tuuk, Kort verslag van de Mal. hss. in East India House te Londen).

Eene hemelprinses, door een *mambang* [1]) op bovennatuurlijke wijze bevrucht, wordt door haar vader vervloekt en naar de aarde verbannen. Zij komt in een bosch dicht bij de stad Anta Peureuma, en bevalt daar van een zoon, Boeda[c] Meuseukin (De arme knaap) geheeten. Door loonarbeid voorziet zij in haar levensonderhoud. Boeda[c] Meuseukin redt achtereenvolgens het leven van een *naga*-jong, een kiekendief en een muis, door ze te koopen van de menschen, die ze wilden dooden [2]). Met den *naga*, die een zoon is van een *naga*-vorst, gaat hij mee naar diens ouders. Op aanraden van zijn vriend vraagt hij, als de *naga*-vorst hem wil beloonen, den zich in diens muil bevindenden wondersteen, en krijgt dezen. Daarop gaat hij terug. De *naga*-vorstin wordt boos bij het hooren, dat de wondersteen is weggegeven, en stuurt een *naga*-hoofd Boeda[c] Meuseukin achterop om den steen te ruilen tegen een wonderstok, die, wanneer men daarmee op den grond slaat, veroorzaakt, dat de vijanden verstijfd raken en die eten kan tooveren. De *naga* haalt Boeda[c] Meuseukin in, en deze, de wonderkracht van den stok vernomen hebbende, zint op een middel om ook dien machtig te worden. Gelukkig voor hem krijgt de *naga* het nu juist te kwaad van de warmte, daar hij langen tijd op het droge heeft geloopen, en kruipt, met achterlating van den stok, in het water. Boeda[c] Meuseukin slaat met den stok op den grond, waardoor de *naga* verstijfd raakt, en gaat er van door.

In het bosch rondzwervend, hoort hij het geluid van iemand, die hout hakt, en als hij daarop is afgegaan, ziet

---

1) Eene soort hemelbewoner.

2) Het redden van dieren, die dan dankbaar blijven en daarvan blijk geven, komt in Indonesische verhalen meer voor; bijv. in de Hikajat Malém Diwa, Banta Ahmat; vgl. „De Atjehers" II. p. 132, 148, en de nos. 3 en 6 van de door Pleyte gepubliceerde Tanggĕransche verhalen (Tijdschr. Bat. Gen. dl. LVI. p. 23 en p. 69). Zie ook Pleyte's „nabetrachting" t.a.p., waarop hij mij in dit verband de aandacht gevestigd heeft.

hij een *parang poeténg* [1]) een huis binnen vliegen. In dat huis blijkt een oude man te wonen, de eigenaar van het wonderkapmes. Boeda^c Meuseukin ruilt het kapmes tegen den wonderstok in, en gaat er mee naar huis.

De koning van het land, die geen kinderen heeft, gaat naar een eiland om eene gelofte te doen. Zijn bede wordt verhoord: eene *mangga*-vrucht valt uit de lucht voor hem neer, die hij aan de vorstin te eten geeft. Op den terugtocht wordt hem de weg door *naga's* versperd. Hij doet de belofte om, als hij een kind krijgt, het aan de *naga's* te geven, en deze laten hem doorgaan. Hij krijgt eene dochter.

De *naga*-vorst stuurt een *oedeuëng galàh* [2]) om naar de prinses te gaan kijken, en als hij gehoord heeft, dat zij volwassen is, komt hij met zijn gevolg en verspert den haven. De vorst, Indra Dioe geheeten, vraagt drie maanden uitstel. In dien tusschentijd roept hij verscheidene vorsten te hulp, en 99 prinsen komen. Als de drie maanden om zijn, bouwt de vorst een vlot en zend daarop de prinses met vrouwelijk gevolg de zee in.

Boeda^c Meuseukin plaatst zich op het vlot, wisselt met de prinses van ring, en drijft met de hulp van zijn wonderkapmes en van kiekendieven, volgelingen van zijn vriend den kiekendief, de *naga's* terug. De *naga*-vorst zendt een bijzonder grooten *naga*, die vlot en al verslindt. Door den tooversteen van Boeda^c Meuseukin is het in den buik van den *naga* echter als in een paleis.

De kiekendieven vertellen het ongeluk aan de muizen en deze brengen het over aan den vader van Boeda^c Meuseukin, Mambang Soegara. De *mambang's* bevechten de *naga's*.

---

1) Een kapmes zonder heft, doch wel met 't puntige uiteinde er aan, dat in een heft hoort te zitten (*poeténg*). Beneden in het verhaal van den *bajeuën*-vorst en Si Meuseukin wordt het wonderkapmes *parang poentông* genoemd, waaronder een kapmes zonder punt verstaan wordt.

2) Een groote soort zeegarnaal.

De *naga*, die het vlot verslonden heeft, wordt gewond en op het strand geworpen. Boeda^{c} Meuseukin's vriend de muis kruipt in den *naga*, ziet dat alles er goed gaat en geeft berichten van de buitenwereld. Het wonderkapmes hakt het hart van den *naga* door en de opgeslokten komen naar buiten.

Mambang Soegara geeft aan zijn zoon een wondersteen, waarmee deze een paleis met de noodige versterkingen toovert. De strijd met de *naga's* duurt voort. De *mambang's* krijgen het te kwaad en Boeda^{c} Meuseukin roept zijn *naga*-vriend, Ra^{c}na Goempita, uit de Groene Zee te hulp. Een strijd van *naga's* tegen *naga's* ontstaat, en de vijandige *naga's* worden verslagen. Na afloop van den strijd, gaat Boeda^{c} Meuseukin terstond naar huis.

De 99 prinsen maken zich van het vlot meester, en beweren de *naga's* verslagen te hebben. Een hunner zegt echter de waarheid. De koning wordt niet boos. Na overleg met anderen, laat hij alle prinsen en hoofden komen en maakt bekend, dat degeen, op wien de prinses bloemen zal strooien, haar echtgenoot zal worden.

Een gebouw wordt opgezet, waarin de prinses met gouden bloemen plaats neemt. Bij de revue komt ten slotte Boeda^{c} Meuseukin aan de beurt en op hem strooit de prinses de bloemen. De prinsen [1]) komen in verzet, doch worden allen door Boeda^{c} Meuseukin met de hulp van zijn wonderkapmes en zijn *naga*-vriend verslagen en onderworpen.

Tot zoover het gedicht.

Ten slotte een enkel woord over den vorm der hier gepubliceerde vertellingen. Aan het begin, ook in het midden en aan het einde komen spreuken en verzen voor, die niet tot den inhoud van het verhaal behooren. De bedoeling van die, welke aan het begin van de tweede en de derde vertelling staan, is duidelijk. Daarmede wordt telkens eene captatio benevolentiae bedoeld. Midden in No. III, en aan het begin

---

1) Hier wordt behalve van de 99 nog van 50 prinsen gesproken. Het getal 99 speelt in Atj. verhalen eene groote rol.

van No. IV komen echter spreuken voor, en aan het einde van No. IV een vers, die absoluut in geen verband staan tot het verhaal. Ze dienen alleen om aan te geven, dat het verhaal begint, of dat het verhaal of eene afdeeling daarvan geeindigd is, en bij eene mondelinge voordracht worden ze min of meer schertsend gezegd. Ze zijn derhalve te vergelijken met de *nasib's* bij de *ratèb's*. Door *nasib's* worden de verschillende afdeelingen van elkaar gescheiden, en bij den *ratèb sadati* begint men de voorstelling met buiten alle verband staanden onzin [1]).

---

1) Zie „De Atjèhers" II p. 220 en volg.

I.

Haba Si Gasiën-meuseukin rabé keubeuë.

Na sidròë aneuᶜ miët gasiën ngòn meuseukin. Djeuëb-djeuëb oeròë di djih djirabé keubeuë. Hana sapeuë na baᶜ badandji, meung idja pi tan.

Baᶜ siᶜoeròë kheun aneuᶜ miët laᶜén: „Katém kah, haj Meuseukin, djeunòë koebōh keu noedjoem keumalòn?" SeuᶜōtSi Meuseukin: „Oelōn han djeuët keu noedjoem, hana èleumèë". Kheun aneuᶜ miët, njang le: „Meung ka katém, baᶜ thatlé, hana peuë, djeuët tjit. Kamòë njòë, njang djaᶜ tjeumeutjoeë, gata njang kalòn-kalòn; pat njang kamòë sòm, moepeugah baᶜ gata. ɛÒh waᶜtèë na oereuëng njang geumadòh djaᶜ mita oereuëng keumalòn, djeuët kamòë kheun baᶜ oereuëng njan gata noedjoem, njang that trōïh mata".

ɛÒh lheuëh djibōh keu noedjoem, jōh njan beudòïh bandoem rakan Si Meuseukin, djidjaᶜ tjoeë areuta gòb, keubeuë gòb. Phōn-phōn djiteumèë sabòh keubeuë, landja djidjaᶜ sòm baᶜ sabòh teumpat; ka djipeugah baᶜ Si Meuseukin, pat njang djisòm. Lheuëh njan di oereuëng njang geumadòh njan djidjaᶜ mita keubeuëdji keudéh keunòë, hana éᶜ meuteumeung. Jōh njan djidjaᶜ keumalòn, han tjit na éᶜ meuteumèë. Baᶜ djidjaᶜ-djaᶜ njan meuteumèë ngòn rakan Si Meuseukin. Kheun oereuëng geumadòh: „Lōn ka gadòh sabòh keubeuë. Ka padoem dròë noedjoem lōn djaᶜ keumalòn, han tjit éᶜ meuteumèë. Pat na taleungò noedjoem, njang tjeudaïh? Tapeugah baᶜ oelōn, haj pò!" Teuma seuᶜōt rakan Si Meuseukin: „Njan pat na sidròë noedjoem tjeudaïh that keumalòn, lòm ngòn trōïh mata!"

Ban djileungò meunan lé oereuëng, njang geumadòh, djimè oe, ranoeb, pineung, gambé, bakōng, breuëh, teubèë, idja, landja djidjaᶜ baᶜ Si Meuseukin. Kheun oereuëng, njang

geumadòh: „Haj, Teungkoe, oelōntoean na gadòh sabòh keubeuë, tjoeba Teungkoe boeka téh!" Teuma di Si Meuseukin njan djipoera-poera boeka kitab téh. Lheuëh njan djikheun lé Si Meuseukin: „Keubeuë gata djeunòë na teuᶜikat baᶜ teumpat anò; baᶜ reudjang tadjaᶜ tjòᶜ!" Ban djileungò meunan lé oereuëng, njang pò keubeuë, landja djiwòë djidjaᶜ mita keubeuëdji. ƐÒh ban lami trōïh keunan, djiteumèélé: bit na di sinan keubeuë njan teuᶜikat. Ladjoe djihoeë djipoewòë oe roemòh dròëdji.

Lheuëh njan di rakan Si Meuseukin seuningòh nibaᶜ njan pi meunan tjit djipeulakoe. Dawōᶜ djidjaᶜ tjoeë areuta gòb, keubeuë gòb, peuë njang meuteumèë. Njan pi meunan tjit doempeuë djipeugah baᶜ Si Meuseukin. Jōh njan di Si Meuseukin njan ka seunang, mangat that atédji: ka na idja, ka na badjèë baᶜ badan, ka kaja.

Teukeudirōlah baᶜ siᶜoeròë radja lam nanggròë njan gadòh sabòh keumala, njang geutrōh lam meuligòë. Jōh njan radja panggé Noedjoem Meuseukin oe dalam. Kheun radja baᶜ Si Meuseukin: „Meung éᶜ meuteumeung keumala kèë njang ka gadòh njòë, kah koepeudjeuët keu radja; meung han meuteumeung, kah koepòh maté, koekòh takoeë". — Njang keubit, areuta radja njan gadòh, kòn rakan Si Meuseukin tjoeë, njang tjoeë areuta njan, doea dròë kadam radja lam meuligòë, nandji sidròë Si Badan, sidròë Si Njawa. — Teuma beuᶜoeët djaròë di Si Meuseukin njan, djikheun baᶜ radja: „Ampōn, Toeankoe, patéᶜ meuhòn baᶜ Toeankoe oemoe toedjōh oeròë, patéᶜ keumeung tapa lam sabòh biléᶜ dalam meuligòë njòë". Jōh njan radja bri sabòh biléᶜ.

Djidoeëᶜ sinan di Si Meuseukin njan lam meuligòë radja. Até Si Meuseukin soesahdji that; oeròë malam hana meung djiᶜéh, dawōᶜ djimòë ingat keu oentōng dròë; djitakōt geupòh lé radja, ngòn djiᶜah-ah dròëdji, djikheun meunòë: „Alah, Toehan, binasakeu si badan ngòn si njawa, geugantoeng, geupòh lé radja!" Meunankeu djikheun lé Si Meuseukin djeuëb-djeuëb malam.

HAKUBUTU-KAN
JAKARTA

Teuma djileungò lé kadam radja, nan Si Badan ngon Si Njawa; djimarit sabé keudròëdji. Kheun Si Badan baᵉ Si Njawa: „Gèt tabri theë baᵉ Noedjoem Meuseukin; bèᵉ tabri djipeugah baᵉ radja, geutanjòë tjoeë malakat njan". Jōh njan djiteuka baᵉ Si Meuseukin, djikheun: „Haj, Teungkoe Noedjoem, bèᵉ neupeugah baᵉ radja kamòë tjoeë malakat njan; neukheun njang tjoeë, oereuëng djeuᵉōh. Djeunòë areuta njan na njan pat, lōn trōh di likōt geudōng. Bèᵉ tapeugah sagaj oelōnteu njang tjòᵉ. Meunan, neukheun, bèᵉ oebah sagaj, haj Teungkoe meutoeah!"

Doedòë nibaᵉ njan, ɛ̀òh trōïh toedjōh oeròë, teubiët Noedjoem Meuseukin, djaᵉ baᵉ radja. Tanjòng radja baᵉ Si Meuseukin: „Ka moepat djeunòë?" Djaweuëb Si Meuseukin: „Ka leumah djeunòë, hé Toeankoe! Na djéh pat, djitanòm di likōt geudōng, djitōb ngòn papeuën". Ban radja leungò djikheun meunan, landja neubrangkat oe likōt geudōng: bit na meuteumèëlé baᵉ njang djipeugah, hana meutoeka meung batjoet, landja neupoewòë oe atana. Di Noedjoem Meuseukin makén meugah; trōïh oe djeuᵉōh doem moeboenjòë meugah trōïh mata.

Doedòë nibaᵉ njan di radja njan neupanggé raᵉjat banda doesōn, bandoem neujoeë trōn landja oe dalam. Kheun boedjang radja: „Radja djeunòë neukeumeung meukeureudja peukawén aneuᵉneu poetròë ngòn Noedjoem Meuseukin". Jōh njan radja joeë peuᵉasé doempeuë alat keureudja raja. ɛ̀Oh ka tjoekōb doempeuë, ka asé, jōh njan geupeugatib Noedjoem Meuseukin ngòn aneuᵉ radja, toean poetròë, geujoeë araᵉ lingka nanggròë, lheuëh njan landja geupoewòë oe atana.

Teutapi di Noedjoem Meuseukin njan hana djitém éh sagaj ngòn toean poetròë. Djikheun lé Si Meuseukin: „Hana patōt sagaj oelōnteu éh sadjan ngòn Toean Poetròë: lōn njòë meuseukin that lòm ngòn hina". Teuma seuᵉōt toean poetròë: „Pakòn meunan Toeankoe kheun? Dibaᵉ lōn lagèë poedòë, meung ka ajah lōn soeka galaᵉ, patōtkeu lōn soeka. Bèᵉ antara lagèë Toeankoe, bahlé baᵉ teumòn,

njang geupoeblòë-ba pi lōn rila tjit". Seuᶜōt Si Meuseukin: „Meungnjò na neumeunabsoe keu oelōnteu, ɕòh meusoe meureujam di pasi, baᶜ trōïhlé neumè ngòn gritan meuïh; lōn prèh di pasi".

Lheuëh djikheun njan, di Si Meuseukin landja djidjaᶜ oe pasi baᶜ sidròë nahoeda kapaj, njang kaja raja. Kheun Si Meuseukin baᶜ nahoeda njan: „Djeunòë oeròë njòë toean poetròë, aneuᶜ radja, teuka keunòë, geumeung djaᶜ meuramiën. Sòë na oereuëng, njang djeuët tjōm moeka poetròë njan?" Teuma seuᶜōt nahoeda kapaj: „Peuë gata njòë salèh poengò? Pakòn tamarit meunan han moepeuë-peuë?" Lòm kheun nahoeda: „Meungnjò na oereuëng djidjeuët tjōm poetròë njan, talō lōn doea bòh kapaj sarat ngòn-ngòn asòë". Kheun Si Meuseukin: „Meungnjò keubit narit njan, tabri keu lōn sabòh soerat djandji, bèᶜ djeuët daᶜwa oeròë doedòë".

Teuma djipeugèt sabòh soerat djandji. ɕÒh lheuëh djimoemat djandji ka kòng, jōh njan djitōt meureujam lé nahoeda. Ban lami geuleungò lé poetròë ngòn radja soe meureujam, landja neumeungoej sileungkapan, neuteubiët jōh njan oe pasi ngòn-ngòn raᶜjat moeplōh ribèë, meugalaᶜ-galaᶜ, sara djaᶜ meuramiën. Ban saré trōïh keunan oe pasi, tadjō Si Meuseukin djaᶜ tjōm toean poetròë, aneuᶜ radja.

Ban lami djikalòn meunan lé nahoeda, teukab djaròë, tahe mantòng hana haba. Teutabkeu talō nahoeda njan doea bòh kapaj sarat ngòn-ngòn asòë. Jōh njan kheun Si Meuseukin oebaᶜ raᶜjat radja: „Njan areuta lōn, doea bòh kapaj peunòh ngòn-ngòn asòë; tapoewòë bandoem, asòë tabōh lam geudōng." Lheuëh meunang, ka na areuta Si Meuseukin, barōkeu djitém éh sadjan-sadjan ngòn toean poetròë.

Teuma Si Meuseukin njan geubōh keu radja moeda lam nanggròë njan, djeuët keu geunantòë radja toeha. Teutabkeu kradjeuën di sinan, lòm ngòn adé, tangan moerah, geumaséh that hana bagòë.

Teuma bandoem rakandji njang dilèë djibōh keu oelèë-balang ngòn panglima. Radja moeda Meuseukin poelang meureutabat, balaïh goena gèt keu rakan dròëdji bandoem.

VERTALING.

Vertelling van Si Gasiën-meuseukin als karbouwenhoeder.

Er was eens een doodarme jongen. Elken dag weidde hij karbouwen. Niets had hij aan het lichaam, niet eens een lendenkleed.

Op zekeren dag zeide een ander kind tot hem: „Wil jij, hé Meuseukin, dat ik je nu aanstel tot wichelaar, die aanwijzingen doet omtrent verborgen zaken?" Si Meuseukin antwoordde: „Ik kan niet voor wichelaar spelen, ik bezit geen kennis". De overige kinderen zeiden; „Als je maar wilt, laat het dan zoo zijn, het is geen bezwaar, het gaat toch wel. Wij hier zullen het zijn, die uit stelen zullen gaan, jij zult degeen zijn, die aanwijzingen geeft omtrent het gestolene; waar wij het verborgen zullen hebben, zullen wij je zeggen. Wanneer de bestolene dan een ziener gaat zoeken, kunnen wij hem zeggen, dat jij een wichelaar bent, die zeer helderziend is".

Nadat de makkers van Si Meuseukin hem tot wichelaar aangesteld hadden, stonden zij allen op om andermans goed, andermans karbouwen te gaan stelen. Allereerst troffen zij een karbouw aan en terstond gingen zij hem ergens verstoppen; aan Si Meuseukin vertelden zij, waar zij hem verstopt hadden. De bestolene ging daarop zijn karbouw her- en derwaarts zoeken, doch kon hem niet vinden. Toen ging hij zieners raadplegen, doch kon het gestolene ook toen niet vinden. Terwijl hij zoo overal heen ging, kwam hij de makkers van Si Meuseukin tegen De bestolene zeide; „Ik heb een karbouw verloren. Hoeveel wichelaars ik ook reeds geraadpleegd heb, ik kan hem steeds niet vinden. Waar hebben jelui van een wichelaar gehoord, die kundig

is? Zegt het mij, heertjes!" De makkers van Si Meuseukin antwoordden toen: „Dáár is een wichelaar, die zeer kundig is in het geven van aanwijzingen omtrent verborgen zaken, en bovendien helderziend is".

Zoodra de bestolene dat hoorde, pakte hij klappers, sirih, pinangnoten, gambir, tabak, gepelde rijst, suikerriet, en lendenkleeren samen, en ging terstond naar Si Meuseukin. De bestolen man zeide: „O, Teungkoe, ik heb een karbouw verloren, wil daarover eens het wichelboek raadplegen". Si Meuseukin deed toen net of hij een wichelboek raadpleegde. Daarna zeide hij: „Uw karbouw is nu vastgebonden op die en die plaats; ga hem gauw halen!" Zoodra de eigenaar van den karbouw dat gehoord had, keerde hij terstond terug om zijn karbouw te gaan zoeken. Pas kwam hij daar aan, of hij vond hem: werkelijk bevond de karbouw zich daar vastgebonden. Terstond trok hij hem mee terug naar huis.

De makkers van Si Meuseukin gingen toen ook den daarop volgenden dag op dezelfde wijze te werk. Steeds gingen zij andermans goed, andermans karbouwen, al wat zij vonden stelen. En dan vertelden zij evenzoo alles aan Si Meuseukin. Deze had het toen goed, voelde zich vergenoegd: hij had nu kleeren aan het lichaam, hij was rijk.

Door Gods beschikking verloor op zekeren dag de koning van het land een kostbaren, wonderkrachtigen steen, dien hij in het paleis bewaarde. De koning ontbood toen Wichelaar Meuseukin naar het paleis. De koning zeide tot Si Meuseukin: „Als mijn steen, die nu weg is, gevonden kan worden, dan maak ik je tot koning; als hij niet gevonden wordt, dan breng ik je ter dood, snijd ik je den hals af". — In werkelijkheid was dat eigendom van den koning weg, niet, omdat de makkers van Si Meuseukin het gestolen hadden; die het gestolen hadden waren twee dienaren van den koning in het paleis, één genaamd Si Badan, één Si Njawa. — Si Meuseukin hief toen zijne handen op en zeide tot den koning: „Vergeving, Toeankoe, ik bid u,

Toeankoe, om zeven dagen tijd om mij af te zonderen in eene kamer van dit paleis". De koning stond hem toen eene kamer af.

Daar zat Si Meuseukin in 's konings paleis. Zijn gemoed was vol kommer, dag en nacht sliep hij zelfs niet; steeds weende hij, denkend aan zijn lot; hij vreesde, dat de koning hem om zou brengen en hij verwenschte zich zelf, aldus zeggend: „God, Heere, verloren zijn het lichaam en het leven [1]), opgehangen, gedood door den koning!" Zoo nu sprak Si Meuseukin elken nacht.

De koningsdienaren, genaamd Si Badan en Si Njawa, hoorden dat toen, en zij overlegden onder elkaar. Si Badan zeide tot Si Njawa: „Laten wij het liever aan Wichelaar Meuseukin vertellen; laten wij verhinderen, dat hij aan den koning vertelt, dat wij dien steen gestolen hebben!" Toen kwamen zij bij Si Meuseukin en zeiden: „O, Teungkoe Wichelaar, vertel niet aan den koning, dat wij dien steen gestolen hebben; zeg, dat iemand van elders, ver hier van daan, hem gestolen heeft. Dat ding is nu dáár, we hebben het opgeborgen achter het pakhuis. Vertel volstrekt niet, dat wij het weggenomen hebben. Zeg het zoo, laat het volstrekt niet anders zijn, o gezegende Teungkoe!"

Vervolgens, toen de zeven dagen om waren, kwam Wichelaar Meuseukin te voorschijn en ging naar den koning. De koning vroeg aan Si Meuseukin: „Is het nu gebleken, waar het is?" Si Meuseukin antwoordde: „Het is nu al in 't zicht gekomen, Toeankoe! Daar ginds is het; men heeft het begraven achter het pakhuis en bedekt met een plank". Zoodra de koning hem dat had hooren zeggen, begaf hij zich terstond naar achter het pakhuis: werkelijk vond hij het dadelijk op de aangewezen plaats, zonder de minste afwijking, en terstond nam hij het mee terug naar

---

1) „Het lichaam en het leven" = Si Badan ngòn Si Njawa, waardoor de Si Badan en Si Njawa geheeten dienaren, de dieven, meenden, die zij bedoeld werden.

het paleis. Wichelaar Meuseukin werd nog beroemder; tot heelemaal in verre streken ging het gerucht van zijn roem van helderziendheid.

Vervolgens ontbood de koning het volk uit stad en land; allen gelastte hij rechtstreeks in het paleis te komen. Des konings heraut zeide: „De koning wil nu het feest vieren van de uithuwelijking zijner dochter, de prinses, aan Wichelaar Meuseukin". Toen gelastte de koning al wat voor een groot feest noodig was in gereedheid te brengen. Toen alles in orde was en gereed, toen verbond men Wichelaar Meuseukin in den echt met de koningsdochter, de prinses, en liet men hen in optocht de stad rond voeren, waarna men hen vervolgens naar het paleis terug bracht.

Wichelaar Meuseukin nu wilde echter volstrekt niet met de prinses slapen. Si Meuseukin zeide: „Het past volstrekt niet, dat ik samen met u slaap, prinses: ik ben erg arm en bovendien van nederige afkomst". De prinses antwoordde toen: „Waarom spreekt ge zoo, Toeankoe? Wat mij betreft, ik ben als een kostbare steen; als mijn vader eenmaal welgevallen en behagen heeft in iets ten aanzien van mij, dan past het mij er genoegen mee te nemen. Laat staan iemand als gij, Toeankoe, ware het ook een slaaf, dien men overal te koop aanbiedt, ik zou hem toch aanvaarden". Si Meuseukin antwoordde: „Als gij zin in mij hebt, kom dan als er aan het strand een kanonschot klinkt, daar terstond met een gouden wagen; ik zal u aan het strand wachten".

Toen Si Meuseukin dat gezegd had, ging hij terstond naar het strand, naar een scheepskapitein, die zeer rijk was. Si Meuseukin zeide tot dien kapitein: „Vandaag komt de prinses, de koningsdochter, hier om te gaan spelemeien. Wie is er, die het gelaat van de prinses zou durven kussen?" De scheepskapitein antwoordde toen: „Zijt ge wellicht gek? Waarom spreekt ge zoo, zonder eenige aanleiding?" Verder zeide de scheepskapitein: „Als er iemand is, die de prinses

durft zoenen, dan verlies ik twee volgeladen schepen met lading en al". Si Meuseukin zeide: „Als die woorden gemeend zijn, geef mij dan eene schriftelijke belofte, opdat er naderhand geen kwestie over komt".

Daarop stelde hij eene schriftelijke belofte op. Toen zij elkaar er de hand op gegeven hadden en de afspraak was verzekerd, toen schoot de scheepskapitein een kanon af. Zoodra de prinses en de koning het kanonschot hoorden, staken zij zich terstond in een kompleet stel kleeren, en gingen toen uit naar het strand met medeneming van tienduizenden volgelingen, allen in vroolijke stemming, terwijl zij in optocht gingen. Zoodra zij daar aan het strand aankwamen, liep Si Meuseukin op hen af, en ging de prinses, de koningsdochter, kussen.

Zoodra de scheepskapitein dat zag, beet hij zich van verbazing op de vingers, en bleef maar versteld staan zonder een woord te uiten. Het was nu uitgemaakt, dat de scheepskapitein twee volgeladen schepen met lading en al verloor. Toen zei Si Meuseukin tot de volgelingen van den koning: „Dat zijn van mij, twee schepen met de geheele volle lading; neemt alles mee naar huis, doet de lading in een pakhuis". Toen Si Meuseukin zijn weddenschap gewonnen had, en in het bezit van een vermogen was gekomen, toen eerst wilde hij zich met de prinses ter ruste begeven.

Daarna werd Si Meuseukin aangesteld tot onderkoning in het land, en werd hij tot vervanger van den ouden koning. Rustig bleef hij daar regeeren; daarbij was hij rechtvaardig, mild en liefderijk zonder weerga.

Al zijne vroegere makkers stelde hij toen aan tot hoofden en legeraanvoerders. Onderkoning Meuseukin begiftigde al zijne makkers met waardigheden ter vergelding van hunne diensten.

II.

Haba Si Gasiën-meuseukin meukawén ba᷄ sidròë inòng gasiën; Si Gasiën-meuseukin padjōh bòh panaïh ngòn djitōh è᷄ tjirét ba᷄ moeka thadji.

Hiëm-hèb, boe sikaj peunòh kanèt;
Ada᷄ salah pi oereuëng njang peugah, hana salah lōn njang peugèt.

Na sidròë agam gasiën that lòm ngòn meuseukin; hana sapeuë na areutadji. Jōh njan gaséh oereuëng gampōng, geupeukawén ngòn sidròë aneu᷄ oereuëng inòng gasiën, hana areutadji meung batjoet. Di Si Gasiën-meuseukin njan djih njan tjit beu᷄ò that ngòn djoeòn raja lòm ngòn boebaj lagòëna. Teuma geupoemampleuë ba᷄ roemòh inòng njan, keureudja raja, le that oereuëng dja᷄ euntat mampleuë trōïh ba᷄ roemòh darabarō. Jōh njan geupeu᷄é᷄ landja oe roemòh ba᷄ darabarō. Jōh njan teuma geubri boe si᷄idang ngòn darabarō. ᷄Òh lheuëh boe, geubeu᷄oeët bòh panaïh. Kheun nè᷄ peungandjō: „Haj pò lintō! Di gata lèt tapadjōh bòh panaïh?" Kheun Si Meuseukin: „Han lèt lōn di lōn. Meung bië᷄-bië᷄ bòh njan di gampōng kamòë pi le that meuseu᷄è, hana sòë padjōh, teutië᷄-tië᷄ di joeb ba᷄ meugoelé-goelé".

Doedòë niba᷄ njan nakeu oemoe teungòh malam, wa᷄tèë seuninja, bandoem oereuëng ngòn-ngòn djamèë habéh teungeut, jōh njankeu beudòïh Si Meuseukin batjoet-batjoet, djiiingoet bòh panaïh meuhèb-hèb bèë, djikheun: „Mangat sileupaïh! Salèh pat geutrōh? Hawakoe that! Bah koedja᷄ mita djeunòë jōh hana gòb thèë!" Teuma djibeudòïh, landja

djidjaᵉ meuraba lam seupōt boeta; simalam soentōᵉ hana djipiōh djigië keudéh djigië keunòë. Ban saré meuteumèë ngòn bòh panaïh njang geutrōh, teumòn njang geubōh lam idang, jōh njan djipadjōh salé ɕalòë, habéh asòë habéh kawi, habéh bidjèh-bidjèh; bandoem djiɕoeët ngòn-ngòn koelét.

Teukeudirōlah baᵉ malam njan sakétlé proeët di Si Meuseukin njan. Djigantoeën-gantoeën, han éᵉ gantoeën, djitheun-theun han éᵉ lé djitheun, jōh njankeu teubiët èᵉ tjirét ɕòh moeprèt-prèt. Ban moeprèt-prèt, djisoeët landja seuloeeuë, habéh teubòïh bandoem ngòn-ngòn idja. Teuma djipeusapat doemna idja gòb, njang éh, djigoelōng-goelōng, ngòn njankeu djisampōh poenggōngdji. Djisampōh-sampōh han éᵉ lé sampōh, teubiët landja di èᵉ tjirét njan. Peuë han teubiët sabé, habéh ban sabòh djipadjōh bòh panaïh raja na oebé tajeuën. Jōh njankeu djisoempaj poeng-gōngdji ngòn idja djamèë, njang éh sinan, hankeu éᵉ djitheun lé. Iheuëh njan djisoeët seunoempaj. Ban lami djisoeët, teubiëtlé èᵉdji moebroeb-broeb na ban soe baréh, tab-toeb keunòng baᵉ bintéh roemia djipò aneuᵉ panaïh habéh meuseupeuëᵉ keudéh keunòë ban sabòh roemòh darabarō.

Jōh njankeu teukeudjōt djamèë njang éh, bandoem habéh teulhōn hana lé idja. Djimita idja keudéh keunòë, hana meuteumèë. Djigië keudéh djigië keunòë, jōh njan meuteumèë sabòh goempië idja basah. Djikheun: „Pakòn salèh idja njòë basah, habéh meugoempië?" ɕÒh ban djitjōm, lòm djikheun: „Éh, ka paléh! Pakòn idja njòë ka moebèë èᵉ? Sòë salèh tōh biōh lam seupōt boeta?" Baᵉ masa njan habéh ɕa-ɕoe ngòn-ngòn nèᵉ peungandjō, ka djimeuseurapa.

Teuma di Si Meuseukin landja djiᵉéᵉ oe para, djiteumèë beuneung talòë glajang sabòh goempië, ladjoe djisaᵉ lam poenggōngdji, djipeutiᵉ-tiᵉ poentja talòë ateuëh kleumboe thadji habéh meutèb-tèb ië èᵉ tjirét ateuëh teumpat éh thadji. Kheun aneuᵉ inòng, adòë darabarō: „Peuë ië njòë meutèb-tèb, haj ma? Salèh ɕiëᵉ tikōïh paléh, ka djitōh ateuëh kleumboe". Ban lami djitjōm, ka moebèë èᵉ; jōh

njan djikheun: „Haj paléh! Sòë salèh tōh èᵉ, habéh meutèb-tèb ateuëh kleumboe?"

Jōh njan beudòïh tha Si Meuseukin, djikalòn talòë meugantoeng-gantoeng ateuëh teumpat éh. Ban djitaréᵉ, teusoeëtlé seunoempaj poenggōng lintō. jōh njankeu moe-pantja èᵉ Si Meuseukin, habéh meusimpreuë ban sabòh moeka thadji. Ban lami meuloemò èᵉ ka peunòh moekadji, landja djimeuseurapa lagèë raja dalam seupōt boeta: „Haj soela geutòb, maté geutjang, gloembang tatang, boeja seuba!" Teuma djikhémlé di Si Meuseukin, djikheun: „Hana lōn sadja, hana lōn toepeuë gata éh sinan, haj toean tha!" Ban djileungò meunan, lòm djimeuseurapa leubèh nibaᵉ sèt: „Haj soela, baᵉ gadjah plah, rimoeëng teugòm, badeuëᵉ gidòng, baᵉ jèë tatang, baᵉ pawōïh seubakeu, haj soela, baᵉ bòh beudé mèkeu, meureujam sampōh, waba poeta, haj taᵉeun hila! Njang kòn boeët kadjaᵉ poeboeët, njang han patōt, kapoepatōt! Haj soela, baᵉ beunò geuntòn! Pakòn katōh èᵉ di roemòh?"

Seuᵉōt Si Meuseukin: „Sakét proeët lōn, haj tha!" Kheun thadji: „Peuë kapantaᵉ njang djeuët sakét proeët?" Djaweuëb Si Meuseukin: „Bòh panaïh njang na lōn padjōh". Lòm kheun thadji: „Boenòë jōh geujoeë padjōh lé peungandjō, pakòn han katém padjōh?"

Ban lami djidjaᵉ kalòn lé thadji bòh panaïh njang djitrōh, ka hana lé, ka habéh djipadjōh ban sabòh. Lòm kheun thadji: „Peuëkeu han sakét proeët, haj maté geutòb! Pakòn kapadjōh bandōem, habéh asòë, habéh kawi, habéh bidjèh, habéh ngòn-ngòn koelét? Peuëkeu han sakét proeët, habéh ban sabòh ka kaseuba? Pakòn han katrōn oe joeb, haj soela?" Seuᵉōt Si Meuseukin: „Hana lōn toepat pintō, haj toean tha. Njankeu sabab lōn ka sisat meuraba-raba trōïh baᵉ para njòë, sabab han lōn toehò sahò lam seupōt boeta glab goélita".

Ban djileungò lé doemna djamèë, jōh njankeu di djameë njan habéh teukeudjōt, maséng-maséng beudòïh mita idjà,

bandoem hana lé idjadji, habéh meutoeka-také, ngòn di bèë è^{c} pi ban sabòh roemòh habéh seuba^{c}-seubō^{c}. Pò njòë kheun: „Njan idja kèë!" Kheun pò djéh: „Pat katoeëng idja kah?" ɕÒh ban djitjōm, ka habéh meusilië^{c} è^{c} ba^{c}-ba^{c} moekadji, seureuta djikheun: „Haj paléh! Pakòn kapeusilië^{c} è^{c} ba^{c} kèë?" Jōh njan djiseu^{c}ōt: „Sòë peusilië^{c} è^{c} ba^{c} kah, asèë paléh?" Geupoebeungèh dròëgeu lam seupōt boeta, jōh njankeu djeuët paké raja, djimeureupaïh meuhoebō-hoebō ban sabòh roemòh, habéh bitjah aneu^{c}-aneu^{c} tjoet. Jōh njankeu a-ō raja ban sabòh gampōng, sabab Si Meuseukin tōh biōh, habéh djeuët keu paké gòb njang na, inòng agam djimoepòh keudéh djimoepòh keunòë. Teuma bandoem djamèë njan habéh djimoewòë bandoem. Ba^{c} malam njan na njang patah, ladōm tjapië^{c} ba^{c} meugilhò ngòn oereuëng meureupaïh. Djiwòë landja ba^{c} roemòh dròëdji. ɕÒh beungòh di Si Meuseukin pi djiwòë oe gampōng dròëdji.

Inhoudsoverzicht.

Van deze vertelling, een staaltje van ruwe volksboert, worde slechts een inhoudsoverzicht gegeven; ze is te onkiesch om in vertaling weergegeven te worden.

De vertaling van de captatio benevolentiae is:

Hiëm-hèb, een *kaj* [1]) rijst, vol is de pot;

Is het ook niet juist, de menschen vertellen het, geen schuld treft mij, die het op schrift stel.

De inhoud van het verhaal is als volgt.

Si Meuseukin wordt door zijne dorpsgenooten, die medelijden met hem hebben, uitgehuwelijkt aan eene arme vrouw. Hij wordt in optocht geleid naar het huis van zijne bruid, en vervolgens bij haar binnen gebracht. Daarop wordt voor hen beiden opgedischt en vervolgens nangka voorgediend. De *nè^{c} peungandjō* [2]) vraagt hem of hij van nangka houdt. Si

1) Een inhoudsmaat.

2) = grootmoeder peungandjō is de benaming van de oude vrouwen, die de bruid bij alle plechtigheden ter zijde staan,

Meuseukin antwoordt, dat het in zijn dorp wemelt van zulke vruchten, zoodat niemand ze meer eet.

's Nachts, als iedereen slaapt, staat Si Meuseukin op, snuift de sterke geur van den nangka op, tast in het donker rond tot hij hem vindt en eet hem geheel op. Als gevolg daarvan krijgt hij diarrhee, bevuilt zijne kleeren en ook die van de daar slapende lieden. Dezen staan op en Si Meuseukin vlucht naar de zoldering, waaronder juist zijne schoonmoeder slaapt. Si Meuseukin bevuilt het gelaat van zijne schoonmoeder, die verschrikkelijk raast en tiert. Alle aanwezigen raken in rep en roer; zij beschuldigen elkaar ervan hun kleeren bevuild te hebben, en een algemeen gevecht ontstaat, waaraan ten slotte ook het heele dorp deelneemt. Als het ochtend is, gaat ieder weer naar zijn huis terug; ook Si Meuseukin keert naar zijn dorp terug.

III.

Haba radja bajeuën ngòn Si Gasiën-meuseukin, aneuc ngòn madji; Si Meuseukin moeprang ngòn radja naga, doedòë meukawén ngòn poetròë, djeuët keu radja raja.

Tjanèc bòh bajoe, tjeudiëng boengòng djōc; oereuëng meucantōc banda Meuracsa;

Hana salah lōn njang poepakhōc, adac salah oereuëng peuhaba.

Na sidròë inòng gasiën meuseukin ngòn sidròë aneucdji agam. Njan pi gasiën that; hana sapeuë na areutadji; meung idja njang djingoej pi doem meutampaj-tampaj. Di aneuc agamdji njan, geunab oeròë boeëtdji djidjac geumadè, mita raseuki keudéh keunòë. Peuë njang na meuteumèë, djipoewòë bac madji oe roemòh; ɕòh trōïh oe roemòh djipadjōh ngòn madji. Meunan-meunankeu geunab oeròë djidjac geumadè keudéh keunòë hana teudōh, habéh gampōng njòë, tamòng gampōng djéh.

Bac sioeroë kheun madji: „Haj aneuc! Djeunòë bèc lé tadjac geumadè keudéh keunòë. Gèt tadjac oe glé tadjac mita kajèë, tapoeblòë tamè oe peukan; kadang-kadang éc leubèh meuteumèë raseuki nibac tadjac geumadè".

Teuma seucōt aneucdji Si Meuseukin: „Gèt, haj ma! Bah singòh beungòh tadjac ban doeateu lam oeteuën".

Ban lami beungòh oeròë beudòïh Si Meuseukin ngòn madji, ban doea djitjòc parang sabòh sapò, landja djidjac lam oeteuën. Ban saré trōïh lam oeteuën, djiteubang kajèë, djikòh njang maté-maté, njang gèt thō kréng djibeureukaïh oebé éc djimè, teuma djiseucōn djipoewèë oe roemòh sabòh beureukaïh sapò. Ban lami trōïh oe roemòh, kheun madji bac aneucdji: „Haj njac tjoet! Tjoeba tadjac poeblòë tamè

oe peukan meung sabòh beureukaïh, kadang é᷄ meuteumeung meung sitjoepa᷄ breuëh, séb tapadjōh meung malam njòë ngòn singòh beungòh". Jōh njan beudòïh Si Meuseukin, djiseu᷄ōn kajèë sabòh beureukaïh raja, landja djidja᷄ oe peukan,

Kheun Si Meuseukin: „Kajèë, kajèë! Doedjèë, doedjèë! djiseu᷄ōn keudéh djiseu᷄on keunòë. Kheun oereuëng njang keumeung blòë kajèë, djitanjòng: „Padoem joem kajèë njòë?" Seu᷄ōt Si Meuseukin: „Doea tjoepa᷄ breuëh". Kheun oereuëng blòë: „Hana koereuëng?" Seu᷄ōt Si Meuseukiu; „Koereuëng batjoet". Kheun oereuëng njang keumeung blòë: „Ada᷄ djeuët sitjoepa᷄ breuëh, mè keunòë oe roemòh lōn". Kheun Si Meuseukin: „Bōh, tjò᷄! Bahlé lōn poeblòë keu gata ngòn joem sitjoepa᷄ breuëh". Lheuëh djipeudoeë᷄ kajèë, landja djitrimòng breuëh lé Si Meuseukin, teuma landja djipoewòë oeba᷄ madji oe roemòh reudjang-reudjang.

Kheun Si Meuseukin: „Haj ma, bit njò ban kheun gata, meuteumèë leubèh raseuki geutanjòë ba᷄ oeròë njòë. Lagòë lōn poeblòë sabòh beureukaïh, ka meuteumeung sitjoepa᷄ breuëh, njang koedja᷄ geumadè keudéh keunòë, si᷄oeròë soentō᷄ han é᷄ meuteumèë sitjoepa᷄ breuëh".

Teuma lheuëh njan geunab oeròë meunankeu boeëtdji. Dawō᷄ djidja᷄ mita kajèë oe glé lam oeteuën, lheuëh wòë lam oeteuën dja᷄ oe peukan poeblòë kajèë, ɛòh seupōt wòë oe roemòh, piōh meuseuninja éh ba᷄ teumpat dròëdji masémg-masémg, ɛòh soebòh beungòh oeròë djidja᷄ lam oeteuën.

Ba᷄ nanggròë njan na sidròë radja raja ngòn kajadji that. Le that radja njang ta᷄lō᷄ ba᷄ radja njan, meureutōïh-reutōïh radja njang mat kradjeuën. La᷄én niba᷄ njan sigala meureugaseutoea pi ta᷄lō᷄ keunan; bandoem tjitjém, bië᷄ hiweuën-hiweuën, bandoem djeuët djipeuhamba lé radja njan.

Di radja njan hana gala᷄ djipeu᷄oedéb aneu᷄dji njang agam. Ri njang na bandoem djipòh maté, djikòh takoeë, djidjéb darah, padjōh até. Meunan sabé, sabab djitakōt

djigantòë kradjeuën lé aneuᶜ agam. Njang le djipeuᶜoedéb tjit meung aneuᶜ inòng mantòng.

Di toean poetròë, proemòh radja njan, lheuëng-lheuëng sithōn meuᶜaneuᶜlé sidròë, le that aneuᶜ hana teudōh. Teukeudirōlah lòm meutieuën toean poetròë njan, hò rajalé proeët. Rab geuhab boeleuën kheun toean poetròë baᶜ radja njan: „Haj Toeankoe! Adaᶜ na gaséhneu ngòn sajang keu oelōn, njang that meuheut lōn, tjit meung keu sië roesa. Meung na neugaséh, gèt Toeankoe djaᶜ meuroesa. Kadang-Kadang éᶜ meuteumeung roesa njang dara, baᶜ reudjang Toeankoe poewòë, lōn boeleuën ka rab geunab, kadang padjan-padjan salèh sakét oelōn, haj Toeankoe. Meung hana reudjang neuwòë, kadang rōh sakét di likōt Toeankoe. Meungnjò na aneuᶜ agam, lōn keubah até ngòn darah di Toeankoe".

Ban radja leungò kheun toean poetròë hawa that keu sië roesa, jōh njan neupanggé panglima ngòn pawang roesa. Teuma teukalé keunan oelèëbalang ngòn raᶜjat, ka meuhimpōn bandoem keunan baᶜ radja, ladōm mè aréng, ladōm mè asèë. ÇÒh siëb leungkab bandoem beukaj, landja geuboengka oe glé lam oeteuën rimba raja. Ban saré trōïh lam oeteuën, geuthamlé roesa, ladōm bōh aréng, ladōm bōh tarèn ngòn peuleuntéᶜ. Jōh njan riōh gabra dalam oeteuën, han tatoepeuë leungò sapeuë lé, deumpéᶜ ngòn soeraᶜ meutaga-taga, djipeutjròᶜ keudéh, djipeutjròᶜ keunòë, deumpéᶜ sinòë, deumpéᶜ sidéh.

Jōh njan di radja pi sabòh peusoekan sadjan panglima ngòn oelèëbalang meuntròë. Teungòh-teungòh geupoemeutjròᶜ, seun treuᶜ meuroempaᶜ ngòn sahòh binatang, nandji djloeëh kaseutoeri, gèt that roepadji hana lawan lam dōnja njòë, boelèëdji doem soeasa, matadji doea nibaᶜ maᶜnikam, goekèëdji meuïh. Ban lami radja kalòn binatang njan djròh that roepa, jōh njan sabda radja baᶜ oelèëbalang meuntròë: „Adaᶜ meung éᶜ meuteumèë tadròb binatang njan, djeuët keu ajeuëm toean poetròë lam meuligòë". Ban djileungò sabda meunan, bandoem oelèëbalang jōh njan goeranta,

bandoem moepakat keumeung dròb binatang njan. Takalònkeu djipagab meukeupōng-keupōng, djidròb keudéh, djidròb keunòë, han tjit é^{c} meuteumèë! Lòm djipeutjrò^{c} makén soenggòh niba^{c} njang ka, njan pi han tjit djitém meuteumèë. ɛÒh ban geumeung dròb, ka gadòh ba^{c} mata, teuma leumahlé lòm. Meunan-meunan sabé djipoemeuɛèn radja lé binatang njan lam oeteuën rimba raja. Nakeu kira-kira limòng boeleuën radja peuseutèt sabé hana pīōh, djipoewajang sabé lé binatang njan, djipoewahwòë lam oeteuën raja.

Teukeudirōlah di toean poetròë lam atana, jōh njankeu na sîboeleuën leupaïh radja neudja^{c} lam oeteuën, masa njankeu sakét, nalé aneu^{c} agam roepa samlakòë, meutjahja-tjahja ban bintang timoe. Jōh njan toean poetròë panggé meuntròë ngòn oelèëbalang, imeum, keutjhi^{c}, tandi, waki, habéh bandoem ngòn-ngòn ra^{c}jat. Ban teupanggé, trōïh-lé bandoem teuka keunan, tjoet ngòn raja toeha moeda. Teuma kheun poetròë: „Pakri lakoe ba^{c} doemna gata? Na sabòh rasia: ba^{c} djeuët tasòm lé gata doemna! Aneu^{c} Toeankoe ka lahé oereuëng lakòë sidròë djròh that roepa hana lawan lam alam njòë". Jōh njan poetròë peuleumah ba^{c} doemna meuntròë, oelèëbalang ngòn ra^{c}jat. Ban djikalòn gèt that roepa djikheun: „Bit ban kheun toean poetròë hana lawan".

Lòm kheun poetròë: „Pakri lakoe, na bè^{c} meuthèë ba^{c} radja?"

Jōh njan seu^{c}ōt sidròë oelèëbalang: „Ampōn, Pòtjoet! Ba^{c} boeët njòë kadang-kadang bit é^{c} sampòë ban hadjat doemna geutanjòë, teutapi that meuseuké. Na sabòh padan ngòn tatipèë Toeankoe. Djeunòë neujoeë panggé bandoem, njang bië^{c} bangsa tjitjém, bè^{c} tinggaj meung sabòh, ba^{c} neu^{c}oeròh keunòë bandoem, neukheun keumeung kanoeri. Lheuëh kanoeri, jōh njan neukheun doempeuë rasia ba^{c} djih".

Jōh njankeu teupanggélé bandoem ra^{c}jat, habéh ngòn-ngòn tjitjém. Oebé njang na ka meuhimpōn keunan. Lheuëh meuhimpōn bandoem keunan, meutamòn-tamòn doem meuhimpōn oe leuën atana, jōh njan toean poetròë neukanoeri,

neupeudjamèë doemna raᶜjat, habéh ngòn-ngòn hiweuën djeuëb-djeuëb meureugaseutoea. Doedòë nibaᶜ njan geusië sabòh kamèng, geutheun darah geutjòᶜ até ngòn geutipèë radja raja, geupeugah rasia njan baᶜ doemna raᶜjat ngòn tjitjém. ƐÒh lheuëh pakat, ka teugòh djandji, landja bandoem habéh djimoewòë-wòë baᶜ teumpat dròëdji maséng-maséng.

Njang tinggaj hana rōh teupanggé, na sabòh tjitjém, nandji gagaᶜ boeta. Sabab hana geumeuhej djih, njankeu sabab sakét atédji di binatang njan, teudoeëᶜ sidròëdji di tjōng kajèë raja Njang djeuët geubōh nandji gagaᶜ boeta, keureuna matadji boeta siblah.

Na padoem lawét lheuëng nibaᶜ njan, teuma wòë radja raja di glé baᶜ djaᶜ meuroesa, hana éᶜ lé geuseutèt djloeëh kaseutoeri njan, meuraba-raba ka rab sisat lam rimba raja. Jōh njankeu moepakat meuntròë ngòn doemna oelèëbalang geupoewòë radja oe atana. Kheun doemna meuntròë ngòn oelèëbalang raᶜjat: „Ampōn Toeankoe! Bèᶜ lé neuseutèt binatang njan, salèh djén, hékeumat sihé. Meungnjò neuseutèt ladjoe akhé-akhé meuhat hana meuteumèë wòë lé oe nanggròë. Meung njòë djeunòë pi, rab hana meuhò sahò lé, djeuᶜōh that leupaïh geutanjòë djaᶜ. Djeunòë Alah bri seulamat, ka limòng peunama geutanjòë meuraba-raba lam oeteuën raja".

Lheuëh geuleungò meunan seumah nibaᶜ meuntròë ngòn oelèëbalang, teupiké radja, neukheun lé radja: „Meungnjò meunan takheun, djaᶜkeu oedéh tawòë!"

Jōh njankeu geubrangkat geuwòë bandoem. Ban saré trōïh oe dalam, bandoem geupiōh sinan meuhimpōn baᶜ balè raᶜsa, teuka meuntròë ngòn doemna oelèëbalang raᶜjat djaᶜ meuteumèë ngòn radja njang ka tréb hana, barō neuwòë di glé, habéh meuteumeung bandoem meuntròë oelèëbalang, njang kawaj nanggròë. Doedòë nibaᶜ njan landja radja neuᶜéᶜ oe meuligòë, baᶜ toean poetròë. Ban saré leumah radja landja neusapa lé poetròë: „Pakòn Toeankoe tréb that lam oeteuën? Peuë peuroesahan, njang djeuët tréb that moeboeleuën-boeleuën?"

Kheun radja: „Lon djipeulalè lé djloeëh kaseutoeri, roepadji djròh that, hana lawan lam dònja njòë, bandoem badandji niba^{c} meuïh intan poelam". Lheuëh njan lòm kheun radja: „Haj toean poetròë! Pakriban roepa aneu^{c}teu? Mèhnòë lòn kalòn! Agam atawa inòng? Pat takeubah? Bri koekalòn!"

Teuma seu^{c}ot poetròë: „Hana lé, haj Toeankoe! Na aneu^{c} sidròë, agam, ka moepadjòh, na meutinggaj bagi dròëneu darah ngòn até". Landja djidjo^{c} lé poetròë. Ban neukalòn landja neuhirob lé radja raja.

Lheuëh njan teukalé keuman sabòh gaga^{c} boeta, djidòng ba^{c} poetja^{c} meuligòë, seureuta ngòn djikheun ba^{c} radja: „Masa Toeankoe lam oeteuën, di meuligòë la^{c}én padan, kanoeri raja". Lòm djikheun lé gaga^{c} boeta djipansië radja: ¿Euheu Toeankoe!

Habéh radja teupanggé radja, kanoeri raja dalam midan;

Habéh gaga^{c} teupanggé gaga^{c}, gaga^{c} boeta keutinggalan.

Até kambéng darah kambéng keu Toeankoe geubri boenòë;

Aneu^{c} agam roepa ban boeleuën ka lam oeteuën geubòïh lé poetròë".

Teuma djikheunlé lòm lé gaga^{c}: „¿Euheu Toeankoe!

Habéh tjitjém teupanggé tjitjém, doem teuseulém trön ba^{c} poetròë;

Habéh gaga^{c} teupanggé peureuléng, até kambéng bagian dròëneu".

Lòm pi djikheun lé gaga^{c} meutoerot-toerot lhèë gò toendja^{c}:"

„¿Euheu Toeankoe dròë, ba^{c} piha^{c} hina lòn njòë sidròë,

Habéh gaga^{c} geupanggé gaga^{c}, gaga^{c} boeta keuhina^{c}an sidròë.

Habéh bandoem njang bië^{c} teureubang, gaga^{c} boeta keutinggalan.

Até kambéng darah kambéng, njan geugantòë Toeankoe makan;

Toean poetròë le rameunè, si nja^{c} ka geumè keubah lam oetan".

Ban geuleungò meunan lé radja kheun radja baᵉ poetròë: „Haj toean poetròë! Djéh peuë djikheun lé gagaᵉ?" Seuᵉot poetròë: „Peuë Toeankoe djaᵉ peuleungò narit binatang oeteuën njan!"

Teuma lòm djikheun meunan tjit lé gagaᵉ boeta.

Jōh njan radja neubeudòïh, landja neutjòᵉ ngòn peudeuëng, neutanjòng baᵉ gagaᵉ: „Haj gagaᵉ boeta! Pat na djeunòë aneuᵉ njan?" Seuᵉōt gagaᵉ: „Na, Toeankoe, baᵉ glé njan joeb baᵉ siᵉatjèh-atjèh, sinankeu aneuᵉ Toeankoe".

Jōh njan radja geudjaᵉ landja hana piōh. Ban saré trōïh baᵉ teumpat njan, radja doeëᵉlé, neukòh takoeë aneuᵉneu, neudjéb darah aneuᵉneu njan, neupadjōh até. ĘÒh ka maté aneuᵉneu njan, neuwòëlé di radja njan landja oe meuligòë dròë oebaᵉ poetròë.

Doedòë nibaᵉ njan di manjèt aneuᵉ radja njan, teutabkeu brōᵉ di sinan, djeuëtlé keu oelat nibaᵉ manjèt njan koereuëng sa sireutōïh bòh. Teukeudirōlah bandoem oelat njan djiᵉéᵉ tjōng baᵉ siᵉatjèh-atjèh, ngòn koedrat iradat Pòteu Alah teuma bandoem oelat njan djeuët keu bajeuën koereuëng sa sireutōïh bòh.

Teuma di bajeuën koereuëng sa sireutōïh njan, djeuët dalam njan sidròë radja bajeuën. Di radja bajeuën njan laᵉén that roepadji nibaᵉ bajeuën njang laᵉén, di radja njan tjit meuri boelèëdji bandoem poetéh meulò-lò meureunèᵉreunèᵉ, bandoem boelèëdji lagèë ië meuïh. Di radja bajeuën njan tjoekōb leungkab bandoem meuᵉatōran: na njang djeuët keu meuntròë, na njang djeuët keu oelèëbalang, na njang djeuët keu keutjhiᵉ, ngòn waki, boedjang, tandi, panglima, raᵉjat, béntara blang, dalaj ngòn keureukōn, bandoem tjit ka meudjeumba-djeumba maséng-maséng djabatan hana oebah ban tahta radja.

Lheuëh njan kheun radja bajeuën: „Hòka gata doem sikeulian? Djeunòë bandoem bèᵉ lé tadoeëᵉ baᵉ teumpat njòë. Hana meukeunòng baᵉ até lòn, hana gèt lakoe baᵉ lōn pandang, lòm pi ngòn meujoeb that, akhé-akhé djidròbteu bandoem lé maᵉnoesia. Baᵉ piké oelòn njang gèt, bah

tadja^{c} mita teumpat njang la^{c}én, tamita kajèë, njang that raja, lòm ngòn njang manjang, na bè^{c} djeuët djitipèë lé ma^{c}noesia".

ɛÒh lheuëh sabda ba^{c} radja bajeuën, bandoem peukeumaïh dròë, teuma bandoem landja djipò ban koereuëng sa sireutōïh. Djipò keudéh, djipò keunòë, djidja^{c} mita teumpat, njang seuninja, kajèë raja ngòn manjang. Ba^{c} djipò-pò keudéh keunòë seun treu^{c} meuteumèë siba^{c} kajèë, njang raja that, lòm ngòn manjang leuboe that, lòm ngòn rindang raja, that meudeunè. Landja bandoem djisoedjoet oe ateuëh kajèë raja njan. Teuma teutabkeu djidoeë^{c} di tjong kajèë njan, bandoem ban njang djabatan meu^{c}atō toerōn, kada waki teumpat waki, kada meuntròë teumpat meuntròë, bandoem meu^{c}atō han djeuët meutoeka-také ban njang dji^{c}atō lé radja bajeuën, tamsé oereuëng doeë^{c} ngadab di balè peungadapan, meunankeu meu^{c}atō, ban njang kada niba^{c} djabatan, oebé ilé kada dròëdji.

Lawét lawan, padoem masa doedòë niba^{c} njan, teukeudirōlah teuka keunan sabòh peureuléng pandjòë, bië^{c} padjoh bòh nga. Ba^{c} simalam teuka oedjeuën raja that lagòëna, lòm ngòn badè raja, kilat glanteuë sabōng meunjabong. Di peureuléng pandjòë njan ba^{c} malam njan sisat keunan, tjré ngòn kawandji, rōt djiba pōt keunan lé badè raja. Joh njan djidja^{c} sa^{c} dròëdji keunan lam kawan bajeuën njan.

Kheun meuntròë bajeuën: „Sòë njòë?" Seu^{c}ōt peureuléng: „Lōntoean, peureuléng pandjòë". Kheun meuntròë: „Peuë boeëtkeu keunòë kadja^{c} sa^{c} dròëkeu?" Seu^{c}ōt peureuléng pandjòë: „Haj Toeankoe! Neupeuloempang lōn ba^{c} malam njòë, sabab sidjoeë^{c} lōn that". Kheun meuntròë bajeuën: „Bè^{c} kasa^{c} dròëkeu keunòë, kawèh keudéh! Kah koeat that katōh è^{c} baranggapat, treu^{c} habéh tjeuma gòb-gòb bandoem. Meung ɛòh geuthèë lé Toeankoe, meuhat beungèhgeu keu kah, kadang-kadang geupòh matékeu". Lòm seu^{c}ōt peureuléng pandjòë: „Haj Toeankoe ampōn! Neupeuloempang séb meung malam njòë mantòng, djeunòë sabab han lōn toehò sahò lé; malam seupōt boeta". Seu^{c}ōt

meuntròë djikheun: „Meungnjò meunan, ingat-ingat, di sinòë bèᶜ sagaj katōh èᶜ! Meung geuthèë lè Toeankoe radja, meuhat kah **h**an oedébkeu lé".

Baᶜ malam njan di peureuléng pandjòë njan, teutabkeu djidòm sinan tjōng baᶜ kajèë raja njan, keureuna timoeë sajang até meuntròë, sabab malam seupōt toelòë. Jōh njan di peureuléng njan djisaᶜ dròëdji keudéh keunòë, habéh djitōh èᶜ djeuëb-djeuëb tjabeuëng, phōn djitōh ateuëh raᶜjat, habéh djipeuteubòïh ngòn-ngòn meuntròë oelèëbalang. Simalam soentōᶜ habéh djipeuɕa-ɕoe bandoem bajeuën lé peureuléng pandjòë njan, pò njòë beungèh keu pò djéh, pò djéh beungèh keu pò njòë. Meunan-meunankeu bandoem habéh djeuët keu **kh**èm-**kh**òm, hana teungeut baᶜ malam njan simalam soentōᶜ. .

Jōh njankeu beungèh meuntròë seureuta djikheun: „Haj peureuléng pandjòë, dagang paléh **h**an thèë keudròë! Pakòn katōh èᶜ keudéh keunòë? Habéh kapeuteubòïh gòb doemna, ngòn sabab kah habéh raᶜjat doem djeuët keu ɕa-ɕoe. **H**an tòm njang ka dilèë kòn na moemeunòë; sabab kah djheut that piᶜé, biëᶜ dagang paléh! Kawèh keudéh reudjang!"

Seuᶜōt peureuléng pandjòë: „Ampōn Toeankoe! Hana patōt lōn tōh èᶜ baᶜ teumpat njòë. Sindja kòn ka Toeankoe bri ingat, hamba hana toewò sagaj, tjit lam ingat peuë njang neukheun boenòë. Hamba hana sagaj angkara atawa teumbeuë-mbeuë dròë dibaᶜ makam dròëneu sinòë. Lagi lōn oereuëng meuloempang, dagang njang garib. Sabòh seunajang baᶜ dròëneu doem, siribèë gò lōn ingat goena dròëneu Toeankoe njang di sinòë. Lòm pi pat njang neujoeë doeëᶜ boenòë jōh sindja, di sinòëkeu, hana sagaj meung lōn meugraᶜ. Pakri neukheun lōn peuteubòïh dròëneu doemna?"

Teuma di peureuléng njan ban lami soebòh ka soelōïh njang akhé, landja djipò hana meuhò lé, hana meung djibri thèë lé pi baᶜ bajeuën. ɕÒh ban poetéh oeròë, teumanjòng meuntròë bajeuën baᶜ raᶜjat: „Hòka djeunòë, pat djiᶜéh si peureuléng pandjòë? Koemeung bādji djeunòë oebaᶜ Toean-

koe bahlé geuhoekōm si paléh njan". Teuma seu^{c}ōt bandoem ra^{c}jat ngòn oelèëbalang: „Hōm, haj Teukoe meuntròë! Hana meuhò lé, phōn boenòë jōh soelōïh njang akhé na leumah si^{c}at, lheuëh njan hana meuhò lé. Salèh hò leupaïh ka djidja^{c} dagang pindòë paléh njan". Seu^{c}ōt pò panglima: „Tjit si djih njan njang tōh è^{c} keudéh keunòë, djeuëb-djeuëb balè roemòh geutanjòë".

Lheuëh njan di bajeuën koereuëng sa sireutōïh njan, sabé dalam soeka^{c}an, djipò djeuëb-djeuëb nanggròë djeu^{c}ōh-djeu^{c}ōh; meunankeu sabé. Oeròë djidja^{c}, malam djiwòë keunan ba^{c} aseutanadji tjōng kajèë raja njan. Ban lami beukah mata oeròë, bandoem djipòlé dja^{c} mita eumpeuën keudéh keunòë, djipò lam rimba lam doesōn, meudjan lam nanggròë, habéh djidja^{c} geunab nanggròë. ʒÒh ka malam djiwòë tjōng kajòë raja njan ba^{c} aseutana dròëdji. Meunan-meunankeu sabé geunab oeròë, doemhò habéh trōïh djidja^{c}.

Doedòë niba^{c} njan euntjit è^{c} peureuléng pandjòë njan djeuët keu ba^{c} nga di tjong kajèë raja njan. Hò si^{c}oeròë ba^{c} si^{c}oeròë, makén rajalé di ba^{c} nga njan, timòhlé ngòn toendjangdji to^{c} ba^{c} tanòh.

Lawét lawat boe koenjèt ngòn boe leukat;
Eb-òë, toempòë klat; oereuëng hana lakòë doempeuë singkat.
Eb-òë, toempòë basi; oereuëng hana lakòë ʒajéb keudji.

Lheuëh njan di Si Meuseukin geunab oeròë njankeu boeëtdji hana piōh dawō^{c} djidja^{c} kòh kajèë thō oe glé; meunan-meunan sabé. Teuma trōïh djidja^{c} ba^{c} teumpat kajèë raja njang bajeuën doeë^{c}. Ban saré trōïh Si Meuseukin joeb kajèë raja njan, leumah djikalòn è^{c} tjitjém le that meutamòn-tamòn. Kheun Si Meuseukin: „Bah singòh koebōh geutah! Ada^{c} é^{c} meuteumèë tjitjém njòë, djeuët koepoeblòë ngòn blòë ranoeb pineung makoe, djeuët ngòn blòë idja badjèë makoe". Jōh njan djibeureukaïh kajèë, landja djipoewòë oeba^{c} madji.

Ba^{c} malam njan djimarit Si Meuseukin ngòn madji:

„Djeunòë, haj ma, bè^{c} goendahteu lé. Éntja Alah meung na raseuki gata ngòn lōn, tjit meuteumeung tjitjém. Bah singòh lōn theun geutah".

Ban lami beungòh oeròë, beudòïh Si Meuseukin dja^{c} ta^{c} geutah soekōn ngòn geutah panaïh. Teuma djitagoeën, djibalōt ba^{c} triëng, njang ka teuplah-plah oebé-bé geulité^{c}. ɛÒ ka siëb doempeuë, landja djitjò^{c} ngòn parang, mè ngòn geutah, dji^{c}é^{c} rèt toendjang ba^{c} nga, djitheun geutah tjōng kajèë raja teumpat bajeuën éh. Dji^{c}é^{c} Si Meuseukin rèt toendjang ba^{c} nga, euntjit è^{c} peureuléng pandjòë jōh masa dilèë, jōh njan djibōh geutah djeuëb-djeuëb eumpoeng, habéh ban koereuëng sa sireutōïh. ɛÒh lheuëh djibōh bandoem rata djeuëb-djeuëb eumpoeng, landja djitrōn di tjōng kajeë njan, djidja^{c} mita kajèë thō-thō. djibeureukaïh, djiseu^{c}ōn, landja djiwòë oe gampōng. Ban saré trōïh oe roemòh, djipeudoeë^{c} kajèë, piōh niba^{c} hè^{c}.

Kheun Si Meuseukin, djitawō^{c} madji: „Ma! Na gata di roemòh? Reudjang tatrōn, tadj^{c} poeblòë kajèë oe peukan!" Teuma trōnlé madji teudhab-dhab, landja djiseu^{c}ōn beureukaïh kajèë. djimè oe peukan, trōïh oe peukan djipoeblòë kajèë njan, djiblòë keu breuëh meuteumèë doea tjoepa^{c}, landja djipoewòë oe roemòh. Ban lami trōïh, djitagoeënlé boe ngòn goelè, ɛòh masa^{c}, landjalé djimakeuën ngòn aneu^{c}dji.

Teuma di Si Meuseukin ba^{c} malam njan djimarit ngòn pò madji, kheun Si Meuseukin: „Haj ma, ka lheuëh lōn theun bandoem geutah boenòë. Habéh lōn bōh djeuëb-djeuëb eumpoeng tjitjém, njang tjōng kajèë raja njan".

ɛÒh seupōt oeròë, wòëlé radja bajeuën ngòn-ngòn ra^{c}jat-dji, koereuëng sa sireutōïh, bandoem maséng-maséng lōb lam eumpoeng dròëdji. ɛÒh ban lami trōïh djilōb lam eumpoeng, jōh njan maritlé meuntròë bajeuën: „Éh, ka pangèh geutanjòë njòë! Pakòn meunòë ba^{c} malam njòë? Di lōn pakòn salèh ka ban sabòh badan habeh keunòng geutah?"

Ban djileungò meunan kheun meuntròë, seu⁼ötlé bandoem ra⁼jat ngòn-ngòn radja sadjan-sadjan ngòn oelèëbalang: „Di kamòë, haj meuntròë, pi meunan tjit! Ka moebalöt, ka peunòh ban sabòh badan, bandoem habéh meukeumat ngòn geutah. Salèh ma⁼noesia teuka keunòë, singòh meuhat matéteu bandoem djipòh lé ma⁼noesia".

Teuma sabda radja: „Bit ka tjilaka. Singòh bandoem geutanjòë djidròbteu lé ma⁼noesia. Di lön pi ka peunòh ban sabòh badan, han djeuët meung lön meugra⁼ lé".

Tanjòng meuntròë ba⁼ radja: „Pakriken haj bandoem geutanjòë? Singòh beungòh meuhat matéteu djipòh lé ma⁼noesia".

Lòm djaweuëb radja, djimeuseubda oeba⁼ meuntròë ngòn oelèëbalang seureuta ra⁼jat: „Hòka bandoem gata?"

Seu⁼öt bandoem bajeuën: „Na kamòë bandoem, Toeankoe!"

Jöh njan kheun radja bajeuën: „Ba⁼ lön na sabòh akaj. Bandoemteu bè⁼ goendah! Djeuët tatipèë ma⁼noesia njan. Singòh bandoem geutanjòë tapoematé dròëteu, bè⁼ na sagaj moemèt meung batjoet, bandoem ba⁼ tjeukang! ɛÒh teuka ma⁼noesia, ban djikalòn geutanjòë bandoem ka maté, meuhat djilhòmteu bandoem oe baröh, djibòïh oe tanòh. ɛÒh djitië⁼ oe tanòh, bandoem gata ba⁼ tabileuëng sa: meung ka geunab koereuëng sa sireutoïh, bandoem gata tabeudòïh ba⁼ reudjang, tapò bandoem ba⁼ sigò!"

ɛÒh lheuèh pakat niba⁼ radja, bandoem ba⁼ malam njan djimeu⁼éh. Ban lami beungòh oeröë, bandoem bajeuën njan djipoematé dròëdji, habéh tjeukang ban sabòh kawan.

Doedòë niba⁼ njan di Si Meusenkin, ɛòh ban beungòh oeröë beudòïh reudjang-reudjang, lòm ngòn teudhab-dhab, djidja⁼ landja oe glé lam oeteuën raja. Nakeu oemoe sisa⁼at teuneuréb djidja⁼, teuma tröïh keunan joeb ba⁼ kajèë njan, nakeu oemoe wa⁼tèë boe, landja dji⁼é⁼ oe tjöng kajèë raja rèt toendjang ba⁼ nga. Sara dji⁼é⁼ meunòë djikheun lé Si Meuseukin: „Séb makeu, bandoem moebalöt! Singòh koepoeblòëkeu oe peukan, koetoeëng hareugakeu bandoem, djeuët

ngòn koeblòë idja badjèë makoe, ranoeb pineung makoe, ngòn gambé bakōng makoe".

Ban lami trōïh oe ateuëh, djikalòn tjitjém bandoem habéh maté ka tjeukang, meung sabòh pi hana njang oedéb. Jōh njankeu Si Meuseukin teuseupō^{c}-seupō^{c}, seureuta djiteupō^{c} phadji ngòn djikheun: „Alah, haj ma beh, roegòëkoe that! Pakòn salèh habéh maté bandoem? Alèh sabab djoela lōn teuka. Alah, haj ma beh, sajangkoe that! Peuë salèh njang djeuët keu malang lōn ba^{c} oeròë njòë?'

Lheuëh djikheun njan, landja bandoem djipeuglaïh, djitië^{c} oe tanòh seun-seun sabòh. Habéh djilhòm leubab-leuboeb srōt oe tanòh ka sikoereuëng lapan bòh. Njang mantòng tinggaj sabòh treu^{c}, tjit meung radja bajeuën.

Teukeudirōlah ba^{c} dji^{c}é^{c} oe poetjō^{c}, teungòh djimeung dja^{c} peuglaïh radja, srōtlé jōh njan parang Si Meuseukin oe barōh ba^{c} tanòh. Ban djileungò meunan lé ra^{c}jat bajeuën, jōh njankeu bandoem djipò. Ban lami djipò, djikalòn radjadji mantòng di ateuëh, gòh lòm djipeuglaïh lé Si Meuseukin. Ban djikalòn meunan lagèë, kheun Si Meuseukin, seureuta ngòn djitjeumarōt: „Binatang paléh! Ka kapeungeut kèë! Bahkeu! Djéh na sabòh treu^{c}. Han koepeulheuëhkeu lé, koepeuséb makeu, binatang paléh, le that rameunè! Bah, djeuët koetagoeënkeu, koereundang koelawò^{c} sira! Ada^{c} han meunan, bah koepoeblòë keu idja makoe, ngòn koeblòë ranoeb, pineung, gambé, bakōng!" ɛÒh djikalòn lé Si Meuseukin gèt that roepa bajeuën njan, lòm djikheun: „Alah, tjitjém njòë sabòh gèt that roepa; dalam bandoem njòëkeu sabòh njang that leubèh djròh niba^{c} njang na. Salèh njòë radjadji, oelèë kawan niba^{c} njang na. Bahlé ba^{c} kapoematé dròëkeu, njang kah sidròë hana koepeulheuëhkeu lé sagaj".

ɛÒh ban djileungò meunan lé radja bajeuën, jōh njankeu djimeulawan lagèë raja, han tjit é^{c} lheuëh lé niba^{c} meukeumat. Jōh njan djidròb lé Si Meuseukin, teuma djibōh talòë, djipoewòë oe roemòhdji, landja ba^{c} madji.

Ban djikalòn meunan lé bajeuën sikoereuëng plōh lapan, bandoem jōh njanlé habéh djipòh-pòh droëdji, sabab weuëh-dji ngòn sajangdji keu radja, seureuta bandoem djileumpaïh dròëdji boekòn boebarang, ngòn djitoembō²-toembō² dada-dji. Ladōm djikheun: „Keu peuë goena ta²oedéb lòm geuta-njòë bandoem? Gètkeu tamaté bandoem! Sabab peureuléng pandjòë paléh habéh binasa geutanjòë ban koereuëng sa sireutōïh".

Jōh njankeu Si Meuseukin sidròëdji makén moepōt-pōt, landja teuma djibeutrōn radja bajeuën oe barōh, lòm kheun Si Meuseukin: „Oeròë njòë kah njòë sabòh bah koepoe-matékeu!" Seu²ōt radja bajeuën: „Haj dalém Gasiën-meu-seukin! Bè² tapòh lōn, lòm bè² tapoeblòë! Oelōntoean njòë gèt takeubah di roemòhteu, mangat djeuët keu moedah raseuki gata, haj dalém lōn njang meutoeah! Meung ɕòh djileungò na lōn di roemòh gata, tjit bandoem djiteuka, djidja² kalòn oelon, meuhat djimè makanan doem keu gata. Di gatakeu, bè² goendah! Éntja Alah gata oeròë doedòë djeuët keu radja raja ngòn sabab tapeulara oelōn, haj dalém Meuseukin!"

Lheuëh njan djipoewòë radja bajeuën oe roemòh dròëdji lé Si Meuseukin, djiboh lam tjintra. Di bajeuën ra²jat ban-doem djiseutèt radjadji ba² roemòh Si Meuseukin, landja bandoem djidòng ateuëh doeë roemòh Si Meuseukin.

Nakeu padoem oeròë radja bajeuën di sinan, jōh njan meugah ba² oereuëng nanggròë. Habéh djitrōn djeuëb-djeuëb gampōng dja² kalòn radja bajeuën di roemòh Si Meuseukin, meugah djròh that roepa, ngòn djimè boengòng djaròë, makanan le that han tatoedoem peugah, ladōm mè breuëh gampét ladōm mè ranoeb, pineung, teubèë, pisang, ladōm mè keuëh ngòn reunggét, ban njang babat masé̤ng-masé̤ng, le that makanan ɕòh meutamòn-tamòn. Ngòn sabab radja bajeuën njan djeuët keu kaja Si Meuseukin njan; sabab meutoeah radja bajeuën doempeuë djeuët keu moedah.

Doedòë niba^{c} njan meugah ba^{c} radja raja, ajah radja bajeuën njan. Geupanggé Si Meuseukin ba^{c} Pòteu oe dalam. Kheun radja neumeusabda ba^{c} meuntròë: „Djeunòë ba^{c} djimè reudjang keunòë bajeuën gèt roepa njan lé Si Meuseukin!" Ban meuntròë leungò sabda radja raja, landja djidja^{c} ba^{c} Si Meuseukin. Lheuëh njan teuma tamònglé Si Meuseukin ba^{c} radja raja oe dalam, djimè ngòn-ngòn radja bajeuën, landja djipeuseumah ba^{c} radja. Ban geukalòn lé radja bajeuën njan gèt that roepa, joh njan geukaròn ja areuta lé radja keu Si Meuseukin meuribèë deureuham, makén meutamah kaja Si Meuseukin njan. Lheuëh njan sabda radja neutanjòng ba^{c} Si Meuseukin: „Katém bri keu kèë bajeuën njòë? Koebri joem siribèë dina meuïh'. Seu^{c}ot Si Meuseukin: Ampon Toeankoe! Bahlé paté^{c} tanjòng ba^{c} ma paté^{c}, sabab bajeuën njòë kòn areuta paté^{c}, njang pò bajeuën njòë, ma paté^{c}, Toeankoe".

Lheuëh njan Si Meuseukin meuhòn dròëdji ba^{c} radja, teuma landja djiwòë ba^{c} madji, djipoewòë sadjan ngòn radja bajeuën oe roemòh dròëdji, djipeulòb lam tjintra meuïh. Kheun radja bajeuën ba^{c} Si Meuseukin: „Haj dalém! Gèt tapoeblòë lòn njòë keu radja raja njan! Bè^{c} tatakòt, bah lòn tipèë radja raja njan!" Ban djileungò narit radja bajeuën lé Si Meuseukin, landja djipoeblòë bajeuën njan keu radja raja Joh njan geubri hadiah lé radja keu Si Meuseukin siribèë dina meuïh.

Na padoem lawét radja bajeuën lam atana radja raja njan, teuma djitipèë radja njan lé bajeuën, bajeuën njan le that akaj. Ba^{c} si^{c}oeròë djipoematé dròëdji. Ban geukalòn lé radja bajeuën ka maté, joh njankeu radja neumòë boekòn boebarang ĝòh meuréb-réb ngòn ië mata. Teuma neutjò^{c} bangké bajeuën njan, neutiè^{c} tjòng boebòng meuligòë. Ban saré lheuëh neutiè^{c}, djipòlé di radja bajeuën njan.

Kheun radja: „Pakòn kapeungeut kèë, haj bajeuën meutoeah?"

Seu^{c}ot bajeuën: „Di kèë hau koedoeë^{c} ngòn radja bang-

sat ngòn la^{c}lém lagòëna. Haj radja! Pakòn kakòh takoeë aneu^{c}keu njang agam, ɕòh habéh doemna? Pakòn kapòh maté? Peuë keureuna?"

Lòm kheun radja: „Katrōn keunòë, haj meutoeah, na kalòb lam eumpoeng meuïh, koebri ngòn djeunèh nè^{c}mat, njang ladat-ladat ngòn indah-indah!"

Lòm seu^{c}ōt bajeuën; „Han koedjinòh, haj radja sōm. radja paléh, bië^{c} si^{c}oelò^{c}-oelò^{c} hana akaj! Na patōt kapòh bandoem aneu^{c}keu, njang agam? Di radja la^{c}éu geumeuka^{c}ōj oeròë malam, ba^{c} geubri lé Alah Ta^{c}ala na aneu^{c} agam, mangat na sòë gantòë mat kradjeuën dròëdji, ɕòh ka toeha. Njòë di kah, haj radja, bandoem aneu^{c}keu, njang agam, habéh kapòh maté. Pakri hana kasajang meung batjoet? Ada^{c} binatang pi na tjit teuka sajang keu aneu^{c} dròëdji, kòn lagèë kah. Haj radja! Pat kakeubah atékeu? Peuë ka kasa^{c} lam batèë? Kah njòë, haj radja, kòn radja; njang keubit kah njòë radja boej, kòn radja ma^{c}noesia! Keu peuë kameuhej kèë? Dilèë hana katoeëng, keu peuë teuma djeunòë, njang ka djeuët keu tjitjém, lheuëh kapòh di joeb ba^{c} si^{c}atjèh-atjèh, ka kadjéb darah, kapadjōh até? Kèë njòëkeu aneu^{c}keu njang agam, djeuët keu oelat koereuëng sa sireutōïh, doedòë teukeudirolah djeuët bandoem keu bajeuën. Keu peuë lòm djeunòë kameunabsoe, haj radja asèë?"

Ban radja leungò meunan narit bajeuën, teuma radja pi neumòë ngòn neupòh-pòh dròëneu boekòn boebarang. Jōh njan kheun radja: „Haj aneu^{c}! Han lé koepoeboeët meunan ba^{c} oeròë doedòë. Oeròë njòë lōn koetèëbat Meungnjò lòm lōn poeboeët lagèë njang ka-ka, ba^{c} hareuëm tèëbat!'

Di radja njan jōh neukheun njan ngòn neumòë ɕòh meuso^{c}-meuso^{c}, seureuta meuréb-réb ngòn ië mata. Lòm kheun radja: „Tatrōn keunòë, haj aneu^{c}! Tapoemeu^{c}aïh dëë-a ajahteu!"

Kheun bajeuën: „Han koedjinòh, kah radja djahé". Lheuëh djikheun njan, landja djipò di radja bajeuën, meuteumèë ngòn ra^{c}jatdji koereuëng doea sireutōïh, landja djimoemōë-

mòë moewa meutjōm; bandoemdji mangat até. Landja teuma bandoem djidòng di ateuëh doeë roemòh Si Meuseukin. Teuma djitjò^{c} pisang masa^{c} doea lhèë moe lé Si Meuseukin, djigeulahwa ateuëh doeë keu eumpeuën bajeuën koereuëng sa sireutōïh. Meunankeu sabé. Di bajeuën njan djidja^{c} djiwòë, kajém djidja^{c} saweuë dalémdji Si Meuseukin. Di djih dawō^{c} djipò geunab oeròë keudéh keunòë, hana pïoh, lheuëng doea lhèë oeròë teuka sigò djidja^{c} saweuë dalémdji Si Meuseukin.

Teukeudirōlah ba^{c} si^{c}oeròë djipò djeu^{c}ōh that, trōïh ba^{c} sabòh nanggròë lam rimba tasa^{c}-tasé^{c}, ba^{c} roemòh ni gògasi raja, njang le sa^{c}ti, ngòn le that hékeumatdji, meuribèë bagòë. Lheuëh djikalòn bandoem keulakoean lé bajeuën, doedòë niba^{c} njan landja djiwòë ba^{c} Si Meuseukin. Kheun radja bajeuën: „Haj dalém! Tapatéh lōn? Njang gèt gata djeunòë, bè tadoeë^{c} lé di sinòë. Roemòh njòë, bandoem ngòn areuta, bahlé tabri keu pò mateu, gèt gata tadja^{c} sadjan ngòn lōn, kadang-kadang é^{c} meuteumèë èleumèë hékeumat. Gèt tabòïh dròëteu keudéh lam oeteuën; ngòn lon tadja^{c} djeunòë, na koepeutoenjò^{c} rèt".

Ban djileungò meunan lé Si Meuseukin kheun radja bajeuën, landja djibeudòïh, djidja^{c} sadjan ngòn bajeuën koereuëng sa sireutōïh. Bajeuën djipò di ateuëh, Si Meuseukin djidja^{c} di barōh. Meunankeu dja^{c} sabé, hana pïoh. Malam djidòm, oeròë djidja^{c} meuraba-raba lam oeteuën raja.

Padoem lawét dja^{c} lam oeteuën doedòë niba^{c} njan trōïh ba^{c} teumpat ni gògasi. Dalam oeteuën njan na djileungò soe oereuëng teumoebang, geunab oeròë na meusoe keuta^{c}-keutō^{c} soe parang oereuëng teumoebang, meudjan lagèë soe bliōng. Ban djipeutòë keunan hana leumah oereuëng, m-ung sidròë pi tan na; njang na tjit meung kajèë, njang ban lheuëh teukòh. djikalòn le that, meutimpa-timpa doem, ka habéh reubah.

Jōh njan teupiké Si Meuseukin, djikheun lam atédji: „Peuë njòë salèh njang keumeukòh meunòë boeët? Salèh

oereuëng atawa djén? Ada^{c} oereuëng meuhat leumah. Salèh bit njò djéu, hantoe rimba". Ba^{c} masa njan ka meunjeum sroej boelèë badan Si Meuseukin. Doedòë niba^{c} njan landja djid'a^{c}, teuma meuteumèë ngòn roemòh ni gògasi.

Ba^{c} oeròë njan hana ni gògasi agam di roemòh, ka leupaïh dja^{c} moemita. Njang na di roemòh tjit meung ni gògasi inòng. Ban saré trōïh keunan djibri saleuëm lé Si Meuseukin keu pò ni. Lheuëh saleuëm, landja djitadjō, djitjōm ba^{c} gaki ni gògasi inòng, beu^{c}oeët djaròë Si Meuseukin, seureuta djikheun ba^{c} ni: „Haj pò ma! Tapeuseulamat njawòng darah lōn, keureuna oelōntoean njòë, haj ma, ka sisat meuraba-raba lam rimba raja. Meung kòn gata, njang toelōng lōu, haj ma, meuhat binasa".

Jōh njan teuma seu^{c}ōt ni gògasi inòng: „Han djeuët dòm ba^{c} teumpat njòë, meuhat maté djipadjōh lé gògasi".

Teuma lòm djibeu^{c}oeët djaròë lé Si Meuseukin, seureuta djikheun sara djimòë meuréb-réb ngòn ië mata: „Haj ma, ban njang hoekōm gata keu lōn! Hadjat di lōn, haj pò ma meutoeah, tjit lōn keumeung kadam gata. Ma deungòn koe lōn ban doea tjit tréb ka maté. Njang lōn harab, tjit meung keu gata doea, la^{c}én hana".

Ban djileungò meunan narit lé ni gògasi kheun Si Meuseukin, teuma timoeë sajangdji, seureuta djidjaweuëb: „Meungnjò meunan, bahlé tadoeë^{c} sadjan lōn. Treu^{c} ċòh wòë ajahteu di glé, bè^{c} sagaj tapeuleumah dròëteu, meuhat maté gata geupadjōhteu. Han é^{c} koelarang, gòbnjan teuga that".

Jōh masa djimarit njan di gògasi agam teungòh djiwèë, mantòng lam rimba raja. Ba^{c} teungòh djiwòë njan habéh boengka kajèë rimba oebé-bé raja, reubah gham-ghoem ba^{c} teusipa^{c}, teugantòïh ngòn gaki ba^{c} gògasi wòë. Taleungòkeu boenjòë keureutam-keureutoem, meugeumpa dōnja.

Kheun ni gògasi inòng ba^{c} Si Meuseukin: „Haj aneu^{c}! Talōb ba^{c} reudjang gata djeunòë oe joeb blangòng beusòë di para, djeunòë ajahteu ka rab trōïh geuwòë".

Jōh njan di Si Meuseukin landja djiᵉéᵉ oe para, djilōb joeb blangòng beusòë. Doedòë nibaᵉ njan nakeu siᵉat, trōïhlé gògasi agam oe leuën roemòh. Brat that djimè boeban, djigoelam gadjah siblah-blah bahōdji lhèë plōh gadjah meunta biëᵉ pò meurah, landja djitiëᵉ bam-boem djiseumpòm di leuën roemòh. Taleungò keu boenjòë sangat soebra, djigeumeutjiëᵉ gadjah meutaga-taga. Di gògasi landja djidjaᵉ manòë, lheuëh njan djiᵉéᵉ landja oe roemòh. Teuma trōn ban doea di roemòh lakòë binòë, djidoeëᵉ ban doea di leuën meuligòëdji, djipadjōh gadjah badeuëᵉ roesa. Lheuëh poemadjōh éᵉ landja ban doea oe roemòh. Kheun gògasi agam: „Haj poetròë! Tapingkòm goetèë lōn meung doea bòh, gataj that oelèëkoe". Ban djileungò meunan djitjòᵉ palèë lé ni gògasi inòng, beuneurat na limòng pikōj, djiseukòᵉ-seukòᵉ ngòn palèë beusòë njan baᵉ oelèë gògasi agam. Njang le biëᵉ goetèë gògasi njan, tjit biëᵉ poepeusan ngòn kala meuribèë-ribèë.

Dang-dang djitjèh goetèë, tanjòng ni agam baᵉ ni inòng: „Haj poetròë! Pat sang-sang na bèë manòïh? Peuë na tatrōh lé gata? Pakòn han tabri koerasa meung batjoet? Hawakoe that".

Seuᵉōt inòng: „Meung neukò! Pat lōn toeëng? Adaᵉ meung na, hana patōt lōn sòm baᵉ dròëneu. Pakòn lōn djaᵉ meusoelét baᵉ dròëneu? Hana sagaj lōn trōh! Bèᵉ meunan neusangka ngòn neuwaham, haj Toeankoe!"

Ban djileungò narit meunan lé gògasi agam kheun inòng, jōh njan aman teuᵉiëm dròë, hana lé djitanjòng sapeuë. Ban saré soebòh beungòh oeròë, landja gògasi agam djidjaᵉ lam oeteuën, djaᵉ moeboeroe mita raseuki djeuëb-djeuëb rimba; seupōt djiwòë oe roemòh. Meunan-meunankeu sabé geunab oeròë.

Di Si Meuseukin ɕòh leupaïh gògasi agam djaᵉ, teubiët di joeb blangòng beusòë. Kheun Si Meuseukin baᵉ madji gògasi inòng: „Haj ma, singòh beungòh gèt tadjaᵉ gata sadjan ngòn ajah lam oeteuën, baᵉ le tapoewòë roesa ngòn djloeëh",

Doedòë niba^{c} njan seuningòh njan ban doea dròë gògasi djidja^{c} lam oeteuën. Seupōt oeròë djiwòë oe roemòh le that djipoewòë, roesa ngòn djloeëh, gadjah meureutōïh-reutōïh. Teuma seuningòh njan pi meunan tjit: ban doea djih djidja^{c} lòm lam oeteuën.

Ban lami leupaïh ni agam ngòn ni inòng, teubiët Si Meuseukin di joeb blangòng, djitrōn oe joeb, djisië roesa ngòn djloeëh, djipeusiëng, djitagoeën, toemèh ngòn reundang, panggang. Lheuëh njan djitagoeën boe na sigoentja breuëh, djikeubah keu peunadjōh gògasi, djipasòë ië lam teumpat meunanòë. Doedòë niba^{c} njan djilōb lòm teuma joeb blangòng beusòë di para.

Saré seupōt oeròë wòëlé ni gògasi lakòë binòë oe roemòh. Ban trōïh djipeudoeë^{c} gadjah ngòn roesa, djloeëh, landja djidja^{c} manòë. Ban saré trōïh oeba^{c} mòn, djikalòn ië lam teumpat meunanòë ka peunòh. Jōh njan djimanòë bram broem. Lheuëh manòë dji^{c}é^{c} oe roemòh. Ban lami trōïh oe roemòh, djikalòn boe ngòn eungkōt ka teutagoeën. Kheun lakòë tanjòng ba^{c} binòë: „Haj toean poetròë! Panè boe njòe? Sòë keubah keu geutanjòë? Bè^{c} tapadjōh: kadang na djibōh èleumèë dōnja, ratjōn toeba".

Seu^{c}ōt inòng: „Bahlé lōn tjoeba padjōh dilèë. Doedòë meung hana sapeuë, njang djeuët keu lalōrat, barō neupadjōh di dròëneu, haj Toeankoe".

Kheun agam: „Bè^{c} tapadjōh haj poetròë! Boe njòë salèh panè-panè".

Seu^{c}ōt inòng: „Hōm, haj Toeankoe! Di lōn pi meunan tjit, hana lōn toenè".

Di gògasi inòng pi djipoera-poera hana djithèë, le that akaj ni inòng njan. Lheuëh njan landja djipadjōh makanan njan lé ni inòng. Teungòh djipadjōh, djisoeëb landja srabsroeëb, seureuta djikheun ba^{c} lakòëdji: „Alah, haj Toeankoe beh, mangat that boe njòë! Neutjoebakeu rasa! Si^{c}oemoe lōn, njang ka lōn oedéb, han tòm na lòn rasa njang meunòë mangat".

Ban djileungò haba meunan, jōh njan barō djipadjōh di gògasi agam. Ban lami djirasa mangat that, seureuta ngòn djimarit djikheun baᶜ binòëdji: „Bit ban gata kheun, haj poetròë meutoeah! Bit mangat silagòëna; han tòm koerasa siᶜoemoe koeᶜoedéb, njang meunòë mangat, tjit meung njòëkeu baᶜ oeròë njòë, haj poetròë djròh! Panè salèh oereuëng njang trōïh keunòë baᶜ teumpat geutanjòë? Bit that meutoeah gata, haj poetròë! Adaᶜ meung meuteumèë oereuëng njan, lōn toeëng keu aneuᶜ dōnja akirat; hana oebah baᶜ lōn sa ngòn aneuᶜ njang lam djasat; hareuëm baᶜ lōn njawòng ngòn darahdji, haj poetròë!" Teuma lòm kheun gògasi agam baᶜ binòëdji: „Oeròë njòë gata bèᶜ tadjaᶜ oe glé; baᶜ gèt taloeëm panè oereuëng njan, njang poeboeët keubadjikan keu geutanjòë, djitagoeën boeteu, djimoepajah keu geutanjòë. Peuë salèh meukeusoetdji djiteuka keunòë baᶜ geutanjòë?"

Lheuëh djikheun njan di gògasi agam landja djidjaᶜ oe glé, gògasi inòng djidoeëᶜ di roemòh. Jōh njan trōnlé Si Meuseukin di para, djaᶜ seumah madji ni gògasi inòng. Peuë njang djikheun lé gògasi agam, habéh bandoem djipeugah lé ni inòng baᶜ Si Meuseukin.

Doedòë nibaᶜ njan ɕòh seupōt oeròë, wòëlé gògasi agam. Ban saré trōïh, meuteumèëlé ngòn Si Meuseukin. Tadjō Si Meuseukin, landja djidjaᶜ tjōm gaki ni agam. Jōh njan teumanjòng gògasi agam: „Gata panè tateuka? Peuë boeët keunòë lam oeteuën rimba raja, peuë hadjatteu, aneuᶜ Teungkoe dròë?"

Seuᶜōt Si Meuseukin: „Oelōnteu loempòë gata mè lōn keunòë, haj ajah, takheun lōn njòë ka tatoeëng keu aneuᶜteu. Njankeu njang djeuët lōn peuteuka keunòë. Meuthōn-thōn lōn djaᶜ mita gata, haj doe, ka lhèë oeròë lōn trōïh keunòë, ngòn beureukat doeɕa gata meutoeah mata lōn hana sagaj meuroempòᶜ bahja baᶜ lōn djaᶜ keunòë".

Ban djileungò meunan narit, kheun gògasi agam: „Meungnjò meunan, gatakeu njang sah aneuᶜ lōn dōnja akirat,

hana meutoeka ni phōn baᶜ gata trōïh an baᶜ tjoetjò tjah tjōm gata, hana meuᶜoebah lé baᶜ lōn, haj aneuᶜ Pòtjoet! Djeunòë gata tadoeëᶜ di sinòë, bèᶜ tawèh-wèh, haj aneuᶜ! Lòm pi lōn njòë ka toeha; oebé njang na èleumèë bahlé lōn poelang keu gata bandoem; hana aneuᶜ lōn laᶜén, tjit meung gatakeu siᶜoerat".

Lheuëh njan teutabkeu sinan Si Meuseukin djikadam ni gògasi lakòë binòë. Ban doea gògasi njan djigaséh that keu Si Meuseukin. Jōh njankeu oebé njang na èleumèë bandoem djibri keu aneuᶜdji Si Meuseukin. Bandoem hékeumat ka habéh djeuët, djiᶜamaj lagèë raja, tadjam leubèh nibaᶜ sikin peunjoekō, han sapeuë tan, bandoem gèt that tadjam.

Lheuëh njan lòm djiteumanjòng baᶜ ajahdji lé Si Meuseukin, oebaᶜ gògasi raja: „Haj ajah, neupeugah baᶜ lōn! Sòë keumeukòh geunab oeròë dalam rimba raja, sabé keutaᶜ-keutōᶜ hana teudōh? Panè oereuëng njang keumeukòh njan? Peuë njan, djén atawa énsan? Jōh lōntoean teuka keunòë, lōn loeëm sabé oereuëng keumeukòh njan, teutapi han tòm meung sigò na meuroempòᶜ ngòn lōn".

Seuᶜōt gògasi agam: „Njan kòn oereuëng, haj aneuᶜ! Njan hékeumat lōn parang poentōng njang teumoebang. Parang poentōng njan hékeumat peunoelang nibaᶜ goerèë lōn, oentōng lōn tapa. Bandoem njan, hékeumat ajah, njan pi lōn bri keu gata, haj aneuᶜ! Raja that meugoena hékeumat njan baᶜ prang raja; tjit meuseuhoe that lam prang raja. Baᶜ that ban sabòh alam dōnja njòë moesōh sitrèë, han éᶜ djilawan gata, meungnjò na parang poentōng njan. Bandoem talō djeuët keu teumòn gata. Adaᶜ keunòng djitaᶜ, baᶜ that baᶜ kapaj beusòë, njan pi poetōïh han djan djikheun wèë".

Paᵭoem lawét doedòë nibaᶜ njan baᶜ siᶜoeròë gògasi agam leupaïh djidjaᶜ trōïh baᶜ sabòh nanggròë raja. Di sinan na sidròë radja raja loeaïh that kradjeuën; meureutōïh-reutōïh radja njang taᶜlōᶜ baᶜ radja njan. Di radja

njan ta^{c}lō^{c} keudéh ba^{c} radja naga lam La^{c}ōt Hidjō. Meung-njò na aneu^{c} inòng, meuhat geubri keu radja naga; meung han geubri, meuhat djipeulham nanggròë njan. Meunan sabé djipeulakoe.

Ba^{c} masa njan na sidròë lòm aneu^{c} radja njan oereuëng binòë. Doedòë niba^{c} njan nakeu oemoe aneu^{c}geu njan barō oemoe doea blaïh thōn. Di poetròë njan gèt that roepa; ba^{c} djameun njan hana lawan dalam dōnja, doemnankeu djròh roepa. Di poetròë njan le that toenangandji, geunab sireutōïh dròë ngòn-ngòn radja naga. Di naga njan tjit ka meu^{c}adat, meung ka trōïh limòng blaïh thōn oemoe poetròë, djiteukalé keunan, djilakèë poetròë. Meung han geubri, meuhat djipeulham nanggròë bandoem, habéh djeuët keu la^{c}ōt ngòn sikléb-siklab. Naga njan le that tantradji, meula^{c}-sa-la^{c}sin, neurajadji oebé-bé glé, ladōm oebé-bé Poelò Raja, ladōm oebé-bé Poelò Wè; le that dji, meula^{c}sa-la^{c}sin, meusa^{c}-sa^{c} lam La^{c}ōt Hidjō.

Ban lami trōïh oemoe poetròë ba^{c} doea blaïh thōn, bandoem aneu^{c} radja koereuëng sa sireutōïh dja^{c} meuseuleu-ngoej djilakèë poetròë njan. Seu^{c}ōt radja ajah poetròë: „Gata koereuëng sa sireutōïh dròë bandoem toenangan, aneu^{c} oelōn tjit sidròë. Bit pi meunan bandoem gata njòë lōn toeëng keu djoedō poetròë. Djeunòë lōn tjoeba bandoem gata njòë ngòn sabòh hékeumat".

Lheuëh neukheun njan lé radja, landja teudòng sabòh hékeumat, toedjōh ba^{c} arōn ateuëh roeëng naga hékeumat dalam paja silingka meuligòë radja.

Sabda radja: „Baranggasòë é^{c} peukeunòng hékeumat njòë ngòn sigò panah, keunòng ban toedjōh ba^{c}, njankeu njang djeuët keu lakòë poetròë, la^{c}én niba^{c} njan, kòn. Bahlé ba^{c} meuseuki hamba gòb sikalipōn, njang djih lōn trimòng tjit keu djoedō poetròë; hana lé sagaj da^{c}wa ba^{c} oelōn. Na taleungò doemna gata, haj aneu^{c} radja?"

Lheuëh teudòng hékeumat lòm sabda radja geujoeë pèh mòng-mòng, trōïh djeuëb-djeuëb nanggròë geujoeë djitrōn

dja᷄ panah arōn hékeumat; njang phōn panah aneu᷄ radja koereuëng sa sireutōïh. Bandoem boeët njan meugah doemhò.

Jōh njan djithèë lé gògasi raja, ajah Si Meuseukin, ba᷄ teungòh djidja᷄ lam glé; djikalòn le that oereuëng lam nanggròë njan teungòh djipanah arōn hékeumat. Lheuëh djikalòn meunan lakoe, di gògasi landja djiwòë oe roemòh dròëdji. Ba᷄ si᷄oeròë kheun gògasi djimarit ngòn aneu᷄dji Si Meuseukin: „Haj aneu᷄ bòh até! Tatém lōn peukawén gata ngòn sidròë poetròë aneu᷄ radja?"

Seu᷄ōt Si Meuseukin: „Hōm, haj ajah! Ban njang gala᷄ dròëneu hana da᷄wa ba᷄ lōn njang aneu᷄".

Ban djileungò meunan lé gògasi kheun aneu᷄dji Si Meuseukin, landja djipeugah: „Haj aneu᷄! Ba᷄ sabòh nanggròë trōïh oclōn dja᷄; radja njan locaïh that kradjeuën, meureutōïh-reutōïh radja njang ta᷄lō᷄ keunan. Teutapi di radja njan ta᷄lō᷄ ba᷄ radja naga, njang doeë᷄ lam La᷄ōt Hidjō. Na sidròë aneu᷄dji oereuëng binòë, poetròë njang djròh that roepa, hana lawan lam alam njòë. Doemnankeu tjeudaïh poetròë njan; tjahja moekadji ban boeleuën peunama peuët blaïh oeròë. Teutapi poetròë njan, haj aneu᷄, le that toenangandji, njang dja᷄ meuseuleungoej keunan, koereuëng sa sireutōïh aneu᷄ radja, geunab sireutōïh ngòn radja naga. Djeunòë bandoem aneu᷄ radja koereuëng sa sireutōïh njan teungòh djipanah sabòh hékeumat, geujoeë lé radja ajah poetròë njan, toedjōh ba᷄ arōn teudòng ateuïh roeëng naga hékeumat lam paja lingka meuligòë atana radja. Djandji radja ngòn doemna aneu᷄ radja njan ngòn sigò djipanah ba᷄ keunông sigò bandoem ban toedjōh ba᷄. Sòë é᷄ peukeunòng arōn toedjōh njan ngòn sigò panah, njankeu njang geutoeëng keu lakòë poetròë njan".

ÇÒh Lan djileungò meunan lé Si Meuseukin, teuma djikheun ba᷄ gògasi: „Meungnjò meunan, haj ajah, bahlé lōn dja᷄ panah ba᷄ arōn toedjōh njan! Di ajah neupeudjeuët dròëneu keu ité᷄ ansa, neudja᷄ rò᷄-rò᷄ lam paja raja njan ba᷄-ba᷄ ikoe naga njan wa᷄tèë lōn keumeung peuté᷄ aneu᷄ panah".

Lheuëh djimoepakat Si Meuseukin ngòn gògasi lakòë binòë, jōh njanlé djimeukeumaïh, landja djidjaᶜ ban lhèëdji ngòn Si Meuseukin meuᶜikōt-ikōt. Ban saré trōïh keunan baᶜ binèh nanggròë njan, djikalòn oereuëng le that, meureutōïh ribèë, teungòh djipanah arōn hékeumat njan. Bandoem aneuᶜ radja koereuëng sa sireutōïh njan hana meung sidròë njang éᶜ peukeunòng arōn toedjōh baᶜ njan. Teuma di gògasi njan ban doea dròëdji lakòë binòë, landja djipeudjeuët dròëdji keu itéᶜ ansa, jōh njan djitamoeëᶜ lam paja raja, njang lingka dalam atana radja, djiròᶜ-ròᶜ keudéh, djiròᶜ-ròᶜ keunòë, lam-lam lingkōng loeeuëᶜ loengkeuëng ngòn baᶜ ikoe naga hékeumat. Ban saré djiròᶜ-ròᶜ lé itéᶜ ansa njan, di naga njan pi djipeuteupat dròëdji. Ban djikalòn meunan lé Si Meuseukin, landja djipanah arōn hékeumat njan. Ban lami djipanah, keunònglé bandoem sigò ban toedjōh baᶜ habéh teupoerō.

Ban djikalòn meunan lé aneuᶜ radja koereuëng sa sireutōïh, djibeudōïh malèë; djeuët keu adat di nab raᶜjat le. Jōh masa njan di toean poetròë, djitaboe boengòng rampòë meureutōïh sangè oe ateuëh Si Meuseukin. Lheuëh njan di Si Meuseukin, landja djiwòë sadjan ngòn ajahdji gògasi raja oebaᶜ teumpatdji lam rimba raja. Teuma bandoem di radja njang taᶜlōᶜ njan seureuta ajah poetròë baᶜ oeròë njan, bandoem habéh kirōh, geunita oereuëng, njang peureubah arōn hékeumat, hana meuteumèë, hana meuhò lé. Ladōm teumanjòng: „Panè nanggròë teuka oereuëng njan? Hòka dji djeunòë, pat djimeusè?" Ladōm djaweuëb: Hōm! Ban siᶜanjòë sinòë na djih. Pakri djeunòë hana meuhò lé ngòn sikléb-siklab?"

Di radja ajah poetròë njan mangat that atégeu, geukheun: „Djeunòë ka na sòë lawan radja naga".

Lheuëh njan teukalé waki radja naga, djijoeë djaᶜ saweuë poetròë, djeuëb-djeuëb thōn sigò djiteuka lòm pi sabab poetròë ka rab trōïh baᶜ djandji keumeung teuka radja naga keudròëdji ngòn djaᶜ toeëng poetròë njan. Kheun

panglima naga baᶜ ajah poetròë: „Sabda Pòteu radja naga di LaᶜōtHidjō, geujoeë tanjòng padjan djadèh geumampleuë keunòë". Djaweuëb radja: „Thōn teungòh tajoeë teuka keunòë. Kamòë djeunòë teungòh peuᶜasé teumpat ngòn prèh lintō pò radja naga. Djeunòë gata, haj panglima, tasoerōt keudéh baᶜ reudjang, bèᶜ tréb lé tadòng di sinòë, djeuët keu soesah bandoem aneuᶜ raᶜjat, han djeuët djidjaᶜ mita raseuki oe laᶜōt!" — Oebénankeu raja naga njan, sabòh-sabòh éᶜ djipeulham nanggròë, doemnankeu neuraja djih. — Lheuëh njan di naga njan landja djisoerōt, djiwòë baᶜ radjadji lam LaᶜōtHidjō, habéh djipeugah baᶜ radjadji ban njang narit radja ajah poetròë.

Ban saré leupaïh panglima naga wòë, di radja ajah poetròë njan, geupeugèt sabòh meuligòë raja di binèh laᶜōt njan ngòn meunanjangdji santeut ngòn glé. Di aneuᶜ radja koereuëng sa sireutōïh bandoem tjit ka tjakab ngòn alat, meureujam, beudé, panah, peudeuëng, toembaᶜ, seumamboe, tjōᶜma oebé-bé baᶜ oe, bandoem keumeung prèh radja naga djaᶜ tjòᶜ poetròë.

Teuma di Si Meuseukin ngòn gògasi, ban lhèëdji tjit ka keumaïh keumeung djaᶜ ampeuëng radja naga; meung djiprèh trōïh koetika. ĘÒh trōïh koetika, landja ban lhèëdji djidjaᶜ. Ban lami trōïh oe binèh laᶜōt, jōh njan djiblōh gògasi lakòë binòë lam laᶜōt raja sadjan-sadjan ngòn parang poentōng, djidòng sinan di teungòh laᶜōt na ban goenòng raja; oebénankeu neuraja di gògasi njan djipeuroepa dròëdji na ban goenòng raja.

Teuma di radja naga pi djibrangkat, le that djiba raᶜjat meulaᶜsa-laᶜsin. Jōh njankeu djibeudòïh ië laᶜōt moeboera-boera, sabōng meunjabōng ngòn djitaga-taga njeum rasa lham nanggròë, sang keumeung kiamat. Bandoem takalònkeu djidjaᶜ gèt that meuᶜatō lagèë oereuëng euntat mampleuë lintō barō.

Di aneuᶜ radja koereuëng sa sireutōïh, ban djileungò ka teuka naga, djimeusoe meutaga-taga lam laᶜōt raja,

teuma bandoem aneuᶜ radja njan habéh djiploeëng oe glé. Ladōm djikheun: „Bah kèë lawan, meung ɛ̀òh djiᶜéᶜ oe darat!" Ladōm kheun: „Bah kèë kòh-kòh naga paléh njan!"

ɛ̀Òh ban tòë naga ateuëh laᶜōt rab teumpat gògasi dòng, jōh njankeu naga taleungò djimeusoe meutaga-taga. Ban djikalòn lé naga goenòng raja that, teudòng doea bòh di teungòh laᶜōt, seureuta djikheun: „Panè salèh boekét njòë teudòng baᶜ teumpat njòë? Dilèë kòn hana, njòë djeunòë panè ka na? Lōn hireuën that!" Teuma di naga njan, landja djisoerōt djidjaᶜ peugah baᶜ radjadji, seureuta djikheun: „Ampōn, Toeankoe! Hana lōn toenè doea bòh goenòng raja-raja that teudòng lam laᶜōt njòë, na di keuë geutanjòë. Dilèë djameun kòn tjit hana boekét baᶜ teumpat njan. Panè salèh djeunòë ka na? Salèh sòë peugèt djikeubah baᶜ teumpat njan? Njang ka-ka Toeankoe meulangkah keunòë, na tòm meuroempòᶜ ngòn goenòng? Salèh hékeumat radja, djimeung lawan geutanjòë!"

Jōh njan beungèh radja naga; kheun radja naga: „Djaᶜ reudjang kapeuhantjō goenòng njan! Kaᶜéᶜ bandoem oe keuë, haj panglima!"

Teuma di gògasi pi landja djisoerōt reudjang-reudjang oe binèh pasi. Ban lami trōïh dji oe darat ladjoe djipeulheuëh parang poentōng ngòn ampeuëng raᶜjat naga. Ban lami meuroempòᶜ parang ngòn naga, jōh njankeu djeuët prang raja, sabōng meunjabōng. djibeudòïhlé sagōb glab goelita. Jōh njan djiᶜéᶜlé ië beuna oe darat rab pòᶜ aleuë meuligòë poetròë. Di aneuᶜ radja koereuëng sa sireutōïh ka djiploeëng lam goenòng raja habéh panténg-panteuëng sabòh sahò. Di gògasi lakòë binòë, ban lhèëdji sadjan ngòn aneuᶜdji Si Meuseukin, maséng-maséng baᶜ djaròë djimat panah saᶜtian ngòn peudeuëng sabòh sapò. Jōh njan djipeugèt rakét raja lé gògasi, neuraja rakét na oebé poelò, baᶜ teumpat djidoeëᶜ Si Meuseukin. Landja Si Meuseukin djidoeëᶜ ateuëh rakét raja njan, mat ngòn panah saᶜtian. Jōh njankeu beungèh ban lhèëdji, gògasi ngòn Si Meuseukin.

Ba^{c} masa njan makén raja that prang, leubèh ba^{c} njang ka. Di parang poentōng djitjang naga meutindéh lapéh, le that maté habéh poetōïh doem meukhan-khan, ɕòh djeuët keu mirah doem ië la^{c}ōt, sabab le that maté, habéh binasa boeët parang poentōng, han tatoedoem peugah lé moeplōh ribèë.

Teuma di naga njan doem pi djiseumbō bisadji lam babahdji teubiët lagèë apoej hoe meunjala-njala, djipò doem oe langèt; doemnankeu bisa oeleuë naga njan. Ladōm ɕòh djiseumbō, djeuëtlé keu apoej sabōng meunjabōng trōïh toetōng seu^{c}oeëm oe adara.

ɕÒh ban beungòh oeròë doemna oelèëbalang naga ka djisoerōt batjoet, djimoepakat djimeung é^{c} sigò bandoem oebé njang na. Lheuëh njan bandoem naga njan dji^{c}é^{c} ɕòh meusoesōn, na ban-ban poelò.

Ban djikalòn meunan lé Si Meuseukin, landja djidja^{c} ampeuëng tantra naga. Jòh njankeu djipeulheuëh panah sa^{c}tian: si^{c}at takalòn la^{c}ot njan ka djeuët doem keu darat, si^{c}at ka djeuët keu apoej, si^{c}at ka habéh djeuët keu oeteuën. Teuma moewòëlé lòm djeuët keu la^{c}ōt, sabab naga njan le that njang sa^{c}ti. Di radja naga njan pi that le sa^{c}tidji boekòn boebarang. Di ni gògasi takalònkeu djitjang naga sōbeuhanalah, han tatoedoem peugah lé, le that maté poetōïh meukhan-khan.

Ban djikalòn lé toean poetròë oereuëng njang teudoeë^{c} di ateuëh rakét raja sa^{c}tidji that djimoeprang ngòn radja naga, jōh njan poetròë meuhej sara djimòë meuréb-réb ngòn ië mata: „Haj Toeankoe ampōn, neuriwang keunòë si^{c}at!"

Ban djileungò meunan lé Si Meuseukin, landja djipeurab rakét keunan ba^{c} poetròë, saré trōïh keunan jōh njan beudòïh poetròë djidja^{c} sapa Si Meuseukin, seureuta ngòn djimòë ɕòh meuréb-réb ngòn ië mata. Kheun poetròë: „Na neu keunòë Toeankoe ampōn, neudja^{c} kalòn lōn eumpeuën naga? Meung kòn na gaséh sajang Toeankoe keu lōn, meuhat binasa ba^{c} oeròë njòë. Ba^{c} neupeusajang lé Toeankoe am-

pōn, geunantòë teumòn sòë srah gaki, bèᶜ neubri lōn keu eumpeuën naga, haj oelèëbalang, radja njang saᶜti!"

Teuma seuᶜōt Si Meuseukin: „Kroe seumangat, haj tanglōng nanggròë! Bèᶜ meunan takheun! Hana patōt sidoemdoem gata lōn peuteumòn. Bèᶜ that soesah, haj poetròë intan, éntja Alah, Toehan toelōng, talō naga njòë. Meung na toeah lōn ngòn gata, tjit djiploeëng bandoem tantra naga. Bèᶜ lé tamòë, haj poetròë djròh, nakeu Alah Taʿala njang peulahra!" Lòm djitanjòng lé Si Meuseukin: „Haj toean poetròë! Hòka djeunòë aneuᶜ radja koereuëng sa sireutōïh? Bandoem toenangan gata hana meung sidròë lagòë teuka keunòë. Hòka leupaïh njang djaᶜ toeëng gata?"

Seuᶜōt poetròë: „Bandoem aneuᶜ radja njan han djidjeuët ngiëng roepa naga".

Lòm seuᶜōt Si Meuseukin: „Tòh tanda tabri keu lōn tajoeë pòh radja naga?"

Jōh njanlé poetròë bri sabòh tanda, djisoeët euntjiën peusaka baᶜ ajahdji, ladjoe djibri keu Si Meuseukin. Di Si Meuseukin pi djisoeët baᶜ djaròëdji sabòh euntjiën peusaka nibaᶜ ajahdji gògasi, teuma landja djibri keu toean poetròë. Teutabkeu sinan Si Meuseukin doea lhèë malam sadjan ngòn poetròë lam atana njan.

ʿÒh saré tōᶜ baᶜ oeròë lhèë, makén leubèh raja prang, makén masén nibaᶜ njang ka, sabab radja naga ka trōïh ateuëh lhōᶜ, djisroebeuët keudéh keunòë, beungèhdji silagòëna. Teuma di gògasi agam inòng pi ka beungèh that lhèë ngòn parang poentōng, peuëtdji ngòn Si Meuseukin. Han djeuët takalòn, bagaïhdji that, na ban kilat padja, djipòh naga meureutōïh ribèë, habéh maté doem teudoedoe lagèë bateuëng, meuᶜampōng-ampōng lam laᶜōt raja. Di Si Meuseukin djipeulheuëh panah saᶜti, meuribèë-ribèë maté naga, siᶜat takalòn laᶜōt njan ka djeuët keu apoej, siᶜat ka djeuët keu darat, siᶜat ka djeuët keu rimba ngòn goenòng raja, bandoem habéh soesah raᶜjat radja naga.

Meunan-meunankeu sabé djiᵉadoe saᵉtian; djibeudòïh apoej sabōng meunjabōng, njeum ka habéh toetōng ngòn-ngòn adara, ɛ̀òh meuleuëᵉ-kapeuëᵉ maté naga keunòng saᵉti Si Meuseukin hana éᵉ sòë kira malingkan Alah njang thèë.

Di radja naga pi sabé djipeuᵉéᵉ prang oeròë malam hana teudōh. Doedòë nibaᵉ njan nakeu kira-kira doea plōh oeròë doea plōh malam sabé djimoeprang. teukeudirōlah jōh njan maté radja naga. Ban djikalòn radjadji ka maté, bandoem raᵉjat ngòn panglima habéh djisoerōt oe Laᵉōt Hidjō. ɛ̀Òh habéh naga wòë, prang pi teudōh, jōh njan Si Meuseukin djiwòë lam oeteuën raja sadjan-sadjan ngòn ajahdji ni gògasi, ban peuëtdji seulamat lheuëh lam bahjâ raja.

Doedòë nibaᵉ njan di aneuᵉ radja njang sikoereuëng plōh sikoereuëng, ban djikalòn hana lé prang, doempat ka teudōh, jōh njanlé bandoem djitrōn oe binèh pasi. Djikalòn naga le that teudoe-doe di binèh pasi, landja bandoem djisoerōt habéh djiploeëng. Lheuëh njan lòm djipeutòë batjoet-batjoet, teuma leumah djikalòn naga njan bandoem ka maté, habéh poetōïh doem meukhan-khan. Dalam atédji: „Sòë salèh njang pòh bandoem naga njòë, habéh djipeuëᵉ oe darat lé gloembang?" Jōh njan djitaᵉlé ngòn peudeuëng leubab-leuboeb, bit pi sidoemnan djitaᵉ, meung siséᵉ pi han éᵉ leukang, doemnankeu kreuëh di siséᵉ naga njan, na doem meulila. Le that peudeuëng aneuᵉ radja njang ka patah baᵉ djitaᵉ bangké naga njang ka gòb pòh. Bandoem keulakoean aneuᵉ radja njan habéh djikalòn lé toean poetròë, jōh njankeu poetròë djikhém meukhiᵉ-khiᵉ, ɛ̀òh gleuëndji saré.

Ladōm di aneuᵉ radja njan djisoengkét peudeuëng lam loeeuëᵉ baᵉ arōn raja, habéh patah doem djiwiët. Jōh njan di aneuᵉ radja njang soengkét peudeuëng djitamòng oe dalam baᵉ radja raja ajah poetròë, djilakèë peudeuëng: „Ampōn, Toeankoe, meuribèë ampōn! Patéᵉ meuhòn baᵉ neukarōnja peudeuëng keu oelōntoean, keureuna peudeuëng

lōntoean ka patah baᶜ oelōntoean tjang naga raja". Ban geuleungò meunan landja geubri peudeuëng-keu aneuᶜ radja njan lé ajah poetròë. Lheuëh njan landja lòm djitadjō oe pasi, teuma njan pi lòm djisoengkét baᶜ baᶜ arōn raja, njan pi patah. Jōh njan lòm djïjoeë ploeëng boedjangdji oebaᶜ radja, ajah toean poetròë, djïjoeë lakèë lòm peudeuëng. Teuma njan pi geubri. Seuneulheuëh geubri sabòh peudeuëng peusaka. Ban lami trōïh peudeuëng njan baᶜ djaròë aneuᶜ radja njan, landja djisoengkét oe dalam geunapiët loeeuëᶜ baᶜ arōn raja. Di peudeuëng njan pi han djitém patah; siᶜoeròë soentōᶜ djiwiët, han djitém patah, sabé meulipat-lïpat. Baᶜ oeròë njan pajahdji thât di aneuᶜ radja njan. ĘÒh trōïh hat nakeu waᶜtèë asa oeròë, barōkeu patah di peudeuëng peusaka njan, hingga djeumeulah djiwiët peudeuëng ajah poetròë lé aneuᶜ radja njan koereuëng sa sireutōïh bòh.

Lheuëh nibaᶜ njan bandoem aneuᶜ radja njan djitamòng oe dalam baᶜ radja raja, seureuta ngòn djipoewòë toean poetròë, djipeuseumah oebaᶜ radja raja ajah poetròë. Ladōm kheun: „Lōn, Toeankoe ampōn, njang reubōt poetròë baᶜ djaròë radja naga". Ladōm kheun: „Lōnkeu, haj Toeankoe ampōn, njang pòh maté radja naga".

ĘÒh lheuëh seumah doemna aneuᶜ radja njan, teuma radja tanjòng baᶜ poetròë, neumarit ngòn aneuᶜneu: „Haj aneuᶜ! Takheun ban bit, baᶜ teupat! Aneuᶜ radja tòh njang reubōt gata baᶜ radja naga? Tòh njang moeprang ngòn radja naga?"

Jōh njan seuᶜōt poetròë ngòn leumah leumbōt: „Hana di sinòë oereuëng njang moeprang ngòn radja naga. Njang na di sinòë, njòë doem biëᶜ moeprang ngòn bangké naga, njang ka gòb pòh, lòm ngòn biëᶜ njang soengkét peudeuëng baᶜ oekheuë baᶜ arōn raja. Njang pòh naga maté doem meureutōïh ribèë, doem poetōïh meuᶜampōng-ampōng, gòbnjan hana di sinòë. Ngòn gòbnjan lōn tjit ka habéh djandji, ngòn oelōntoean tjit ka na tanda, ka lheuëh oelōn-

toean meutoeka euntjiën, euntjiën lōn ka baᶜ gòbnjan, euntjiën gòbnjan njòë pat ka na baᶜ lōn".

Ban lami radja leungò meunan kheun aneuᶜneu poetròë, jōh njanlé radja beungèhneu raja, sabab djipeusoelét boeët ngòn djiba narit brakah lé aneuᶜ radja koereuëng sa sireutōïh. Teuma neutrōn radja raja oe balè, seureuta radja tanjòng baᶜ aneuᶜ radja: „Haj bangta, doemna gata njang aneuᶜ radja! Lam doemna gata njòë baᶜ sòë gata njang na trōh tanda euntjiën poetròë? E aneuᶜ radja, peuleumah reudjang keunòë baᶜ lōn, na mangat lōn toeri njang moeprang ngòn njang pòh maté radja naga". Lheuëh njan hana meung sidròë njang na seuᶜōt sabda radja raja. Lòm kheun radja, ajah poetròë: „Bandoem gata njòë, baᶜ lōn pandang, meung sidròë pi hana njang moeprang lawan naga. Bandoem gata biëᶜ soengkét peudeuëng baᶜ arōn lòm ngòn biëᶜ tjang bangké naga, njang ka gòb pòh; meunan lahé tanda".

Doedòë nibaᶜ njan di Si Meuseukin njan djilakèë dròëdji baᶜ ajahdji gògasi lakòë binòë, seureuta djikheun: „Haj ajah ngòn pò ma, neubri keu lōn idin nibaᶜ dròëneu, lōn meung djaᶜ saweuë poetròë, salèh pakri hajdji djeunòë, peuë mantòng na ban djandji ngòn lōn atawa ka djiᶜoebah". ƐÒh ka idin baᶜ gògasi, landja djidjaᶜ, ngòn siklèb-siklab ka trōïh baᶜ atana poetròë. Jōh njan leumah djikalòn lé toean poetròë, teuma landja djipeutoenjòᶜ baᶜ ajahdji, djikheun: „Haj ajah! Aneuᶜ radja njankeu njang toelōng lōn, gòbnjankeu njang moeprang ngòn naga!" seureuta ngòn djitaboë boengòng lé poetròë oe ateuëh Si Meuseukin.

Sabda radja neujoeë panggé bandoem aneuᶜ radja ngòn sikeulian tantra. ƐÒh ka meuhimpōn bandoem radja tanjòng: „Sòë na mat tanda euntjiën poetròë? Peutoenjòᶜ baᶜ lōn, haj aneuᶜ radja, mangat lōn toeri".

SeuᶜōT poetròë: „Djéh, haj ajah, njang teudòng djeuᶜōh meungklèh sidròë!"

Jôh njan kheun radja: „Haj aneuᶜ, tameulangkah keunòë baᶜ tòë, bèᶜ djeuᶜōh di sinan!"

Ban djileungò meunan, landja djipeutòëlé di Si Meuseukin, seureuta radja tanjòng: „Adaᶜ njò keubit gata njang moeprang ngòn naga, tabri keunòë tanda baᶜ oelōn".

Djaweuëb Si Meuseukin: „Na baᶜ hamba, tjahi alam". Jōh njan djisoeët euntjiën baᶜ djaròëdji, djibri keu radja ajah poetròë. Ban djikalòn meunan lé aneuᶜ radja koereuëng sa sireutōïh, baᶜ masa njankeu beungèhdji raja. Landja djikeupōng Si Meuseukin, djimeung pòh maté. ƐÒh djikalòn hana gèt lagèë lé Si Meuseukin, djitjitalé parang poentōng, trōïblé keunan sigra Kheun Si Meuseukin baᶜ parang poentōng: „Kalawan aneuᶜ radja koereuëng sa sireutōïh, kapòhdji bandoem ngòn-ngòn tantradji, djih njan kianat keu geutanjòë!" Teuma djeuëtlé prang. Djimeusoe parang poentōng na ban glanteuë poemeulah, sabōng meunjabōng djeuët apoej meunjala-njala. Nakeu sisaᶜat djimoeprang parang poentōng, le that maté tantra aneuᶜ radja, ilékeu darah silangoeë goeda. Doedòë nibaᶜ njan bandoem aneuᶜ radja njan habéh taᶜlōᶜ baᶜ Si Meuseukin.

Doedòë nibaᶜ njan radja krah bandoem raᶜjat, tjoet ngòn raja, toeha moeda, inòng agam, habéh bandoem djeuëb-djeuëb nanggròë, sabab geumeung peukawén Si Meuseukin ngòn toean poetròë aneuᶜ radja. Kheun Si Meuseukin baᶜ ajah poetròë: „Bèᶜ reudjang! Pakòn sigra that Toeankoe meukeureudja? Sabab boeët njòë gòh lòm lōn bri thèë baᶜ ajah njang goerèë oelōntoean". Lheuëh djikheun njan, landja djiwòë baᶜ ajahdji gògasi raja. Nakeu padoem oeròë djih di sinan sadjan ajahdji habéh djipeugah djimoeprang ngòn aneuᶜ radja koereuëng sa sireutōïh: „Bandoem radja njan djeunòë ka habéh taᶜlōᶜ oebaᶜ oelōn. Lòm djeunòë lōn geumeung peukawén ngòn poetròë njan".

Lheuëh njan kheun gògasi: „Haj aneuᶜ! Tajoeë prèh oemoe limòng oeròë treuᶜ".

Jōh njan Si Meuseukin djiriwang baᶜ radja ajah poetròë. Ban lami trōïh keunan baᶜ radja, seumah Si Meuseukin: „Ampōn, Toeankoe! Neuprèh tanggōh oemoe limong oeròë treuᶜ, dang-dang leungka rèt djaᶜ baᶜ teumampleuë".

Di gògasi jōh njanlé djitjita radja djén apeurét. Sabda radja gògasi baᶜ djén apeurét: „Haj radja djén! Kapeugèt reudjang keu lōn rèt meuïh baᶜ djaᶜ lintō, phōn di sinòë baᶜ trōïh oe atana radja raja. Baᶜ lheuëh lam limòng oeròë!"

Jōh njan djipeugèt rèt raja lé djén apeurét. Oemoe limòng malam djipeugèt, ka trōïh oebaᶜ atana radja, habéh bandoem djilabō meuïh ngòn-ngòn meuligòë radja. Baᶜ masa njan habéh teukeudjōt bandoem raᶜjat ngòn radja: geukira nanggròë ka toetōng. Njang djeuët hoe meunan, sabab tjahja meuïh tjoeatja lang-goemilang. Teuma lheuëh nibaᶜ njan geupoephōn meukeureudja. ɛÒh trōïh peuët plōh oeròë peuët plōh malam, landja mampleuë Si Meuseukin di roemòh ni gògasi, djipoemampleuë lé radja djén apeurét seureuta ngòn ni gògasi lakòë binòë, landja oe atana radja djaᶜ bandoem di ateuëh rèt meuïh, djiᶜiréng lé raᶜjat djén meulaᶜsa ribèë. Djiᶜaraᶜlintō ngòn poetròë toedjōh seun oelang ateuëh rèt njan meudjaᶜ moewòë, lheuëh njan geupoewòë oe meuligòë radja, teuma landja geupeugatib lé teungkoe siah.

ɛÒh lheuëh keureudja sabda radja ajah poetròë: „Hòka gata bandoem, haj radja njang taᶜlōᶜ? Djeunòë bandoem geutanjòë tatabaj djoedō poetròë keu radja raja. Bandoem nanggròë lōn poelang kradjeuën keu djih; djihkeu njang mèë gantòë kradjeuën oelōn, djeuët keu radja raja, keureuna lōn pi ka toeha".

Jōh njan bandoem djihej ampōn, seureuta djitōt ngòn meureujam hana piōh, ngòn boenjòë-boenjòëjan that gloera, han tatoepeuë peugah lé, doempeuë na piasan, hana sapeuë njang tan.

Teutabkeu Radja Meuseukin kradjeuën baᶜ nanggròë njan, geubōh geularan Saᶜti Goemira, ngòn adédji that peutimang nanggròë, hana meuriba ban njang adat ngòn hoekōm, reusam, kanoen, tan meutoeka, meuseuhoe meugah le that saᶜtian; djeuëb-djeuëb nanggròë djipoedja Radja Saᶜti Goemira.

VERTALING

Vertelling van den koning der *bajeuën*-vogels [1]) en Si Gasiën-meuseukin met zijne moeder; Si Meuseukin vecht met een *naga*-vorst, trouwt vervolgens eene prinses, en wordt keizer.

Een bijtros van *bajoe*-vruchten [2]), een uitspruitsel van de *arèn*-bloem; die dit samenschikt is iemand uit de haven Meura°sa;

Geen schuld treft mij, die dit in elkaar zet; is het verkeerd, de menschen vertellen het.

Er was eens eene arme en behoeftige vrouw met een zoon. Deze was ook zeer arm; niets bezat hij; zelfs het kleed, dat hij droeg, was vol inzetsels. Die zoon nu, elken dag was zijn werk uit bedelen gaan om her- en derwaarts zijn levensonderhoud te zoeken. Wat hij kreeg, bracht hij thuis bij zijne moeder, en thuis gekomen, at hij het met zijne moeder. Zoo ging hij steeds elken dag uit bedelen, her- en derwaarts; had hij het eene dorp afgeloopen, dan ging hij het andere in.

Op een dag zeide zijne moeder: „Jongen! Ga nu niet meer overal heen bedelen. Ga liever 't gebergte in hout zoeken, en ga het op de markt verkoopen; misschien kun je meer voor ons levensonderhoud krijgen dan door uit bedelen te gaan".

De zoon, Si Meuseukin, antwoordde toen: „Goed, moeder! Laten wij morgen ochtend met ons beiden het bosch in gaan".

Zoodra het ochtend was, stonden Si Meuseukin en zijne moeder op, haalden met hun beiden ieder een kapmes, en

---

1) Een soort van parkiet.

2) *Bajoe*, eene groote boomsoort.

gingen vervolgens naar het bosch. Zoodra zij in het bosch aangekomen waren, kapten zij hout om, kapten wat dood en goed droog was af, maakten er bundels van zoo groot als zij konden dragen, namen ze vervolgens op het hoofd en brachten ze naar huis, ieder een bundel. Thuis gekomen zeide de moeder tot den zoon: „Jongetje! Ga eens een bundel op de markt verkoopen; misschien kun je er eens een *tjoepa*ᶜ [1]) gepelde rijst voor krijgen; daar hebben we ten minste voor dezen avond en den volgenden ochtend genoeg aan voor ons eten." Toen stond Si Meuseukin op, nam een grooten bundel op het hoofd, en ging vervolgens naar de markt.

Si Meuseukin riep: „Hout, hout! Brandhout, brandhout!", terwijl hij daarmee op het hoofd her- en derwaarts ging. Iemand, die hout wilde koopen, vroeg: „Wat is de prijs van dit hout?" Si Meuseukin antwoordde: „Twee tjoepaᶜ rijst". De kooper zeide: „Niet minder?" Si Meuseukin antwoordde: „Een beetje minder". De kooper zeide: „Als een tjoepaᶜ rijst voldoende is, breng het hier in mijn huis". Si Meuseukin zeide: „Goed, neem het! Laat ik het aan u maar verkoopen voor den prijs van een tjoepaᶜ rijst". Nadat Si Meuseukin het hout neergezet had, nam hij de rijst in ontvangst, en ging er terstond snel mee naar huis, naar zijne moeder.

Si Meuseukin zeide: „Moeder, het is werkelijk zooals ge gezegd hebt; we hebben op dezen dag meer voor ons levensonderhoud gekregen. Pas heb ik een bundel verkocht, of ik heb reeds een tjoepaᶜ rijst verkregen, terwijl ik bij het overal heen bedelen in een heelen dag een tjoepaᶜ rijst niet kon krijgen".

Na dien nu deden zij elken dag aldus. Steeds gingen zij in het gebergte, in het bosch hout zoeken, begaven zich na terugkeer uit het bosch naar de markt om 't hout te verkoopen, keerden tegen den avond naar huis terug, rustten uit,

1) Een inhoudsmaat, in Groot-Atjeh met een inhoud aan gepelde rijst ter zwaarte van 24 Spaansche dollars.

verpoosden zich, sliepen, ieder op zijne eigen plaats, en gingen als het ochtend werd het bosch in.

In dat land was er een groote en machtig rijke koning. Zeer talrijk waren de vorsten, die aan dien koning onderworpen waren, honderden regeerende vorsten. Buitendien waren alle dieren aan hem onderhoorig; alle vogels, al wat dier was kon die vorst tot dienaren gebruiken.

Die koning had er geen behagen in om zonen in leven te houden. Elken zoon, die geboren werd, bracht hij om; hij sneed hem den hals af, dronk het bloed, at het hart op. Zoo deed hij steeds, omdat hij bang was, dat een zoon hem van de regeering zou verdringen. Die hij in grooten getale liet leven waren alleen maar dochters.

De prinses, de echtgenoote, van dien koning, nu baarde telkens om het jaar een kind; zeer talrijk waren de kinderen, ze kwamen zonder ophouden. Door Gods beschikking was de prinses weer zwanger, en zij werd hoe langer hoe zwaarder. Toen de zwangerschap haar einde naderde, zeide de prinses tot den koning: „Toeankoe! Als gij genegenheid voor en medelijden met mij hebt, — waar ik erg naar verlang, is enkel naar hertevleesch. Als gij van mij houdt, gaat gij dan, Toeankoe, op de hertenjacht. Wellicht kunt gij een jong wijfjeshert vangen; breng het Toeankoe, spoedig thuis, want mijne zwangerschap is bijna ten einde, en ik weet niet wanneer ik soms de weeën krijg, Toeankoe. Als gij niet spoedig terug komt, kon ik wel eens in uwe afwezigheid de weeën krijgen, Toeankoe. Als er een zoon geboren wordt, zal ik het hart en het bloed voor u, Toeankoe, bewaren".

Toen de koning de prinses had hooren zeggen, dat zij zeer sterk naar hertevleesch verlangde, toen ontbood hij legeraanvoerders en hertenjagers. Daarop kwamen daar terstond de hoofden met het volk, en allen waren daar reeds bij den koning verzameld, sommigen met netten, anderen met honden bij zich. Toen al het noodige voor

den tocht geheel gereed was, braken zij terstond op naar 't gebergte, naar de bosschen en oerwouden. Zoodra zij in het bosch waren gekomen, zetten zij dadelijk de toestellen om herten te vangen uit; sommigen spanden netten, anderen strikken en vallen. Toen was het in het bosch een leven en een kabaal, dat hooren en zien je verging; het geschreeuw en gejuich donderden herhaaldelijk; zij renden nu eens hierheen dan weer daarheen, de herten achterna; een geschreeuw hier, een geschreeuw daar.

De koning nu vormde toen eene afdeeling met de legeraanvoerders, hoofden en ministers. Terwijl zij bezig waren de herten na te jagen, kwamen zij plotseling een dier tegen, muskushert genoemd, met een uiterlijk, schoon en zonder weerga op deze wereld, met haren geheel van soeasa, oogen van robijnen, hoeven van goud. Zoodra de koning zag, dat het dier zeer mooi was, zeide hij tot de hoofden en ministers: „Als we dat dier eens konden vangen, dan kon het tot speelgoed van de prinses dienen in het paleis". Zoodra zij die woorden hoorden, ontstaken alle hoofden in ijver, en allen besloten het dier te vangen Ziet, ze trachten het van alle kanten den weg af te snijden, het nu hier dan weer daar te vangen evenwel zonder er in te slagen! Weer zetten zij het na, met nog meer ijver dan te voren, doch ook dan wilde het niet gelukken. Zoodra zij het beest wilden vangen, verdween het uit de oogen, en werd dan weer plotseling zichtbaar. Zoo steeds speelde het beest met den koning in de bosschen en oerwouden. Het duurde ongeveer vijf maanden, dat de koning steeds door het dier vervolgde, en dit aldoor den spot met hem dreef, en hem in het groote bosch heen en weer voerde.

Door Gods beschikking kreeg de prinses in het paleis — het was toen een maand, nadat de koning naar het bosch was vertrokken — kreeg de prinses toen de weeën en een kind, een jongen met een schoon gelaat, schitterend gelijk de morgenster, zag het levenslicht. Toen ontbood de

prinses de ministers, de hoofden van gewesten, afdeelingen en dorpen, de intendanten der paleizen, de adjudanten, allen, met het volk er bij. Zoodra zij ontboden waren, waren zij allen daar dadelijk, groot en klein, jong en oud. Daarop zeide de prinses: „Hoe moet er naar uwe aller meening gehandeld worden? Ik heb een geheim; gij allen moet het kunnen bewaren! Het kind van den koning is al geboren, een jongen zeer schoon van uiterlijk, zonder weerga op deze wereld". De prinses liet hem toen aan al de ministers, hoofden en het volk zien. Zoodra zij zagen, dat hij zeer schoon van uiterlijk was, zeiden zij: „Het is inderdaad zooals gij, prinses, gezegd hebt, hij heeft geen wedergade".

De prinses zeide weer: „Hoe moeten wij handelen om te maken, dat het den koning niet bekend wordt?"

Toen antwoordde een der hoofden: „Vergeving, Pòtjoet! [1]) In deze zaak kan zooals wij allen wenschen wellicht wel vervuld worden, maar het is zeer moeielijk. Ik weet raad, waardoor wij den koning kunnen misleiden. Laat gij nu ontbieden al wat vogel is, laat er geen een achterblijven, noodigt gij alle uit hier te komen, en zeg, dat gij een feestmaal wilt geven. Na afloop van het feestmaal, zegt gij hun dan al de geheimen".

Toen werden alle onderdanen met de vogels er bij dadelijk ontboden. Zooveel als er waren, waren daar reeds verzameld. Nadat allen daar verzameld waren, bij hopen verzameld tot in het voorplein van het paleis, gaf de prinses een feestmaal, en onthaalde al de onderdanen, allen zonder onderscheid met alle mogelijke dieren er bij. Vervolgens slachtte men eene geit, ving het bloed op, nam het hart om er den grooten koning mee te misleiden, en vertelde het geheim aan al de onderdanen en vogels. Toen het overleg afgeloopen was, en de afspraak was gemaakt, toen gingen allen terug, ieder naar zijne woonplaats.

Er was nu een vogel, blinde kraai genoemd, die achtergebleven was en niet mee was ontboden. Omdat men het

1) Titel van vorstelijke afstammelingen.

niet geroepen had, daarom voelde het beest zich gegriefd, en zat alleen in een grooten boom. Dat men het den naam blinde kraai gaf, was, omdat het aan een oog blind was.

Eenigen tijd daarna keerde de koning toen uit het gebergte van de hertenjacht terug, toen hij het muskushert niet meer kon volgen, en ronddwalend bijna verdwaald was geraakt in het groote bosch. Toen namelijk kwamen de ministers en alle hoofden overeen om den koning naar het paleis terug te doen keeren. Alle ministers, hoofden en volgelingen zeiden: „Vergeving Toeankoe! Volg dat beest niet meer; misschien is het een geest, een product van tooverij. Als gij het door vervolgt dan zullen we ten slotte zeker niet meer in de gelegenheid zijn om terug te keeren. Zelfs nu zijn wij bijna van geen enkele richting meer zeker, zoo ver weg zijn wij gegaan. Nu heeft God het ons goed doen gaan, en wij zwerven al vijf maanden lang in groote bosschen rond".

Nadat de koning de ministers en hoofden aldus had hooren spreken, dacht hij na en zeide: „Als gij zoo spreekt laten we dan daarheen terugkeeren!"

Toen braken zij allen op en gingen terug. Zoodra zij in het paleis waren aangekomen, rustten zij allen daar uit, verzameld in de ontspanningszaal, en de ministers, alle hoofden en het volk kwamen om den koning te ontmoeten, die lang weg was geweest, en pas uit de bergen was teruggekeerd, en alle ministers en hoofden, die in de stad de wacht hadden gehouden, ontmoetten hem. Vervolgens steeg de koning terstond in het paleis, naar de prinses toe. Zoodra de koning in het gezicht van de prinses kwam, verwelkomde deze hem terstond: „Waarom zijt gij, Toeankoe, zoo lang in de bosschen geweest? Wat voor werk is er geweest, dat het zoo maanden lang heeft geduurd?"

De koning zeide: „Ik werd beziggehouden door een muskushert, dat zeer mooi was, zonder weerga op deze wereld; zijn heele lichaam was van goud, diamanten en edelgesteenten". Daarna zeide de koning voorts: „Prinses! Hoe ziet

uw kind er uit? Breng het eens hier, ik wil het zien! Is het een jongen of een meisje? Waar hebt ge het gelaten? Laat mij het zien!"

Toen antwoordde de prinses: „Het is er niet meer, Toeankoe! Er is een kind geweest, een jongen, maar we hebben hem reeds opgegeten, het bloed en het hart voor u bewaard". De prinses gaf het hem snel. Zoodra de groote koning het zag, slorpte hij het onmiddellijk op.

Daarop kwam daar op eens een blinde kraai, bleef op den top van het paleis staan, terwijl ze tot den koning zeide: „Toen gij u, Toeankoe, in het bosch bevondt, overlegden zij in het paleis over iets anders, en was er een groot feestmaal". Verder zeide de blinde kraai, op den koning zinspelend: „Hum, Toeankoe!

„Alle vorsten waren opgeroepen; het was een groot feestmaal op het plein;

„Alle kraaien waren opgeroepen, de blinde kraai was overgeslagen.

„Geitehart en geitebloed heeft zij u, Toeankoe, zooeven gegeven;

„Den zoon met een gelaat als de maan heeft de prinses in het bosch weg gedaan".

Daarop zeide de kraai nog: „Hum, Toeankoe!"

„Alle vogels waren opgeroepen; alle onderdanen waren neergedaald tot de prinses;

„Alle kraaien en *peureuléng's* [1]) waren opgeroepen; een geitehart was uw deel".

Bovendien zeide de kraai drie keeren achtereenvolgens:

„Hum, Toeankoe mijn, omdat ik alleen van geen beteekenis ben,

„Terwijl alle kraaien opgeroepen werden, werd ik alleen, de blinde kraai, vernederd.

„Geen van al wat kon vliegen bleef achter; de blinde kraai werd over het hoofd gezien.

1) Zie noot op p. 337.

„Geitehart en geitebloed, dat hebben zij voor uw eten, Toeankoe, in de plaats gezet.

„De prinses heeft veel uitvluchtjes; het kind heeft zij in het bosch opgeborgen".

Zoodra de koning dat gehoord had, zeide hij tot de prinses: „O prinses! Wat zei daar de kraai?" De prinses antwoordde: „Ach, wat luistert gij, Toeankoe, naar de woorden van dat woudbeest".

Daarop zeide de blinde kraai wederom hetzelfde.

Toen stond de koning snel op, nam een zwaard en vroeg aan de kraai: „Hei blinde kraai! Waar is dat kind nu?" De kraai antwoordde: „Het is, Toeankoe, op dien berg dáár onder een *si-atjèh-atjèh-boom* [1]); daar is uw kind, Toeankoe".

Toen ging de vorst snel heen en liep zonder ophouden door. Zoodra hij op die plaats aankwam, zette hij zich neer, sneed zijn kind den hals af, dronk het bloed van dat kind van hem en at het hart op. Toen dat kind van hem dood was, ging de koning terstond terug naar zijn paleis, naar de prinses.

Het lijk van het prinsje bleef daar liggen, ging tot ontbinding over en uit het lijk ontstonden op eens wormen ten getale van negen en negentig. Door Gods beschikking klommen al die wormen in den si-atjèh-atjèh-boom, en door de almacht en den wil van Onzen Heer God werden toen al die wormen tot bajeuën-vogels ten getale van negen en negentig.

Onder die negen en negentig bajeuën's werd toen één de koning der bajeuën's. Die bajeuën-vorst nu verschilde in uiterlijk zeer van de andere bajeuën's, de koning was n.l. te onderscheiden aan zijne veeren, die geheel wit waren, schitterend en glanzig, alle gelijk verguldsel. De bajeuën-koning nu had alles geheel ordelijk in regeling; er waren er, die ministers waren, er waren er, die hoofden van gewesten waren, er waren er, die dorpshoofden waren, adjudanten, herauten, intendanten, legeraanvoerders, soldaten, veldopzichters, knechten en schrijvers; allen hadden al hun deel gekregen, ieder

1) Een zeer groote boom, die thans niet meer gevonden wordt.

met een eigen ambt, niet anders dan als de ordeningen van een vorst.

Daarna zeide de bajeuën-vorst: „Waar zijt gij allen? Laten wij allen nu niet meer op deze plaats blijven. Ze bevalt mij niet, ze ziet er niet goed uit, naar mij voorkomt, bovendien is ze erg laag; aan het eind zullen de menschen ons allen vangen. Naar mijne meening is het 't best, dat wij naar eene andere plaats gaan zoeken, een boom zoeken, die zeer groot en daarbij hoog is, opdat de menschen ons niet kunnen verschalken".

Nadat de bajeuën-koning gesproken had, maakten allen zich klaar, en vervolgens vlogen alle negen en negentig weg. Ze vlogen hierheen, ze vlogen daarheen, zoekend naar eene rustige plaats, een grooten en hoogen boom. Terwijl zij zoo her- en derwaarts vlogen, troffen zij plotseling een boom aan, die zeer groot was, en daarbij verbazend hoog en ver opwaarts reikend, en bovendien zeer dicht bebladerd en breed getakt. Terstond streken allen op dien grooten boom neer. Toen bleven ze dan in dien boom wonen, ieder met eene eigen plaats geregeld naar de volgorde van hun ambt, die met den rang van adjudant op eene adjudantsplaats, die met den rang van minister op eene ministersplaats; alle plaatsen waren geregeld, en zooals de bajeuën-koning ze geregeld had, mochten ze niet verwisseld worden, gelijk bij menschen, die in de audiëntiezaal hunne opwachting bij den vorst maken; zoo was het geregeld, naar den rang der ambten, in de volgorde van ieders eigen rang.

Na verloop van langen tijd, geruimen tijd daarna kwam daar door Gods beschikking een *peureuléng pandjöë*, [1]) zoo'n soort, die *nga*-vruchten eet. Op een nacht n.l. viel

1) *Peureuléng*, een kleine zwarte vogel met roode oogen. Zij voeden zich met de *nga*-vrucht, waarvan het zaad met hun uitwerpsel op een boom vallend een *nga*-boom doet ontstaan, (een soort wildhoutboom met luchtwortels). Gewoonlijk komen ze in groote vluchten voor, en maken dan heel veel geraas, waarom ze gebruikt worden als beeld van lawaai. Ze worden ook *peureuléng pandjöë* genoemd, omdat ze graag in een pandjöë-boom (kapokboom) zitten.

er een buitengewoon zware regen, en woei er daarbij een zware storm, terwijl bliksemschichten en bliksemslagen tegen elkaar in gingen. Die peureuléng pandjòë nu raakte dien nacht daarheen verdwaald, gescheiden van zijn troep en daar gevallen, meegevoerd door den grooten storm. Toen drong hij zich daar in de troep bajeuën's in.

De minister der bajeuën's zeide: „Wie is dit?" De peureuléng antwoordde: „Ik, peureuléng pandjòë". De minister zeide: „Wat doe je hier je in te dringen?" De peureuléng pandjòë antwoordde: „O Toeankoe! Geef mij van nacht een onderkomen, want ik heb het zoo koud". De bajeuënminister zeide: „Dring je hier niet in, ga weg gindsheen! Je hebt de gewoonte om maar overal je te ontlasten; straks raken alle anderen geheel bevuild. Als de vorst het te weten komt, dan zal hij zeker toornig op je worden, en je misschien wel ombrengen". De peureuléng pandjòë antwoordde weer: „O Toeankoe ampōn! Geef mij enkel en alleen maar voor dezen nacht een onderkomen, want ik weet nu nergens meer heen te gaan; de nacht is stikdonker". De minister antwoordde: „Als het zoo is, denk er aan, ontlast je hier in geen geval! Als de koning het weet, zul je zeker niet meer leven".

Dien nacht bleef de peureuléng pandjòë dan daar doorbrengen in den grooten boom, want in het gemoed van den minister was medelijden opgekomen, omdat de nacht pikdonker was. Toen drong de peureuléng zich nu hier dan weer daar in, en overal op elken tak loosde hij zijne excrementen, eerst op de lagere volgelingen, en bevuilde zoo allen tot de ministers en hoofden toe. Den heelen nacht door bracht de peureuléng pandjòë alle bajeuën's in rep en roer; deze werd boos op genen, gene op dezen. Zoo kregen ze alle ruzie onder elkaar, en sliepen ze dien nacht den heelen nacht niet.

Toen werd de minister boos en zeide: „Hei peureuléng pandjòë, ellendige vreemdeling, die zijne plaats niet weet! Waarom loos je her- en derwaarts je excrementen? Je hebt alle anderen heelemaal bevuild, door jouw schuld is het heele

volk in rep en roer gekomen. Nooit is van vroeger af aan zoo iets gebeurd; het is, omdat jij je zoo slecht gedraagt, zoo'n ellendige vreemdeling! Scheer je gauw gindsheen weg!"

De peureuléng pandjòë antwoordde: „Vergeving Toeankoe! Het zou niet passen, zoo ik op deze plaats mijn gevoeg deed. Reeds vroeg in den vooravond hebt gij, Toeankoe, mij daarvoor gewaarschuwd, en ik ben het volstrekt niet vergeten; ik ben voortdurend wel indachtig aan hetgeen gij zoo even gezegd hebt. Ik heb mij volstrekt niet vermetel of verwaten gedragen hier op uwe plaats. Bovendien ben ik een vreemde gast, een zwervende vreemdeling. Ééne daad van welwillendheid van u allen, en duizend maal denk ik aan de weldaad van U, Toeankoe, die hier zijt. Bovendien, waar gij mij zoo even tegen den avond bevolen hebt te zitten, daar nu ben ik; ik heb mij zelfs absoluut niet verroerd. Hoe kunt gij zeggen, dat ik u allen bevuild heb?"

De peureuléng pandjòë nu vloog, zoodra de morgen begon te dagen, in het laatste derde gedeelte van den nacht, terstond heen, zonder dat men meer wist waarheen; hij had het aan de bajeuën's niet eens meer verteld. Zoodra de dag aanbrak, vroeg de minister der bajeuën's aan de volgelingen: „Waar is hij nu, waar slaapt de peureuléng pandjòë? Ik wil hem nu bij den koning brengen, opdat hij dien ellendeling vonnisse". Toen antwoordden alle volgelingen en hoofden: „God weet het, Teukoe minister! Het is niet meer bekend, waarheen hij gegaan is; eerst was hij zoo even, in het laatste derde gedeelte van den nacht, een oogenblik te zien, daarna is het niet meer bekend, waarheen hij gegaan is. Waar heen zou hij vertrokken zijn, die beroerde ellendige vreemdeling". De heer legeraanvoerder antwoordde: „Wel is hij het geweest, die overal zijn gevoeg gedaan heeft, in al onze vergaderzalen en huizen".

Daarna hadden de negen en negentig bajeuën's het steeds genoeglijk, vliegend naar alle en verre landen; zoo deden ze steeds. Overdag gingen zij heen, 's avonds kwamen zij terug in hun paleis in den grooten boom. Zoodra de zon

doorbrak, vlogen zij alle aanstonds weg om her- en derwaarts voedsel te gaan zoeken; ze vlogen in bosschen, in dorpen, soms in steden; elk land liepen ze af. 's Avonds kwamen zij terug in den grooten boom, in hun eigen paleis. Zoo dan deden ze steeds iederen dag; in alle richtingen gingen ze heelemaal tot in verre streken.

Vervolgens werden de overblijfselen der excrementen van den peureuléng pandjòë tot nga-boompjes in dien grooten boom. Van dag tot dag werden die nga-boompjes allengs grooter, en de luchtwortels kwamen te voorschijn en reikten tot aan den grond.

Ten langen leste gele rijst en kleefrijst;

Èb-òë, wrange *'oempòë* [1]); eene vrouw zonder man, alles schiet te kort.

Èb-òë, muffe *toempòë*; eene vrouw zonder man, het is schandelijk en leelijk.

Si Meuseukin hield zich dan elken dag steeds door bezig met in 't gebergte droog hout te gaan kappen; zoo deed hij steeds. Eens ging hij tot de plaats van den grooten boom, waar de bajeuën's woonden. Zoodra Si Meuseukin onder dien grooten boom aankwam, zag hij duidelijk heel veel, hopen vogeldrek. Si Meuseukin zeide: „Wacht, laat ik morgen hier gom plaatsen! Als ik deze vogels kan vangen, kan ik ze verkoopen om sirih en pinangnoten voor mijne moeder te koopen, ook om kleeren voor mijne moeder te koopen". Toen bond hij hout in een bundel, en nam het vervolgens naar huis mee, naar zijne moeder.

Dien avond sprak Si Meuseukin tot zijne moeder: „Wees nu, moeder, niet meer bezorgd. Zoo God wil, als u en mij geluk beschoren mocht zijn, vangen wij toch vogels. Wacht maar, morgen zal ik gom uitzetten".

---

1) Eene soort van groote platte koeken, die bij de gele kleefrijst behooren; van daar het gezegde „gelijk toempòë en (gele) kleefrijst" van twee bij elkaar passende personen of zaken.

Zoodra het ochtend werd, stond Si Meuseukin op om sap van den *soekōn* [1]) en sap van den *nangka* te tappen. Daarna kookte hij het, en wond het om bamboe, die in stukjes ter grootte van de pink was gespleten. Toen alles klaar was, nam hij vervolgens een kapmes, nam de gom mee, klom langs de luchtwortels van de nga-boomen om de gom in den grooten boom op de slaapplaatsen der bajeuën's te doen. Si Meuseukin klom langs de luchtwortels van de nga-boomen, de vroegere overblijfselen van den drek van den peureuléng pandjöë; toen plaatste hij gom in elk nest, tot alle negen en negentig toe. Toen hij overal in alle nesten gom had geplaatst, klom hij vervolgens uit den boom naar beneden, ging droog hout zoeken, bond het in een bundel, nam dezen op het hoofd, en ging dadelijk naar het dorp terug. Zoodra hij thuis kwam, zette hij het hout neer, en rustte van de vermoeienissen uit.

Si Meuseukin zeide, zijne moeder roepend: „Moeder! Zijt ge thuis? Kom gauw beneden, ga naar de markt hout verkoopen!" Terstond kwam toen zijne moeder haastig beneden, nam gauw den bundel hout op het hoofd, en ging er mee naar de markt; op de markt gekomen, verkocht zij het hout, kocht van het geld gepelde rijst, waarvan zij twee tjoepä's kreeg, en ging er dadelijk mee naar huis. Zoodra zij thuis was gekomen, kookte zij rijst en groenten, en toen ze gaar waren, at zij ze terstond met haar zoon op.

Si Meuseukin praatte dien avond met zijne moeder en zeide: „Moeder, ik heb al de gom van zooeven al uitgezet. Ik heb ze geplaatst in alle nesten van de vogels, die in dien grooten boom zijn".

Tegen den avond kwamen de bajeuën-koning en al zijne volgelingen, alle negen en negentig thuis, en ieder kroop in zijn eigen nest. Zoodra ze in het nest waren gekropen, sprak de minister der bajeuën's: „O jee, wij zijn er bij! Waarom is het van avond zoo? Waarom is mijn heele lichaam toch vol gom geraakt?"

1) Broodboom.

Zoodra ze den minister dat hoorden zeggen, antwoordden op eens alle volgelingen, en ook de koning benevens de hoofden: „Met ons, minister, is het ook zoo! We zijn er in gewikkeld, het heele lichaam is er vol van, alles zit vast aan gom. Misschien is er een mensch hier geweest; morgen zullen we allen zeker sterven, gedood door een mensch".

Toen sprak de koning: „We zijn er inderdaad bij. Morgen zal een mensch ons allen vangen. Ook ik ben aan het heele lichaam vol gom, ik kan mij zelfs niet meer verroeren".

De minister vroeg aan den koning: „Hoe moet het dan met ons allen? Morgen ochtend zullen we zeker sterven, gedood door een mensch".

Weer antwoordde de koning, sprekend tot de ministers, hoofden en lagere volgelingen: „Waar zijt gij allen?"

Alle bajeuën's antwoordden: „Wij zijn allen hier, Toeankoe!"

Toen zeide de koning der bajeuën's: „Ik weet eene list. Weest gij allen niet bezorgd! We kunnen dien mensch beetnemen. Morgen houden wij allen ons dood, laat er niet de minste beweging zijn, allen moeten stijf zijn! Als er een mensch komt, dan zal hij, zoodra hij ons allen reeds dood ziet, ons allen zeker naar beneden laten vallen, op den grond wegwerpen. Als hij u op den grond gooit, dan moet gij allen de neergegooiden één voor één tellen; als er compleet negen en negentig zijn, staat gij allen snel op, en vliegt allen tegelijk op!"

Toen de koning zijn raad had gegeven, gingen allen dien avond slapen. Zoodra het ochtend was, hielden alle bajeuën's zich dood; de heele troep was stijf.

Vervolgens, zoodra het ochtend was, stond Si Meuseukin snel en in zenuwachtigen haast op, en ging onmiddellijk naar 't gebergte, naar het groote bosch. Na een uur geloopen te hebben, kwam hij toen daar onder den grooten boom aan, tegen den tijd van het ontbijt, en terstond klom hij in den grooten boom langs de wortels van de ngaboomen. Onder het klimmen sprak Si Meuseukin aldus: „Je bent er allemaal bij, in gom gewikkeld! Morgen

verkoop ik je op de markt, ontvang ik den prijs van jullie allemaal, en daar kan ik van koopen kleeren voor mijne moeder, sirih en pinangnoten voor mijne moeder, en gambir en tabak voor mijne moeder".

Zoodra hij boven aankwam, zag hij de vogels alle dood en reeds stijf; zelfs niet een was er, die leefde. Si Meuseukin bleef toen voor zich uit staren, terwijl hij op zijn dij klopte en zeide: „Alah, o moeder, wat een verlies voor mij! Waarom zouden ze toch alle dood gegaan zijn? Misschien, omdat ik laat ben gekomen. Alah, o moeder, wat vind ik het jammer! Hoe zou het toch komen, dat ik vandaag geen geluk heb?"

Nadat hij dat gezegd had, maakte hij vervolgens alle los, en gooide ze één voor één naar beneden op den grond. Alle liet hij naar beneden vallen en ploffend waren er reeds acht en negentig op den grond gevallen. De eenige, die nog over was, was alleen nog de koning der bajeuën's.

Door Gods beschikking viel het kapmes van Si Meuseukin bij het klimmen naar den top, terwijl hij den koning los wilde maken, toen opeens naar beneden op den grond. Toen het bajeuën-volk dat hoorde, vlogen zij alle op. Zoodra ze opgevlogen waren, zagen ze, dat hun koning nog boven was, en Si Meuseukin hem nog niet los had gemaakt. Toen Si Meuseukin zulks zag, zeide hij al scheldend: „Ellendige beesten! Je hebt mij voor den gek gehouden! Wacht maar! Daar is er nog één. Ik zal je niet meer los laten, ik zal je dood maken, ellendig beest, met al je streken! Wacht, ik zal je koken, braden, met zout mengen! Als dat niet gebeurt, dan zal ik je verkoopen om kleeren voor mijne moeder te koopen, om sirih, pinangnoten, gambir, tabak te koopen"! Toen Si Meuseukin zag, dat die bajeuën er zeer mooi uit zag, zeide hij nog: „Alah, wat ziet deze ééne vogel er mooi uit; onder alle is het deze ééne, die veel schooner is dan de rest. Misschien is deze hun koning, het hoofd van de rest. Houd jij je maar dood, jou ten minste zal ik volstrekt niet meer los laten".

Toen de bajeuën-koning zulks hoorde, toen begon hij op hevige wijze te spartelen, doch kon niet meer los komen van de kleving. Toen greep Si Meuseukin hem, bond hem met een touw vast om hem thuis en terstond bij zijne moeder te brengen.

Zoodra de acht en negentig bajeuën's dat zagen, brachten ze alle op dat zelfde oogenblik zich zelf slagen toe, omdat ze deernis en medelijden hadden met den koning; tevens smeten alle zich op hevige wijze neer, en sloegen zich herhaaldelijk op de borst. Sommige zeiden: „Tot welk nut zullen wij allen nog leven? Laten we allen liever sterven! Door de schuld van den vervloekten peureuléng pandjöë zijn wij alle negen en negentig in het verderf gestort".

Si Meuseukin schold toen nog meer in zijn eentje, bracht vervolgens den bajeuën-koning naar beneden, en zeide nog: „Jou alleen zal ik vandaag dood maken!" De bajeuën-koning antwoordde: „O broeder Gasiën-meuseukin! Maak mij niet dood, en verkoop mij ook niet! Bewaar mij liever in uw huis, opdat ge gemakkelijk aan den kost kunt komen, o mijn gezegende oudere broeder! Wanneer ze komen te hooren, dat ik in uw huis ben, zullen ze wel allen komen om mij te zien, en zeker zullen ze heel veel eten voor u meebrengen. Wat u zelf betreft, wees niet bezorgd! Zoo God wil, zult ge later een groote koning worden om reden, dat ge mij verzorgd zult hebben, broeder Meuseukin!"

Daarop nam Si Meuseukin den bajeuën-koning naar huis mee, en deed hem in een kooi. De bajeuën-volgelingen volgden alle hun koning naar het huis van Si Meuseukin, en alle stelden zich vervolgens op den nok van het huis van Si Meuseukin op.

Het duurde eenige dagen, dat de bajeuën-koning daar was, toen werd zulks aan de bewoners van het land bekend. Uit alle dorpen kwamen zij toen allen aanzetten om den koning der bajeuën's te zien in het huis van Si Meuseukin, van welk dier de roep ging, dat het zeer schoon was,

en tevens brachten zij geschenken mee, eetwaren zooveel, dat men ze niet zou weten op te sommen; sommigen brachten rijst, in zakken verpakt, mee, anderen brachten mee sirih, pinangnoten, suikerriet, pisang, anderen weer brachten mee tinnen duiten en dollars, ieder naar eigen vermogen; zeer veel eetwaren waren er, dat ze stapels vormden. Door den bajeuën-koning werd Si Meuseukin zeer rijk; omdat de bajeuën-koning geluk aanbracht, viel alles hem gemakkelijk.

Vervolgens werd een en ander aan den grooten koning, den vader van dien bajeuën-koning, bekend. De vorst ontbood Si Meuseukin naar het paleis. De koning sprak tot den minister: „Laat Si Meuseukin nu snel dien mooien bajeuën hier brengen". Zoodra de minister het bevel van den vorst gehoord had, ging hij aanstonds naar Si Meuseukin. Daarna kwam toen Si Meuseukin in het paleis, met den bajeuën-koning bij zich, en bood dezen eerbiediglijk den koning aan. Toen de koning zag, dat die bajeuën zeer mooi was, toen schonk de koning geld aan Si Meuseukin ten bedrage van duizenden dirhams, zoodat Si Meuseukin nog rijker werd. Daarna vroeg de koning aan Si Meuseukin: „Wil je dezen bajeuën aan mij afstaan? Ik geef je daarvoor den prijs van duizend gouden dinars". Si Meuseukin antwoordde: „Vergeving Toeankoe! Laat ik het aan mijne moeder vragen, want deze bajeuën is niet mijn eigendom; de eigenares van dezen bajeuën is mijne moeder, Toeankoe".

Daarna vroeg Si Meuseukin aan den koning verlof heen te gaan, en ging vervolgens terug naar zijne moeder, tevens naar huis medenemende den bajeuën-koning, dien hij in een gouden kooi deed. De bajeuën-koning zeide tot Si Meuseukin: „Hé broeder! Verkoop mij liever aan dien grooten koning. Wees niet bang, ik zal dien grooten koning wel beetnemen!" Zoodra Si Meuseukin de woorden van den bajeuën-koning gehoord had, verkocht hij den bajeuën terstond aan den grooten koning. Toen gaf de koning aan Si Meuseukin een geschenk van duizend gouden dinars.

Het duurde eenigen tijd, dat de bajeuën-koning in het paleis van den grooten koning was, toen verschalkte de bajeuën den koning: de bajeuën was zeer listig. Op een dag hield hij zich dood. Toen de koning zag, dat de bajeuën gestorven was, toen weende de koning heviglijk, dat de tranen vloeiden. Daarop nam hij het lijk van den bajeuën, en wierp het op het dak van het paleis. Nauwelijks was de bajeuën-koning bij den worp los, of hij vloog op.

De koning zeide: „Waarom heb je mij voor den gek gehouden, gezegende bajeuën?"

De bajeuën antwoordde: „Ik blijf niet bij een koning, die van God noch zijn gebod weet, en verbazend tyranniek is. Hei koning! Waarom heb je je zonen den hals afgesneden, tot allen toe? Waarom heb je hen gedood? Om welke reden?"

De koning zeide weer: „Kom hier beneden, o gezegende, dan ga je in de gouden kooi en geef ik je allerlei soorten heerlijke en prachtige lekkernijen!"

De bajeuën antwoordde weer: „Ik vertik het, ongelukskoning, ellendige koning, zoo een, die zonder nadenken alles maar doet en geen hersens heeft! Past het, dat je al je zonen doodt? Andere koningen doen dag en nacht geloften, dat God de Verhevene moge geven, dat er een zoon komt, opdat er iemand zal zijn om hen in de regeering te vervangen, wanneer zij reeds oud zullen zijn. En jij hier, koning, al je zonen heb je gedood. Hoe kun je zelfs niet het geringste medelijden hebben? Zelfs een dier krijgt wel medelijden met zijn jong, niet zooals jij. Hei koning! Waar heb je je hart gelaten? Heb je het soms in een steen gestopt? Jij, koning, bent geen koning; in waarheid ben jij een zwijnenkoning, geen menschenkoning! Waarvoor roep je mij? Vroeger wilde je mij niet hebben, waartoe dan nu, nu ik een vogel ben geworden, nadat je mij gedood hebt onder den si°atjèh-atjèh-boom, mijn bloed gedronken en mijn hart gegeten hebt? Ik hier namelijk

ben je zoon, die tot negen en negentig wormen werd, welke vervolgens door Gods beschikking alle tot bajeuën's zijn geworden. Waartoe nog begeer je mij, hei hondenkoning?"

Zoodra de koning die woorden van den bajeuën had gehoord, weende hij en sloeg herhaaldelijk zich zelf heviglijk. Toen zeide de koning: „Jongen! Ik zal in het vervolg niet meer aldus handelen. Vandaag kom ik tot inkeer. Als ik weer handel als geschied is, moge mijn berouw dan door God verfoeid worden!"

Toen de koning dat zeide, weende hij, dat hij snikte en de tranen vloeiden. Voorts zeide de koning: „Kom hier beneden, jongen! Vergeef de zonden van je vader!"

De bajeuën zeide; „Ik vertik het, je bent een slechte koning". Nadat hij dat gezegd had, vloog de bajeuën-koning vervolgens heen, ontmoette zijne acht en negentig volgelingen, en toen weenden zij alle onder elkaar, omhelsden en zoenden elkaar; ze waren alle tevreden. Terstond daarop plaatsten ze zich alle op den nok van Si Meuseukin's huis. Daarop haalde Si Meuseukin een paar trossen rijpe pisang en wierp ze op den nok tot voedsel van de negen en negentig bajeuën's. En zoo gebeurde het steeds. De bajeuën's gingen weg en kwamen dan weer terug; vaak kwamen ze hun ouderen broeder, Si Meuseukin, bezoeken. Geregeld vlogen ze elken dag her- en derwaarts zonder ophouden, en eens in de twee drie dagen kwamen ze hun ouderen broeder Si Meuseukin bezoeken.

Door Gods beschikking vlogen ze op een dag zeer ver weg en kwamen in een land, in eene groote wildernis, bij het huis van een ouden grooten *gògasi* [1]), die veel bovennatuurlijke vermogens, zeer veel wonderkrachten bezat, duizenden soorten. Nadat de bajeuën's alles opgenomen hadden, gingen ze vervolgens snel naar Si Meuseukin terug. De bajeuën-koning zeide: „Hé broeder! Luistert ge naar mij? Het beste is, dat gij nu niet meer hier blijft. Geef dit huis

1) Woudreus.

benevens den geheelen inboedel maar aan uwe moeder, en gaat gij liever met mij mee; misschien kunt gij dan tooverkennis verkrijgen. Verban uzelf gindsheen naar het bosch; ga nu met mij mee, dan zal ik u den weg wijzen".

Zoodra Si Meuseukin den bajeuën-koning dat had hooren zeggen, stond hij op, en ging mee met de negen en negentig bajeuën's. De bajeuën's vlogen boven, Si Meuseukin liep beneden. Zoo ging hij maar steeds door. Des nachts sliep hij, over dag liep hij, zwervend in groote bosschen.

Geruimen tijd liep hij in de bosschen en kwam vervolgens op de plaats van den ouden gògasi aan. In dat bosch hoorde hij het geluid van iemand, die hout hakte; elken dag klonk het kloppend geluid van het kapmes van iemand, die hout kapte, soms was het als het geluid van een dissel. Zoodra hij in die richting nader bij kwam, was er geen mensch te zien, geen een was er; wat er was, was slechts hout dat pas gehakt was; hij zag er heel veel van, stapels heelemaal, reeds geheel omver.

Toen dacht Si Meuseukin na en zeide tot zich zelf; „Wat mag het toch wel zijn, dat op deze wijze hout kapt? Is het soms een mensch of een geest? Als het een mensch was, dan zou hij zeker te zien zijn. Misschien is het werkelijk een geest, een woudgeest". Op dat oogenblik voelde Si Meuseukin, dat hij kippevel kreeg. Vervolgens ging hij snel door, en trof toen het huis van den ouden gògasi aan.

Op dien dag was de mannelijke gògasi niet thuis, hij was vertrokken om voedsel te zoeken. Die thuis was, was slechts de vrouwelijke gògasi. Zoodra Si Meuseukin daar aankwam, bracht hij een heilgroet aan de oude vrouw. Na den heilgroet, liep hij terstond naar haar toe, kuste de vrouwelijke gògasi op den voet, hief zijne handen op en zeide: „O moeder! Beveilig mijn leven en mijn bloed, want, moeder, ik ben in het groote bosch verdwaald geraakt en rond gaan zwerven. Als gij het niet zijt, die mij helpt, moeder, dan ben ik zeker verloren".

Toen antwoordde de vrouwelijke gògasi: „Je kunt op deze plaats niet overnachten; je sterft zeker als voedsel van den gògasi".

Toen hief Si Meuseukin wederom zijne handen op, en zeide, terwijl hij weende met stroomende tranen: „Moeder, al naar gij over mij beslist! Mijn verlangen, gezegende moeder, is slechts om u te dienen. Mijne moeder en mijn vader zijn beiden reeds lang gestorven. Mijne hoop heb ik alleen op u beiden gevestigd, op geen ander".

Zoodra de vrouwelijke gògasi Si Meuseukin aldus hoorde spreken, kwam haar medelijden op en zij antwoordde: „Als het zoo is, blijf dan maar bij mij. Straks als uw vader uit 't gebergte thuis komt, moet ge uzelf volstrekt niet vertoonen, want dan zult ge zeker sterven als zijn voedsel. Ik kan hem niet tegenhouden, want hij is zeer sterk".

Toen zij dat zeide, was de mannelijke gògasi op den terugweg, doch bevond zich nog in het groote bosch. Op dien terugweg van hem vielen woudboomen, zoo groot als zij waren, heelemaal om, vielen donderend omver, doordat de terugkeerende gògasi er toevallig tegen aan schopte, er toevallig met den voet tegen aan stootte. Hoort het krakende geluid, dat de wereld er van beeft.

De vrouwelijke gògasi zeide tot Si Meuseukin: „Hei jongen! Kruip nu gauw onder den ijzeren pot op het zolder, uw vader is nu bijna thuis".

Toen klom Si Meuseukin terstond naar de zoldering, en kroop onder den ijzeren pot. Een oogenblik daarna kwam de mannelijke gògasi op het voorerf van het huis aan. Een zware vracht bracht hij mee, op elken schouder droeg hij dertig wilde olifanten, van die reusachtige soort, en terstond wierp hij ze neer, smeet hij ze neer, bam boem, op het voorerf van het huis. Hoort het geweldige leven; doordringend schreeuwen de olifanten. De gògasi ging vervolgens zich baden, en steeg daarna terstond in huis. Daarop kwamen beiden, man en vrouw, uit het huis naar beneden,

zetten zich beiden neer op het voorerf van hun paleis, en aten olifanten, rhinocerossen, herten. Na het eten stegen beiden dadelijk in huis. De mannelijk gògasi zeide: „O prinses! Druk eens een paar luizen van mij dood, mijn hoofd jeukt zoo". Zoodra de vrouwelijke gògasi dat hoorde, nam ze een hamer, die vijf pikol zwaar was, en sloeg met dien ijzeren hamer al door op het hoofd van den mannelijken gògasi. De soort luizen van den gògasi bestond namelijk hoofdzakelijk uit zoo iets als duizendpooten en schorpioenen, ten getale van duizenden.

Terwijl zij de luizen stuk sloeg, vroeg de mannelijke aan de vrouwelijke gògasi: „O prinses! Waar is het of het naar een mensch ruikt? Bewaart ge er soms een? Waarom laat ge er mij zelfs niet een beetje van proeven? Ik verlang er erg naar".

De vrouw antwoordde: „Ge zegt opzettelijk maar wat? Waar zou ik hem van daan hebben? Als hij er was, dan zou het mij niet passen om hem voor u te verbergen. Waarom zou ik u bedriegen? Ik bewaar er absuluut geen! Ge moet niet zulke gedachten en vermoedens koesteren, Toeankoe!"

Toen de mannelijke gògasi de vrouw zoo hoorde spreken, toen bleef hij zwijgen, en vroeg niets meer. Zoodra het vroeg ochtend was, ging de mannelijke gògasi terstond het bosch in om te gaan jagen, voedsel te zoeken in elk bosch; tegen den avond zou hij terugkeeren. Zoo deed hij altijd elken dag.

Toen de mannelijke gògasi vertrokken was, kwam Si Meuseukin van onder den ijzeren pot te voorschijn. Si Meuseukin zeide tot zijne moeder, de vrouwelijke gògasi: „Moeder, morgen ochtend moet gij maar met vader meegaan het bosch in, breng veel herten en reeën thuis".

Dien volgenden ochtend toen gingen beide gògasi het bosch in. Tegen den avond kwamen zij thuis en brachten heel veel mee, herten en reeën, en honderden olifanten. Den daarop volgenden ochtend was het evenzoo; zij beiden gingen wederom het bosch in.

Zoodra de oude man en de oude vrouw vertrokken waren, kwam Si Meuseukin van onder den pot te voorschijn, ging naar beneden, slachtte herten en reeën, maakte ze schoon, en bereidde het vleesch op verschillende manieren toe, door koken, met en zonder veel ingrediënten braden, en roosten. Daarna kookte hij een *goentja* [1]) rijst, zette die neer voor het eten van de gògasi's, en vulde de badkuip met water. Vervolgens kroop hij weer onder den ijzeren pot op den zolder.

Toen het donker werd, kwamen de gògasi's, man en vrouw, thuis. Na aankomst zetten ze de olifanten, herten en reeën neer, en gingen zich terstond baden. Zoodra ze den put bereikten, zagen ze dat de badkuip al vol water was. Bram-broem, baadden zij zich toen. Na zich gebaad te hebben, stegen zij in huis. Toen zij binnen traden, zagen zij er reeds gekookte rijst en visch. De man vroeg aan de vrouw: „O prinses! Waar is deze rijst van daan? Wie heeft die voor ons neergezet? Eet er niet van: misschien hebben ze er een toovermiddel, gif, venijn in gedaan".

De vrouw antwoordde: „Laat ik maar eerst proeven. Daarna, als er niets is, dat nood geeft, eet gij pas, Toeankoe".

De man zeide: „Eet er niet van, prinses! Je weet niet waar deze rijst soms van daan is".

De vrouw antwoordde: „Ik weet het niet, Toeankoe! Ik verkeer in hetzelfde geval, ik weet niet, waar die van daan is".

De vrouwelijke gògasi deed maar net of ze het niet wist, die oude vrouw was zoo slim. Daarna gebruikte zij toen het maal. Al etende stak zij gulzig smakkend snel het voedsel met de hand in den mond, terwijl zij tot haar man zeide: „Alah, o Toeankoe, wat is deze rijst lekker! Proef er eens van! Zoo lang als ik leef heb ik nooit gesmaakt dat zoo lekker is".

---

1) = $^1/_{10}$ kojan (Atj. *koejan).*

Toen de mannelijke gògasi die woorden gehoord had, toen eerst at hij mee. Zoodra hij proefde, dat het zeer lekker was, zeide hij tot zijne vrouw: „Het is werkelijk zooals ge zegt, gezegende prinses! Het is werkelijk buitengewoon lekker; nooit heb ik zoolang als ik leef iets geproefd, dat zoo lekker is, alleen dan dit op dezen dag, schoone prinses! Waar zou die mensch van daan zijn, die hier op onze woonplaats gekomen is? Ge zijt werkelijk iemand, die geluk aanbrengt, prinses! Als ik die persoon soms ontmoet, zal ik hem tot kind aannemen voor deze wereld en voor het hiernamaals; onveranderlijk zal hij voor mij zijn als een bloedeigen kind; zijn leven en zijn bloed zullen voor mij verboden zijn, prinses!" Toen zeide de mannelijke gògasi weer tot zijne vrouw: „Gaat gij vandaag niet naar gebergte; ga op den loer liggen en zie goed toe van waar die persoon komt, die ons diensten bewezen heeft, rijst voor ons gekookt, zich moeite voor ons gegeven heeft. Wat zou zijne bedoeling zijn, dat hij hier bij ons gekomen is?"

Nadat de mannelijke gògasi dat gezegd had, vertrok hij naar het gebergte, terwijl de vrouwelijke gògasi thuis bleef. Toen kwam dadelijk Si Meuseukin van de zoldering naar beneden, en groette eerbiedig zijne moeder, de vrouwelijke gògasi. Wat de mannelijke gògasi gezegd had, alles vertelde de oude vrouw aan Si Meuseukin.

Vervolgens tegen den avond kwam de mannelijke gògasi thuis. Nauwelijks was hij er of hij ontmoette Si Meuseukin. Si Meuseukin liep naar hem toe, en kuste aanstonds de voeten van den ouden man. Toen vroeg de mannelijke gògasi: „Waar komt gij vandaan? Waarvoor komt ge hier, in de wildernis, wat is uw verlangen, Teungkoe mijn zoon?"

Si Meuseukin antwoordde: „Ik heb gedroomd, dat gij mij hier bracht, vader, en dat gij zeidet, dat gij mij reeds als zoon hadt aangenomen. Dat was de reden, waarom ik het er op zette hier te komen. Jaren heb ik u loopen zoeken,

vader, en sedert drie dagen ben ik hier; dank zij uw zegen en uw gebed hebben mijne oogen mij geluk aangebracht en ben ik op mijn weg hierheen volstrekt geen gevaren tegengekomen".

Toen de mannelijke gògasi die woorden gehoord had, zeide hij: „Als het zoo is, dan zijt ge het, die echt mijn zoon, op deze wereld en in het hiernamaals, zijt, onveranderlijk van u af tot in uw verre nageslacht; het zal voor mij niet meer veranderen, Pòtjoet, mijn zoon! Blijft gij nu hier, ga nergens heen mijn zoon! Ik ben bovendien al oud; laat ik al wat ik aan kennis bezit geheel aan u geven; ik heb geen ander kind, ik heb eenig en enkel u alleen".

Daarna bleef Si Meuseukin dan daar de gògasi's, man en vrouw, dienen. Die beide gògasi's hielden heel veel van Si Meuseukin. Toen gaven zij al wat zij aan kennis bezaten, geheel aan hun zoon Si Meuseukin. Al de geheime wetenschappen kende deze nu; hij beoefende ze op ijverige wijze, en scherper dan een scheermes was zijne kennis; niets ontbrak er aan, en alles was heel scherp.

Daarna vroeg Si Meuseukin nog aan zijn vader, den grooten gògasi; „Vader, vertel het mij! Wie hakt er elken dag hout in het groote bosch, dat het steeds en ophoudelijk een geklop is? Waar komt die houthakker vandaan? Wat is het, een geest of een mensch? Toen ik hier kwam, loerde ik steeds op dien houthakker, maar ik heb hem nooit, niet één keer, aangetroffen".

De mannelijke gògasi antwoordde: „Dat is niet een mensch, mijn zoon! Dat is een tooverwerktuig van mij, een kapmes zonder punt, dat boomen velt. Dat puntlooze kapmes is een tooverwerktuig, geschonken door mijn leermeester, in den tijd, dat ik mij afzonderde ter verkrijging van bovennatuurlijke kundigheden. Dat alles, mijne tooveruitrusting, ook dat (kapmes) geef ik aan u, mijn zoon! Dat tooverwerktuig is van groot nut in hevige gevechten; het is dan ook in den strijd zeer beroemd. Al is deze

heele wereld een en al vijand, ze zullen u niet kunnen weerstaan, als ge dat puntlooze kapmes hebt. Allen zullen het afleggen en uwe slaven worden. Als het in zijn slag treft, laat het een ijzeren schip zijn, dan is dit ook in een oogenblik door midden".

Eenigen tijd daarna ging op een dag de gògasi weg en kwam in eene groote stad aan. Daar woonde een machtige koning, wiens rijk zeer uitgestrekt was; honderden vorsten waren er, die aan dien koning onderhoorig waren. Die koning was onderworpen aan den vorst der *naga's* ginds in de Groene Zee. Als hij eene dochter had, moest hij haar geven aan den naga-koning; als hij haar niet gaf, dan deed de naga-koning het land vast onder water loopen. Zoo deed hij steeds.

In dien tijd had die koning weer eene dochter. Verder was die dochter van hem pas twaalf jaar oud. Die prinses was zeer schoon van uiterlijk; in dien tijd had zij op de wereld geen wedergade, zoo schoon was ze. De prinses had heel veel vrijers, in het geheel honderd, den naga-koning meegeteld. Die naga had eenmaal de gewoonte om, wanneer eene prinses den leeftijd van vijftien jaar had bereikt, daar te komen om de prinses te vragen. Gaf men haar hem niet, dan zette hij vast het heele land onder water, zoodat dit in een oogwenk een en al zee werd. Die naga had heel veel volgelingen, tien-honderdduizenden, die zoo groot waren als bergen, en waarvan sommige zoo groot waren als Poelò Raja, andere zoo groot als Poelò Wè; zeer talrijk waren ze, tienhonderdduizenden, elkaar verdringend in de Groene Zee.

Zoodra de prinses den leeftijd van twaalf jaar had bereikt, kwamen al de negen en negentig prinsen de hand der prinses vragen. De koning, de vader der prinses, antwoordde: „Gij met uw negen en negentigen komt allen een aanzoek doen, en ik heb slechts een kind. Desnietemin neem ik u allen hier als aanstaanden van de prinses aan. Nu stel ik u allen op de proef met een tooverproduct".

Nadat de koning dat gezegd had, kwam er terstond een wonderproduct te staan, een zevental *arōn*-boomen [1]) op den rug van een wonder-naga in een moeras rondom het koninklijk paleis.

De koning sprak: „Al wie dit wonderproduct kan treffen met één pijlschot, zóó, dat alle zeven boomen getroffen worden, die is het, die de echtgenoot van de prinses wordt; een ander dan die, niet. Laat hij ook eens anders slaaf zijn, hem neem ik toch aan als echtgenoot van de prinses; ik zal er volstrekt geen bedenking meer tegen maken. Hebt gij allen het gehoord, prinsen?"

Nadat het wonderproduct was komen te staan, gaf de koning nog last om op de bekkens te slaan tot in alle landen, en de menschen te laten komen om met een pijl op de wonder-arōn-boomen te schieten; de negen en negentig prinsen zouden het eerst schieten. Die geheele zaak werd overal bekend.

Toen kwam de groote gògasi, de vader van Si Meuseukin, op zijn tocht in het gebergte dat te weten; hij zag heel veel menschen in die stad bezig zijn op de wonder-arōn's te schieten. Nadat hij zulks had gezien, ging de gògasi vervolgens terug naar zijn huis.

Op een dag zeide de gògasi sprekend met zijn zoon Si Meuseukin: „O, geliefde zoon! Wilt ge, dat ik u trouw met eene prinses, eene koningsdochter?"

Si Meuseukin antwoordde: „Ik weet het niet, vader! Tegen wat gij wilt, zal ik, die een zoon ben, mij niet verzetten".

Zoodra de gògasi zijn zoon Si Meuseukin aldus hoorde spreken, vertelde hij terstond: „Jongen! Ik ben in een land geweest, welks koning een uitgestrekt rijk heeft; honderden vorsten zijn aan hem onderworpen. Maar die koning is onderworpen aan een naga-koning, die in de Groene Zee woont. Hij heeft eene dochter, eene prinses, die zeer schoon is, en op deze wereld geen wedergade heeft. Zoo knap is

1) De Jav. tjemara.

die prinses; de glans van haar gelaat is gelijk die van de volle maan op den veertienden. Maar, mijn zoon, die prinses heeft heel veel vrijers, die daar een aanzoek zijn komen doen, negen negentig koningszonen, met den naga-koning er bij in het geheel honderd. Nu zijn al die prinsen bezig om op last van den koning, den vader der prinses, met een pijl te schieten op een tooverproduct, zeven arōn-boomen staande op den rug van een wonder-naga in een moeras rondom het vorstelijk paleis. De afspraak van den koning met al die prinsen is, dat zij met één pijlschot alle zeven boomen tegelijk moeten treffen. Wie die zeven arōn-boomen met één pijlschot kan raken, die is het, dien hij als echtgenoot van de prinses aanneemt".

Toen Si Meuseukin dat gehoord had, zeide hij tot den gògasi: „Als het zoo is, vader, laat mij dan op die zeven arōn-boomen gaan schieten! Gij, vader, neemt gij de gedaante van een gans aan, en ga in dat groote moeras tot bij de staart van den naga slurpen, wanneer ik den pijl af wil schieten".

Nadat Si Meuseukin met de gògasi's, man en vrouw, overlegd had, maakten zij zich toen dadelijk gereed, en begaven zich terstond op weg met hun drieën, Si Meuseukin er bij, achter elkaar gaande. Zoodra ze daar aan de grens van die stad aankwamen, zagen zij heel veel menschen, honderd duizenden, bezig op de toover-arōn's te schieten. Van al die negen en negentig prinsen was er geen enkel, die de zeven arōn-boomen kon treffen. Daarna namen de beide gògasi's, man en vrouw, terstond de gedaante van ganzen aan, gingen toen in het groote moeras, dat rond het vorstelijk paleis was, slurpten hier, slurpten daar tot binnen in de kronkeling en bij den staart van den wonder-naga. Toen de ganzen er aan slurpten, strekte de naga zich recht uit. Zoodra Si Meuseukin dat zag, schoot hij terstond op de toover-arōn's. Nauwelijks had hij den pijl af geschoten, of alle zeven boomen werden tegelijk getroffen, en vielen alle omver.

Toen de negen en negentig prinsen zulks zagen, kwam hun schaamtegevoel op; in het aangezicht van de groote menigte was zulks de gewoonte. Op dat oogenblijk strooide de prinses honderden *sangè's* [1]) allerlei dooreengemengde fijngesneden bloemen boven op Si Meuseukin. Daarna ging Si Meuseukin met zijn vader den grooten gògasi terstond terug naar zijne woonplaats in het groote bosch. Daarop raakten al de onderworpen koningen en de vader van de prinses op dien dag allen geheel in rep en roer; zij zochten naar den persoon, die de toover-arōn's had doen omvallen, en vonden hem niet; hij was verdwenen, en ze wisten niet meer waarheen. Sommigen vroegen: „Uit welk land kwam die man? Waar is hij nu, waar heeft hij zich verscholen?" Anderen antwoordden: „God weet het! Zoo net was hij hier. Hoe is het mogelijk, dat hij nu in een oogwenk verdwenen is en men niet meer weet waarheen?"

De koning, de vader van de prinses, voelde zich zeer gerust en zeide: „Nu is er iemand om den naga-koning te weerstaan".

Daarna kwam plotseling de gevolmachtigde van den naga-koning, door dezen gelast om naar de prinses te gaan kijken; want elk jaar kwam hij éénS, en bovendien had de prinses bijna den vastgestelden tijd bereikt, dat de naga-koning zelf zou komen om haar te halen. De naga-veldheer zeide tot den vader der prinses: „Zijne Majesteit de naga-koning in de Groene Zee heeft gelast te vragen, wanneer het doorgaat, dat men hem als bruidegom in optocht hierheen geleidt". De koning antwoordde: „Laat hem het volgende jaar hier komen. Wij zijn nu bezig om eene plaats voor het afwachten van den bruidegom, den heer naga-koning, gereed te maken. Gij, overste, trekt gij u nu gauw gindsheen terug, blijf hier niet langer staan, ge brengt al het volk in moeielijkheid, ze kunnen hun levensonderhoud niet gaan zoeken op

1) Een kegelvormig deksel, vervaardigd van nipah of pandanbladeren, om spijzen te bedekken.

zee!" — Zoo groot nu waren die naga's; ieder op zich zelf kon het land onder water doen loopen, zoodanig was zijne grootte. — Daarop trok die naga zich terstond terug, begaf zich weer naar zijn koning in de Groene Zee, en vertelde hem alles, zooals de vader der prinses gezegd had.

Zoodra de naga-overste weer weggegaan was, bouwde de koning, de vader der prinses, aan het zeestrand een groot paleis, waarvan de hoogte gelijk die van een berg was. Al de negen en negentig prinsen nu waren reeds klaar met wapens, kanonnen, geweren, pijlen, zwaarden, pieken, knuppels en knotsen zoo groot als klapperstammen; allen wilden den naga-koning afwachten, wanneer hij de prinses kwam halen.

Si Meuseukin en de gògasi's nu, zij drieën waren ook reeds gereed om den naga-koning tegemoet te gaan: zij wachtten slechts op het goede tijdstip. Toen het goede tijdstip aangekomen was, begaven zij zich alle drie terstond op weg. Zoodra zij het strand bereikt hadden stapten de gògasi's man en vrouw, in de groote zee tegelijk met het puntlooze kapmes, en stelden zich daar midden in zee op als groote bergen; zoo groot nu was de grootte der gògasi's, die de gedaante hadden aangenomen van groote bergen.

Ook de naga-koning brak toen op; heel veel volgelingen nam hij mee, tien-honderdduizenden. Toen borrelde het water der zee op in groote golven, die tegen elkaar in gingen en bulderden, als zou het land overstroomd worden, als zou de wereld vergaan. Ziet ze alle gaan, zeer goed geregeld gelijk menschen in een bruigomsoptocht.

Toen de negen en negentig prinsen hoorden, dat de naga's reeds aankwamen, bulderend in de groote zee, toen vluchtten zij allen weg naar het gebergte. Sommigen zeiden: „Laat ik ze bevechten, wanneer ze aan wal gekomen zijn!" Anderen zeiden: „Wacht, ik zal die vervloekte naga's in stukken hakken!"

Toen de naga's de zee, de plaats genaderd waren, waar de gògasi's stonden, toen hoorde men ze bulderen. Zoodra de naga's midden in zee twee zeer groote bergen zagen staan, zeiden ze: „Waar zouden deze bergen op deze plaats van daan zijn? Van vroeger af aan is er hier geen geweest, van waar zijn ze er nu? Het verwondert mij zeer!" Die naga's trokken zich toen terstond terug en gingen het aan hun koning vertellen, zeggend: „Vergeving Toeankoe! We weten de herkomst niet van twee groote bergen, staande in deze zee, vóór ons. Van vroeger af aan is er toch op die plaats nooit een berg geweest. Van waar zouden ze er nu zijn? Wie zou ze gemaakt hebben en op die plaats gezet hebben? Hebt gij, Toeankoe, de vorige keeren, dat ge hierheen gingt, ooit een berg aangetroffen? Misschien is het tooverij van den koning en wil hij ons weerstaan!"

Toen werd de naga-koning boos, en zeide: „Gaat gauw die bergen verbrijzelen! Dringt allen voorwaarts, oversten!"

De gògasi's trokken zich toen terstond snel naar het strand terug. Zoodra zij aan land kwamen, lieten zij het puntlooze kapmes los om het naga-volk tegemoet te gaan. Toen het kapmes en de naga's elkaar ontmoetten, ontstond er een hevige strijd; zij vlogen tegen elkaar in, en een nevel steeg op, dat het pikduister werd. Toen steeg de zee zoo hoog, dat ze het land overstroomde en bijna tot tegen den vloer van het paleis der prinses reikte. De negen en negentig prinsen waren reeds allen naar het groote gebergte gevlucht, verspreid in verschillende richtingen. De gògasi's, man en vrouw, en Si Meuseukin, zij met hun drieën hielden ieder in de hand een wonderpijl, en een zwaard. Toen vervaardigden de gògasi's een groot vlot, ter grootte van een eiland, tot verblijfplaats van Si Meuseukin. Terstond zette Si Meuseukin zich op het groote vlot neer, en hield een wonderpijl in de hand. Alle drie, de gògasi's en Si Meuseukin, waren toen vertoornd. Toen was de strijd nog veel heviger, heftiger dan te voren. Het puntlooze kapmes

hieuw naga's neer, dat de lijken zich in lagen opstapelden; in zeer grooten getale kwamen ze om, alle geheel in stukken doorgekapt; de zee was zelfs geheel rood geworden tengevolge van de groote hoeveelheid der gedoode naga's, die alle vernietigd waren door het puntlooze kapmes, en waarvan men de hoeveelheid niet meer zou weten te zeggen, tienduizenden.

Daarop spuwden al de naga's hun gif uit hun bek, dat gelijk vuur te voorschijn kwam, schitterend en vlammend, en geheel de lucht in vloog; zoo giftig waren die naga's. Van sommige werd het gif, als ze het uitspuwden, dadelijk tot vuurvlammen, die tegen elkaar invlogen, en waarvan de brandende gloed tot in het hemelrijk reikte.

Zoodra het ochtend was, hadden alle naga-hoofden zich reeds een beetje teruggetrokken; ze beraadslaagden om alle tegelijk, zooveel als er waren, voorwaarts te dringen. Daarna drongen al die naga's voorwaarts, dat ze stapels vormden, en op eilanden geleken.

Zoodra Si Meuseukin dat zag, ging hij terstond het nagaleger tegemoet. Toen schoot hij den wonderpijl af: ziet, het eene oogenblik wordt de zee geheel land, het andere oogenblik vuur, dan weer wordt ze heelemaal een bosch. Daarop werd ze weer als te voren eene zee, want onder de naga's waren er zeer veel, die toovermacht bezaten. De naga-koning ook bezat buitengewoon veel wonderkrachten. Wat de gògasi's betreft, ziet hen naga's neerhouwen, God almachtig; men zou de hoeveelheid niet meer weten te zeggen; zeer veel kwamen om in stukken doorgekapt.

Toen de prinses zag, dat de persoon, die op het groote vlot was gezeten, van groote wondervermogens blijk gaf in zijn strijd met den naga-koning, toen riep de prinses, terwijl zij met stroomende tranen weende: „O, Toeankoe ampòn, keer even hierheen terug!"

Zoodra Si Meuseukin dat hoorde, bracht hij terstond het vlot daar bij de prinses nader, en toen hij daar was aange-

komen, toen stond de prinses op om hem te gaan begroeten, terwijl zij met stroomende tranen weende. De prinses zeide: „Zijt gij hier gekomen, Toeankoe ampōn, zijt gij gekomen om mij, naga-voedsel, te zien? Als het niet is, dat gij, Toeankoe, genegenheid en medelijden voor mij gevoelt, dan ga ik op dezen dag zeker ten gronde. Heb toch medelijden, Toeankoe ampōn, dan kan ik in de plaats komen van de slavin, die uwe voeten wascht, geef mij niet den naga's tot voedsel, o oelèëbalang, koning met wondermacht!"

Toen antwoordde Si Meuseukin: „God behoede u, o lamp van het land! Spreek niet zoo! Het zou mij niet passen iemand als gij zijt tot slavin te maken. Wees niet erg bekommerd, diamant-prinses, zoo God wil, zal de Heer ons helpen en zullen deze naga's het verliezen. Als u en mij geluk beschoren mocht zijn, zal het heele naga-leger wel op de vlucht gaan. Ween niet meer, schoone prinses, er is toch God de Verhevene, die voor ons zorgt!" Verder vroeg Si Meuseukin: „Prinses! Waar zijn nu de negen en negentig prinsen? Van al uwe vrijers is er niet ook maar één enkele hier gekomen. Waar zijn ze heen vertrokken, die u kwamen halen?"

De prinses antwoordde: „Al die prinsen durfden de naga's niet aanzien".

Si Meuseukin antwoordde weer: „Welk teeken geeft ge mij, dat ge mij gelast den naga-koning te dooden?"

Toen gaf de prinses terstond een teeken; zij trok een ring uit, een erfstuk van haar vader gekregen, en gaf hem terstond aan Si Meuseukin. Ook Si Meuseukin trok uit zijn vinger een ring, een erfstuk van zijn vader den gògasi, en gaf hem daarop aan de prinses. Daar bleef Si Meuseukin twee drie nachten samen met de prinses in het paleis.

Toen het tot den derden dag was gekomen, werd de strijd nog heviger, bitterder dan te voren, omdat de naga-koning tot voor de haven was gekomen, onstuimig her- en derwaarts opdringend met hevige woede. Ook de gògasi's,

man en vrouw, ten derde het puntlooze kapmes, en ten vierde Si Meuseukin, waren vertoornd. Met eene snelheid, dat men hen niet kon zien, snel gelijk het weerlicht bij het aanbreken van den dag doodden zij naga's, honderd duizenden, die alle dood voorover lagen gelijk boomstammen, en dobberden op de groote zee. Si Meuseukin schoot den wonderpijl af, en duizenden naga's kwamen om; het eene oogenblik zag men de zee tot vuur geworden, het andere oogenblik tot land, dan weer tot een woud met groote bergen, zoodat de volgelingen van den naga-koning alle in nood geraakten. Zoo steeds wedijverden ze met elkaar in toovermacht; tegen elkaar invliegende vuurvlammen stegen op, als zou alles met het hemelrijk er bij afbranden, en de naga's stierven, getroffen door de wondermacht van Si Meuseukin, dat ze overal verspreid lagen en niemand ze zou kunnen tellen; alleen God wist het.

Ook de naga-koning voerde steeds door een onstuimigen strijd, dag en nacht zonder rusten. Vervolgens, toen ze ongeveer twintig dagen en twintig nachten steeds door gestreden hadden, toen, door Gods beschikking, stierf de naga-koning. Zoodra ze zagen, dat hun koning gestorven was, trokken al de volgelingen en de oversten zich terug naar de Groene Zee. Toen de naga's alle teruggegaan waren en de strijd was geeindigd, toen begaf Si Meuseukin zich weer naar het groote bosch samen met zijn vader den gògasi; alle vier (Si Meuseukin, de gògasi's en het wonderkapmes) waren behouden ontkomen aan het groote gevaar.

Voorts wat de negen en negentig prinsen betreft, zoodra ze bemerkten, dat er geen strijd meer was, deze overal was geeindigd, kwamen zij allen dadelijk naar beneden, naar het strand. Zij zagen naga's in grooten getale voorover-liggen op het strand, en terstond trokken allen zich terug en vluchtten weg. Daarna kwamen zij weer heel langzaam naderbij, en zagen toen duidelijk, dat die naga's alle reeds

dood waren, alle geheel in stukken gehouwen. Zij zeiden in zich zelf: „Wie zou het geweest zijn, die al deze naga's gedood heeft; de golven hebben ze alle op het strand geworpen?" Toen hakten zij er met hun zwaarden op, dat het geluid gaf, doch, ofschoon zoo hard hakten, raakten zelfs de schubben niet los; zoo hard nu waren de schubben der naga's, ze geleken staal. Zeer veel waren de zwaarden der prinsen, die braken bij het hakken op de krengen der naga's, die een ander reeds had gedood. Al die gedragingen der prinsen zag de prinses, en toen lachte de prinses gichelend, dat ze er bijna in stikte.

Sommige dier prinsen staken hun zwaarden in de spleten van groote arōn-boomen, en bogen ze om, zoodat ze alle braken, door hen stukgebogen. Toen gingen de prinsen, die zulks gedaan hadden, naar het paleis, naar den koning, den vader der prinses, en vroegen een zwaard: „Vergeving, Toeankoe, duizenden keeren vergeving! Wij smeken u ons een zwaard te schenken, want ons zwaard is gebroken bij het neerhouwen van groote naga's". Zoodra de vader der prinses dat hoorde, gaf hij terstond aan die prinsen een zwaard. Daarna renden ze dadelijk naar het strand terug, bogen ook dat zwaard weer tegen een grooten arōn-boom om, en ook dat brak. Toen weer gelastten zij hun schildknaap naar den vorst, den vader der prinses, te rennen, en weer een zwaard te vragen. Deze gaf daarop er weer een. Ten slotte gaf hij een erfzwaard. Zoodra dat zwaard in handen van de prinsen kwam, staken dezen het terstond in de spleet van een grooten arōn-boom en bogen het om. Dit zwaard wilde echter niet breken; den heelen dag trachtten de prinsen het stuk te buigen, doch het wilde niet breken, steeds liet het zich vouwen. Op dien dag hadden de prinsen zwaar werk. Eerst tegen den middag brak het zwaard; het aantal zwaarden van den vader der prinses, die de prinsen stuk gebogen hadden, kwam tot een totaal van negen en negentig stuks.

Daarna kwamen al die prinsen in het paleis bij den grooten koning, tevens de prinses terug brengend, die zij aan den grooten koning, den vader der prinses, eerbiedig overgaven. Sommigen zeiden: „Ik, Toeankoe ampōn, ben het geweest, die de prinses aan de handen van den naga-koning ontrukt heb". Anderen weer: „Neen, ik, Toeankoe ampōn, ben het geweest, die den naga-koning gedood heb".

Nadat alle prinsen het hunne gezegd hadden, vroeg de koning, met zijne dochter alleen sprekend, aan de prinses: „Kind! Zeg het naar waarheid, ronduit! Welke prins is het geweest, die u aan den naga-koning ontrukt heeft? Welke is het geweest, die met den naga-koning gestreden heeft?"

Toen antwoordde de prinses zacht en liefelijk: „De persoon, die met den naga-koning gestreden heeft, bevindt zich niet hier. Die hier zijn, dat zijn allen van die menschen, die vechten met de krengen van naga's, die reeds een ander heeft gedood, en van die menschen, die zwaarden tusschen de wortels van groote arōn-boomen stuk buigen. Die de naga's gedood heeft, dat ze bij honderd duizenden alle omkwamen, en alle in stukken op het water dobberden, die is niet hier. Met hem heb ik dan ook reeds eene afspraak gesloten, en ik heb dan ook al een teeken: ik heb met hem van ring verwisseld, mijn ring heeft hij, en zijn ring, hier heb ik hem".

Nauwelijks had de koning zijne dochter, de prinses, dat hooren zeggen, of hij werd zeer boos, omdat de negen en negentig prinsen hem wat voorgelogen hadden, en met hem een loopje hadden genomen. Daarop steeg de groote koning af naar de vergaderzaal, en vroeg aan de prinsen: „Hé jonkers, gij allen, die koningszonen zijt! Onder u allen hier, wie onder u bewaart als teeken den ring van de prinses? Hé prinsen, laat hem gauw hier aan mij zien, opdat ik herkenne wie met den naga-koning gevochten en hem gedood heeft". Daarna was er geen enkel, die op de woorden van den grooten koning antwoordde. Voorts zeide de koning, de vader

der prinses: „Naar ik zie, is er onder u allen hier zelfs niet een, die gestreden heeft tegen de naga's. Gij allen zijt van die menschen, die zwaarden tegen arōn-stammen stuk buigen, en hakken op de krengen van naga's, die een ander reeds gedood heeft; daarop blijken de teekens te wijzen".

Verder nu vroeg Si Meuseukin aan zijne ouders de gògasi's man en vrouw, verlof heen te mogen gaan, zeggend: „Vader, en moeder, geeft mij uwe toestemming, dat ik de prinses ga opzoeken, om te zien, hoe het soms met haar staat, of zij nog aan de afspraak met mij getrouw is, dan wel die verbroken heeft". Toen er toestemming was van de gògasi's, begaf hij zich terstond op weg, en in een oogwenk kwam hij in het paleis van de prinses aan. Duidelijk zag hem toen de prinses, en terstond daarop wees zij haren vader hem aan, zeggend: „Vader! Die prins is het, die mij geholpen heeft, hij is het, die met de naga's gestreden heeft!", terwijl zij tevens bloemen strooide boven op Si Meuseukin.

De koning gelastte al de prinsen met het heele leger te ontbieden. Toen allen verzameld waren, vroeg de koning: „Wie heeft als teeken den ring van de prinses in bezit? Toon hem mij, o prinsen, opdat ik daaraan den persoon herkenne".

De prinses antwoordde: „Die dáár, vader, die ver en alleen apart staat!"

Toen zeide de koning: „Hé mijn zoon, kom hier nader bij, sta niet daar zoo veraf!"

Zoodra Si Meuseukin dat hoorde, kwam hij terstond nader bij, en de koning vroeg: „Indien het werkelijk gij zijt, die met de naga's gestreden hebt, geef hier het teeken aan mij".

Si Meuseukin antwoordde: „Ik heb het, heer der wereld". Toen trok hij den ring van zijn vinger. en gaf hem aan den koning, den vader der prinses. Zoodra de negen en negentig prinsen dat zagen, werden zij op het zelfde oogenblik zeer boos. Terstond omsingelden zij Si Meuseukin met de bedoeling hem te dooden. Toen Si Meù-

seukin zag, dat zij zich vijandig gedroegen, riep hij in zijne gedachten terstond het puntlooze kapmes, en oogenblikkelijk kwam het daar. Si Meuseukin zeide tot het puntlooze kapmes: „Weersta de negen en negentig prinsen, dood hen allen met hun volk er bij, ze gedragen zich valsch jegens ons"! Daarop ontbrandde de strijd. Het puntlooze kapmes maakte een geluid gelijk dat van inslaande bliksems, die tegen elkaar invliegen en vuurvlammen worden. Een uur had het puntlooze kapmes gevochten, en zeer velen van de volgelingen der prinsen waren gedood, en stroomde er zooveel bloed, dat een paard er in zou kunnen zwemmen. Vervolgens onderwierpen zich alle prinsen aan Si Meuseukin.

Daarna verzamelde de koning al het volk, klein en groot, oud en jong, mannen en vrouwen, allen zonder uitzondering uit alle landen, omdat hij Si Meuseukin in den echt wilde verbinden met de prinses, de koningsdochter. Si Meuseukin zeide tot den vader der prinses: „Niet zoo snel! Waarom wilt gij, Toeankoe, zoo spoedig bruiloft houden? Want ik heb deze kwestie nog niet medegedeeld aan vader, die mijn leermeester is". Nadat hij dat gezegd had, ging hij toen terug naar zijn vader den gògasi.

Eenige dagen was hij daar met zijn vader, toen vertelde hij alles van zijn strijd met de negen en negentig prinsen: „Al die prinsen zijn nu aan mij onderworpen. Verder willen ze mij met de prinses laten trouwen".

Daarna zeide de gògasi: „Mijn zoon! Zeg hun nog vijf dagen te wachten".

Toen keerde Si Meuseukin terug naar den koning, den vader der prinses. Zoodra hij daar bij den koning was aangekomen, zeide hij eerbiedig: „Vergeving. Toeankoe! Heb nog vijf dagen geduld in afwachting, dat de weg voor den bruidegomsoptocht klaar is".

De gògasi ontbood toen aanstonds in zijne gedachten den koning der zwarte geesten. De gògasi-koning sprak tot den zwarten geest: „O, koning der geesten! Maak snel voor

mij een gouden weg voor een bruigomsoptocht, van hier af tot aan het paleis van den grooten koning. Laat hij in vijf dagen klaar zijn!"

Toen maakte de zwarte geest een grooten weg. Vijf nachten werkte hij er aan, en de weg was klaar tot aan het paleis van den koning; hij had hem heelemaal verguld mèt het paleis van den koning er bij. Toen schrok het heele volk, benevens de koning: ze dachten, dat de stad in brand stond. Dat het zoo schitterde was wegens den glans van het goud, helder en schitterend. Daarna begon men toen feest te vieren. Toen het veertig dagen en veertig nachten geduurd had, greep vervolgens de optocht van Si Meuseukin als bruidegom plaats, van het huis der gògasi's af, begeleid door den koning der zwarte geesten en de gògasi's, man en vrouw, door tot het paleis van den koning, allen gaande op den gouden weg, gevolgd door ontelbare geesten. Ze voerden den bruidegom en de prinses in optocht zeven malen op en neer, heen en terug op dien weg, bracht hen vervolgens in het paleis terug, en daarna verbond de teungkoe siah [1]) hen in den echt.

Na afloop van de bruiloft sprak de koning, de vader der prinses: „Waar zijt gij allen, onderhoorige koningen? Laten wij nu allen den echtgenoot van de prinses als keizer inhuldigen. Van alle landen geef ik de regeering aan hem over; hij is het, die geschikt is mij in de regeering te vervangen, en keizer te worden, want ik ben al oud".

Toen riepen allen „*ampōn*", en men loste kanonschoten zonder ophouden, en allerlei muziek klonk zeer luidruchtig; men zou alles niet meer weten op te sommen, alle soorten vermakelijkheden waren er, niets ontbrak.

Koning Meuseukin bleef dan in dat land regeeren getiteld Sa^{c}ti Goemira; hij was zeer rechtvaardig in het besturen van het land, week niet af van de overgeleverde inzet-

1) *Siah* (een Arab. meervoud) is de betiteling van gestorven heiligen; in verhalen duidt het vrome godgeleerden aan.

tingen, noch van de godsdienstige wet noch van de gewoonten en wetten van het land, bracht er geen wijziging in, en was beroemd en bekend om zijne zeer talrijke bovennatuurlijke vermogens; in elk land vereerde men Koning Saʿti Goemira.

IV.

Haba Si Gasiën-meuseukin tjeumatòᵉ doea dròëdji adòë adoeën.

Èb-òë toempòë basi, oereuëng tan lakòë ɛajéb keudji.

Na doea dròë aneuᵉ miët, aneuᵉ si gasiën meuseukin. Ban doea djih di aneuᵉ njan, geunab oeròë djidjaᵉ tjeumatòᵉ oe blang raja. Njang di si adoeën, boeëtdji, ɛòh trōïh oe blang, djitōt naleuëng ngòn djipèh tōᵉ-tōᵉ, laᵉén hana djipoeboeët sapeuë, njankeu boeëtdji geunab oeròë. Teuma njang di si adòëdji njan, tjit djeumòt that baᵉ poemoeboeët geunab oeròë, hana meung djipiōh, dawōᵉ djitjeumatòᵉ sabé; ban njang djijoeë lé ma ngòn koedji, hana sagaj oebah. ɛÒh tjòt oeròë djimanòë, peugléh badan, djisrah idja; ɛòh lheuëh njan wòë oe roemòh.

Di adoeëndji njan, ɛòh trōïh waᵉtèë tjòt oeròë, landja djigoelé-goelé lam koebang ngòn-ngòn loeeuë ngòn-ngòn badjèë, bandoem habéh teubòïh ka meuleuhòb, landja djiwòë. ɛÒh trōïh baᵉ madji, djikheun: „Adéᵉ, haj ma, hana djitém sagaj tjeumatòᵉ. ɛÒh trōïh oe blang, njang na di djih, tjit meung djidoeëᵉ mantòng, hana djiteumatòᵉ, djitakōt meuleuhòb badandji. Di lōn, haj ma, hana lōn takōt keu meuleuhòb badan, lōn peusakeuë balé baᵉ meuleuhòb, mangat reudjang lheuëh boeët. Njan biëᵉ neukalòn di lōn bandoem habéh meuleuhòb".

Teuma di pò adoeëndji njan, geubri lé madji makanan, njang djròh-djròh: le boe, le eungkōt, na geubri ngòn peunadjōh. Di si adòë, ɛòh djiwòë oe roemòh, geubri boe na doea neuᵉ, meung eungkōt pi tan geubri, tjit meung boe teublië, sabab djipeusoena lé adoeëndji baᵉ pò ma.

Doedòë niba^{c} njan singòh pi meunan tjit: djipeulakoe boeët tjeumatò^{c} hana piōh beungòh seupōt sidròëdji; di si adoeëndji djeuëb oeròë meunan tjit boeëtdji, hana la^{c}én malingkan tōt-tōt naleuëng ngòn pèh tō^{c}-tō^{c}, sabé meunan boeëtdji di si paléh njan.

Na padoem lawét njang moemeunan di adòëdji hana geubri boedji lé sagaj; njang tròë tjit meung adoeëndji mantòng.

Òh han é^{c} djitheun dròëdji lé, djikheun ba^{c} madji ngòn ba^{c} koedji lé Si Meuseukin, njang toelōt: „Di lōn, haj ma, haj, ajah, bahlé lōn dja^{c} hò njang trōïh langkah ba, sabab lōn neukheun oereuëng beu^{c}ò lagòëna".

Seu^{c}ōt ma ngòn koedji: „Gètkeu kadja^{c}, haj aneu^{c}, hana peuë. Njang na ba^{c} kèë tjit meung doe^{c}a keu kah hana poetōïh oeròë malam, ba^{c} seulamatkeu hò njang kadja^{c}. La^{c}én hana sapeuë na beukaj keu kah".

Lheuëh njan di Si Meuseukin toelōt landja djidja^{c} sidròëdji, hana sidròë ngòndji.

Jōh njan djitoepeuë lé adoeëndji, landja djiseutèt di likōt, sabab soesah, meungnjò hana adòëdji, meuhat hana sòë tjeumatò^{c} lé. Njankeu njang djeuët djiseutèt adòëdji.

Ban djikalòn lé Si Meuseukin njang toelōt, djikheun: „Haj dalém, peuë boeët keunòë tadja^{c} gata? Bè^{c} taseutèt oelōnteu! Kòn gèt tadoeë^{c} di roemòh sadjan ma? Gata oereuëng djeumòt, lòm pi that geugaséh lé ma ngòn ajah keu gata sidròë. Bè^{c} taseutèt oelōn oereuëng beu^{c}ò! Gèt tariwang keudéh ba^{c} ma!"

Di Si Meuseukin toeha, han djitém riwang sagaj, djipeukò dròëdji, hò njang djidja^{c} adòëdji, djidja^{c} keunan sadjan, djiseutèt di likōt. Teuma meuroempa^{c} bòh kajèë, le that doem di rèt, lagèë bòh silampara, pisang, bòh rambōt, bòh langsat. Di Si Meuseukin toelōt, hana sapeuë djipadjōh ba^{c} djidja^{c} njan; lam dja^{c} sabé moeboeleuënboeleuën. Di Si Meuseukin toeha, peuë meuteumèë djipadjōh landja hana piōh, sabé é^{c} djiseumoeba.

Kheun pò adoeën: „Pakòn han tapadjōh di gata, haj adé^{c}, njan doem bòh kajèë masa^{c}-masa^{c}?"

Seu^{c}ōt pò adòë: „Di lōn, han. Keu peuë goena? Euntreu^{c} djeuët keu sakét proeët di teungòh rèt, djeuët keu soesah meutang-ilang".

Lheuëh djikheun njan, landja djidja^{c} ban doea dròë, adòë adoeën, hana sagaj pīōh. Jōh njan han moeban-ban di Si Meuseukin toeha ka sakét proeët; sipanjang rèt teubiët è^{c} tjirét, moeprèt-prèt lam siloeeuëdji.

Ban doea dròë djih dji^{c}é^{c} glé djitrōn palōh, meudjan rèt lam paja, meudjan rèt lam rimba. Meunan-meunankeu sabé geunab oeròë, dawō^{c} djidja^{c} tjoela-tjoelòë, hana makeuën hana minòm.

Teukeudirōlah trōïh ba^{c} sabòh goeha raja, teumpat ra^{c}sasa keubah Poetròë Boengòng Katjang Kleundé, landja djilōb keunan ban doea djih, adòë adoeën. Ban lami trōïh keunan oe dalam, leumah djikalòn sidròë poetròë, gèt that roepa, lang-goemilang tjahja moema^{c}-ma^{c}, ngòn ië moeka na ban boeleuën peuët blaïh meutjahja-tjahja.

Jōh njan djitanjòng lé Si Meuseukin toelōt ba^{c} poetròë njan: „Sòë mè gata keunòë, haj Pòtjoet Poetròë? Pat nanggròëteu, tòh gampōngteu di gata, sòë nan gata geu^{c}oeròh?"

Teuma seu^{c}ōt poetròë njan: „Nan di oelōn neubōh lé ajah geupeunan Boengòng Katjang Kleundé; nan di ajah lōn Radja Malé^{c} Tjah, kradjeuën di nanggròë Si Katjapoeri. Njang djeuët oelōnteu trōïh keunòë, haj Toeankoe, meunòë ban asaj phōn. Neuleungò bah lōn atō djeunòë.

„Ba^{c} si^{c}oeròë oelōnteu teungòh meutjatō ngòn déndajang, meugala^{c}-gala^{c} di leuën atana, hana moepiōh trōïh an malam, jōh njan teuka lagèë roepa geunteut raja moebajang-bajang. Djitjò^{c} kamòë, djimè keunòë; njang mè lōn keunòë, haj Toeankoe, nandji ra^{c}sasa, raja badandji oebé glé.

„Peuë boeët, Toeankoe, dròëneu keunòë oeba^{c} teumpat njòë? Sajang lōn that keu dròëneu doea: lōn takōt djipadjōh lé ra^{c}sasa njan".

ɕÒh ban djileungò nan raᶜsasa lé Si Meuseukin toeha meunan haba, jōh njanlé poetjat ngòn ië moekadji na ban koelat sindja, seureuta teubiët ngòn èᶜdji, moeprèt-prèt lam loeeuë.

Teuma seuᶜōt Si Meuseukin toelōt, djimarit ngòn poetròë: „Haj poetròë, keu njan hana peuë! Meungnjò na tagaséh, bèᶜ tapeugah-peugah, djeuët lōn meusòm lam geunoelōng tika njòë".

Jōh njan teuma seupōtlé, ngòn oeròë pi ka rāb malam, ɕòh djileungò soe moeboenjòë raᶜsasa pò, teungòh keumeung wòë lam goeha, meutaga soe na ban goerōh raja. Baᶜ masa njan di aneuᶜ si gasiën meuseukin njan, ban doea djih djilōb lam geunoelōng tika. Lheuëh njan, di raᶜsasa pi trōïhlé keunan, ngòn djipoewòë doempeuë makanan keu peunadjōh poetròë: na boe, na eungkōt, na peunadjōh, na bïëᶜ roekōn bòh kajèë, meudjeudjinèh han tatoepeuë peugah, le that roepa.

Jōh njan beudòïhlé poetròë, djidjaᶜ sapa ajahdji raᶜsasa raja. Peuë njang na peunoewòë, bandoem njan djipeudjaròë oebaᶜ poetròë. Lheuëh njan djitanjòng lé raᶜsasa baᶜ poetròë: „Haj aneuᶜ tjoet! Pat salèh bèë-bèë manòïh? Peuë salèh na teuka keunòë? Peugah reudjang baᶜ lōn, haj poetròë, bèᶜ tasòm-sòm, atra tjit hawakoe that!"

Seuᶜōt Poetròë Boengòng Katjang Kleundé: „Hana sagaj teuka maᶜnoesia keunòë; lòm pi panè éᶜ trōïh keunòë djidjaᶜ maᶜnoesia? Bèë njan bèë badan lōn. Peuë hana neuthèë lōn njòë kòn ka balèh? Hana Toeankoe toepeuë?"

Ban djileungò meunan kheun poetròë, jōh njan di raᶜsasa njan pi djiᶜïëm dròëdji, hana sapeuë djikheun lé.

ɕÒh beungòh oeròë di raᶜsasa njan landja djipò lam rimba, lam laᶜōt, lam nanggròë, djidjaᶜ mita eumpeuën keudéh keunòë.

ɕÒh ban leupaïh djidjaᶜ raᶜsasa njan, teuma teubiëtlé aneuᶜ si gasiën meuseukin ban doea dròëdji lam geunoelōng tika, djipeutòë baᶜ poetròë. Di Si Meuseukin toeha djidjaᶜ

padjōh makanan; peuë njang na di sinan, habéhlé bandoem djiseuba. Di Si Meuseukin, njang toelōt, hana djipadjōh sapeuë, dawō^{c} marit-marit ngòn poetròë.

Na sabòh boengkōïh, awih, teugantoeng di ateuëh teumpat éh poetròë, leumah dji^{c}eu lé Si Meuseukin toelōt. Teukeudirōlah djitanjòng ba^{c} poetròë lé Si Meuseukin toelōt: „Peuë njan teugantoeng lam awih di ateuëh teumpat dròëneu éh? Neupeugah ba^{c} lōn, haj Pòtjoet djròh!"

Seu^{c}ōt poetròë: „Njan, njang teugantoeng lam awih, hékeumat keuneubah ra^{c}sasa, aneu^{c} batèë lhèë aneu^{c}, lhèë bië^{c}: mirah, poetéh, itam".

Kheun Si Meuseukin toelōt: „Peuë hékeumat ba^{c} aneu^{c} batèë njan? Tjoeba neukheun, haj Pòtjoet poetròë! Lòm peuë goena ba^{c} si^{c}aneu^{c}-aneu^{c} njan?"

Kheun poetròë: „Aneu^{c} batèë, njang mirah, ada^{c} tatië^{c} ba^{c} boemòë, ngòn sikléb-siklab djeuëtlé keu la^{c}ōt apoej, djibeudòïh ban-ban glé, trōïh seu^{c}oeëm nanggròë adara, loeaïh la^{c}ōt njan lhèë boeleuën pò ra^{c}sasa. Aneu^{c} batèë, njang poetéh, ada^{c} tasròm oe boemòë, ngòn sikeudjab djeuëtlé keu asab, ngòn klam-kabōt, glab-goelita, neuloeaïh lhèë boeleuën dja^{c} pò ra^{c}sasa lam asab njan. Teuma di aneu^{c} batèë, njang itam, ada^{c} tasròm oe boemòë, jōh njan djeuëtlé keu la^{c}ōt leuhòb, lhō^{c} han hingga, lhèë boeleuën arōng lam la^{c}ōt leuhòb njan. Asé djeumeulah lhèë aneu^{c} batèë njan sikoereuëng boeleuën djipò ra^{c}sasa. Njankeu hékeumat, haj Toeankoe dròë".

Ban djileungò meunan poetròë peugah, jōh njan beudòïhlé Si Meuseukin toelōt, djitjò^{c} aneu^{c} batèë njan. Jōh njan djikheun ba^{c} poetròë: „Djeunòë geutanjòë gèt tawòë! Neubeudòïh, toean poetròë, lōn poewòë oeba^{c} ajahneu oe nanggròë Si Katjapoeri!"

Teuma beudòïhlé ban lhèë dròë, adòë adoeën djiba poetròë, peuteubiët dalam goeba raja. ¿Òh trōïh oe loea, djidja^{c} ban lhèëdji sadjan-sadjan, hana meung djipiōh, sabab teumakōt wòë ra^{c}sasa raja.

Baᶜ oeròë njan di raᶜsasa raja hana mangat atédji, dawōᶜ moebhōᶜ-bhōᶜ sabé, teudjaᶜ teudòng tahe gante lagèë oereuëng ka gadòh toeah. Teukeudirōlah di raᶜsasa njan djiwòëlé jōh njan oe dalam goeha. Ban lami trōïh lam goeha, djingiëng hana lé poetròë. Habéh djimita keudéh keunòë, han tjit éᶜ na meuteumeung. Teuma landja-landja djiseutèt; djipò ɕòh meuhoeët-hoeët hana piōh. Jōh njan meuroempòᶜlé teungòh djiba lé Si Meuseukin. Jōh njan raᶜsasa beungèhdji boekòn boebarang, djimeung dròb Si Meuseukin ngòn djideumpéᶜ meutaga-taga na ban glanteuë poemeulah, meunankeu raja soedji.

ɕÒh djikalòn meunan lé poetròë, reudjang djipeuᶜingat baᶜ Si Meuseukin, seureuta djikheun: „Haj Toeankoe! Neutiëᶜ reudjang aneuᶜ batèë, njang mirah, baᶜ boemòë, mangat lheuëh geutanjòë baᶜ bahja njòë!" Ban djileungò meunan lé Si Meuseukin toelōt, landja djitiëᶜ batèë njan baᶜ boemòë, teuma ngòn sikléb-siklab djeuëtlé keu laᶜōt apoej sinan moeboera-boera djibeudòïh, hoe oebé-bé glé raja, ngòn seuᶜoeëmdji trōïh oe adara.

Teuma di raᶜsasa njan pi ka rōh lam laᶜōt hékeumat, meutang-ilang lam laᶜōt apoej njan; lhèë boeleuën djeumeurang, barōkeu éᶜ lheuëh baᶜ laᶜōt apoej hékeumat njan. ɕÒh leupaïh baᶜ laᶜōt njan, lòm djipeutjròᶜ poetròë ngòn Si Meuseukin bagaïh silagòëna lagèë toepheuën badè raja. Jōh njan pi ka rab tòë lòm baᶜ Si Meuseukin; lòm djitamah lé Si Meuseukin, djisròm aneuᶜ batèë poetéh oebaᶜ boemòë; jōh njanlé djeuët keu asab, njang that klam-kabōt glab-goelita, njeum sang malam keumeung kiamat, meunankeu roepa han leumah sapeuë lé.

Di raᶜsasa njan ka rōh lam asab njan, meuraba-raba moewòë-wòë oelang lam seupōt boeta njan. ɕÒh lheuëh lhèë boeleuën, barō leupaïh nibaᶜ asab njan. Ban saré lheuëh, lòm djipeutjròᶜ bagaïh lagèë ribōt, njang tadjam that, meunankeu bagaïh djiseutèt poetròë, ngòn meusoe sajeuëbdji na ban laᶜōt keunòng sa, ngòn djideumpéᶜ meutaga-

taga. Jōh njan di Si Meuseukin toeha teumakōtdji raja, pangsan ka meulòë-lòë, hana djitoepeuë sapeuë lé, ka keubatangan.

Teuma lòm djitamah lé Si Meuseukin toelōt, djisròm batèë itam oeba^{c} boemòë, ngòn ban si^{c}at djeuëtlé keu la^{c}ōt leuhòb raja, lhō^{c}dji hana hat ngòn hingga, doemnankeu lhō^{c} di la^{c}ōt njan. Jōh njan poetròë ngòn Si Meuseukin ban lhèëdji, djidoeë^{c} ateuëh roeëng eungkōt raja, djeumeurang ba^{c} la^{c}ōt leuhòb njan.

Dalam la^{c}ōt leuhòb hékeumat njan na sabòh oeleuë raja, badandji raja na ban Seulawaïh.

Han djan si^{c}at, ra^{c}sasa raja njan pi sròblé lam la^{c}ōt leuhòb raja njan, meu^{c}ampōng-ampōng, lòm tjit djimeung peuljrò^{c} poetròë. Ban djikalòn meunan lé Si Meuseukin toelōt, djihejlé jōh njan oeleuë raja, njang doeë^{c} lam la^{c}ōt leuhòb: „Hòka kah, haj oeleuë leumboe raja? Peuë han ka^{c}oeët reudjang ra^{c}sasa raja njan? Tjit ka koebri keu eumpeuën kah! Peuë lòm kaprèh?" ɕÒh djileungò meunan kheun Si Meuseukin ngòn Poetròë Boengòng Katjang Kleundé, djitadjō oeleuë leumboe njan, dji^{c}oeët badan ra^{c}sasa raja njan. Jōh njan ra^{c}sasa pi maté lam la^{c}ōt leuhòb njan, djipeuseunòm lé oeleuë raja oe joeb boemòë.

Ba^{c} masa njankeu barō mangat até poetròë ngòn Si Meuseukin. Lheuëh niba^{c} njan trōïh dji ban lhèë dròë ba^{c} nanggròë Si Katjapoeri di binèh la^{c}ōt miëng koeala. Njankeu nanggròë teumpat ajah poetròë. Ban lhèëdji djipiōh sinan, keureuna oeròë pi ka seupōt.

Teuma ba^{c} malam njan teupiké Si Meuseukin toeha lam até dròëdji: „Gètkeu koepòh adé^{c}, poetròë njòë koetoeëng keu kèë. Bahlé koepoewòë oe dalam ba^{c} Radja Malé^{c} Tjah, meuhat geupeukawén ngòn kèë". Doedòë niba^{c} njan nakeu oemoe teungòh malam, beudòïh Si Meuseukin toeha, jōh njan djipòh adòëdji teungòh teungeut. ɕÒh ka maté, djibòïh bangké lam la^{c}ōt, djipeuë^{c}-peuë^{c} lé gloembang, meu^{c}ampōng-ampōng hanjòt keudéh keunòë, doedòë niba^{c} njan

hanjòt oe nanggròë sibrang, baᶜ sabòh nanggròë raja, djimè lé ië paseuëng trōïh baᶜ binèh taman poetròë sibrang. Sinankeu teusreuëng baᶜ panté.

Jōh njan di Poetròë Boengòng Katjang Kleundé, ban djikalòn Si Meuseukin toelōt ka maté djipòh lé adoeëndji, jōh njankeu hana teudōh dawōᶜ djimòë sabé, teuᶜingat keu goena Si Meuseukin, seureuta ngòn djibaᶜe: „Haj Toeankoe! Dròëneu djipòh, hana djisajang meung batjoet. Adaᶜ binatang pi na tjit inseuëh sajang keu sèëdaradji. Pat neukeubah lōn, dròëneu ka neudjaᶜ? Meuhat maté lōn; salèh hò-hò trōïh, ɕòh tan dròëneu, haj Pòtjoet dròë!"

Teuma baᶜ beungòh njanlé poetròë njan leugat djipoewòë lé Si Meuseukin toeha keudéh oe dalam baᶜ ajah poetròë njan. Jōh njan meugah baᶜ radja, geudjaᶜ toeëng geupeutamòng oe dalam, geuᶜampeuëng seureuta ngòn geutōt beudé meugeuroepōh bau beureutéh nala, meunaukeu ban, ramè silagòëna, sabab radja galaᶜ that aténeu ka wòë aneuᶜneu poetròë, njang neukheun ka maté, djeunòë ka oedéb, djipoewòë lé aneuᶜ si gasiën meuseukin. Geupeudoeëᶜ poetròë njan ateuëh boe pagalō ngòn-ngòn Si Meuseukin, geupeutamòng oe dalam, geupeuᶜéᶜ lam atana, geupeudoeëᶜ ateuëh koeroesi meuïh, keuta meutatah.

Lheuëh nibaᶜ njan Radja Malé Tjah teumanjòng baᶜ aneuᶜneu poetròë: „Pakri gèt, aneuᶜ, baᶜ gata? Djeunòë gata, aneuᶜ, lōn keumeung peusigra lōn peukawén ngòn bangta, njang poewòë gata keunòë. Njankeu djoedō di gata, haj Njaᶜ Poetròë tjoet!"

Teuma seuᶜōt Poetròë Boengòng Katjang Kleundé: „Di lōn han lōn tém ngòn gòbnjan. Kòn djih, njang poewòë lōn ngòn pòh raᶜsasa. Njang poewòë lōn ngòn pòh raᶜsasa, na sidròë treuᶜ, adòë gòb njòë. Djeunòë dròëneu njan ka djipòh maté lé pò njòë, ka djibòïh lam koeala baᶜ ië soerōt. Salèh hò-hò djeunòë ka hanjòt djimè lé ië. Meungnjò neukeumeung peukawén tjit, gèt, hana peuë, lōn tém, teutapi baᶜ neuprèh, lōn meutanggōh oemoe peuët thōn".

Seuᶜōt radja: „Bahlé meunan pi, asaj meung ka tatém, bèᶜ djeuët gòb tjeureutja lōn oeròë doedòë".

Jōh njan beudòïh radja neudjaᶜ baᶜ balè di mideuën, neukheun pakat baᶜ oelèëbalang, meunïròë: „Hana djadèh gatib poetròë lam boeleuën njòë; poetròë han djitém djeunòë, djijoeë prèh, djimeutanggōh oemoe peuët thōn teuneuréb". Teuma meusabda radja baᶜ Si Meuseukin: „Haj aneuᶜ pò! Poetròë Boengòng Katjang Kleundé peuᶜét seumbah keu gata, djijoeë prèh oemoe peuët thōn tanggōh, djikheun na kaᶜōjdji, lheuëng peuët thōn barō djeuët meukawén". Seuᶜōt Si Meuseukin toeha djidjaweuëb sabda radja: „Gèt that, Toeankoe ampōn! Meunan pi djeuët, hana peuë, djeuët oelōntoean prèh. Bèᶜ an peuët thōn, adaᶜ limòng nam thōn pi oelōntoean prèh tjit".

Teuma di adòëdji, njang ka maté, njang djipòh, djitiëᶜ lam laᶜōt, njang djipeuäᶜ-peuëᶜ lé gloembang, njang ka teusreuëng baᶜ taman poetròë sibrang, dalam taman njan na doea dròë ni, sidròë ni agam, sidròë ni inòng. Baᶜ malam njan di ni agam ngòn ni inòng, djiloempòë eungkōt inòng meuïh ka teusreuëng oe darat. ɛÒh ban lami beungòh oeròë, beudòïh ni lakòë binòë, djiteubiët ban doea dròëdji oe binèh kroeëng. Jōh njan djikalòn njang na tjit meung manjèt oereuëng maté sidròë, hoe meutjahja-tjahja na ban boeleuën malam peuët blaïh, laᶜén hana sapeuë na. Teuma djitjòᶜ manjèt njan lé ni, djipoewòè landja oe roemòh dròëdji, djipeudoeëᶜ baᶜ teumpat djiᶜéh, djitōb ngòn idja poetéh.

Doedòë nibaᶜ njan teuka poetròë, njang pò taman njan, baᶜ roemòh ni djaᶜ pèt boengòng. ɛÒh ban djitamòng lam roemòh ni, leumah djikalòn meutjahja-tjahja peunòh roemòh, siᶜakan-akan boeleuën peuët blaïh. Djilòb kleumboe, djiboeka idja, djikalòn di sinan njang na teuᶜéh, tjit meung manjèt oereuëng maté, njang geuᶜinanja, sidròë. Ban djikalòn meunan, landja djimeuhej ni agam ngòn ni inòng: „Haj ni! Panè oereuëng maté njòë? Pakòn tapòh le gata? Njan

sa roepa meutjahja-tjahja pakri han tasajang? Bit koethèë gata djheut that akaj".

Teuma seuᶜōtlé ni lakòë binòë: „Ampōn, Pòtjoet! Bèᶜ antara lōn pòh gòb, meung teusréh lam até lōn pi tjit hana. Hana meukhianat sagaj keu maᶜnoesia".

Tanjòng poetròë: „Panè tjit njòë? Pat tatjòᶜ lé gata?" Seuᶜōt ni: „Beuklam oelōntoean meuloempòë eungkōt inòng meuïh ka teusreuëng di binèh panté kroeëng taman. Ban saré beungòh, ɕòh teukeudjōt, landja lōntoean djaᶜ binèh kroeëng. Njang na meuteumèë tjit meung manjèt njòëkeu, laᶜén sapeuë tan na".

Ban djileungò haba moemeunan lé poetròë, djiwòë poetròë njan oe atana dròëdji, djidjaᶜ tjòᶜ kipaïh njawòng. Asaj poetròë njan éndatoedji oereuëng adara. Djimè kipaïh njan baᶜ roemòh ni, lheuëh njan djipōtlé manjèt Si Meuseukin njan. Ban djipōt-pōt, beureusénlé jōh njan; lòm djipōt-pōt, teubleutlé ngòn mata; lòm djitamah djipōt, djeuëtlé djidoeëᶜ wét ngòn sila; landja lòm djipōt, djeuëtlé djibeudòïh; lòm djitamah djipōt, djeuëtlé djimarit.

Jōh njankeu djitanjòng lé toean poetròë: „Pakòn dròëneu, njang djeuët moemeunòë?"

Seuᶜōt Si Meuseukin: „Lōn djiᶜinanja lé dalém dròë, lōn djipòh maté djitiëᶜ lam laᶜōt. Dilèë asaj lōn tjit aneuᶜ si gasiën meuseukin. Doedòë nibaᶜ njan lōn bòïh dròë lam oeteuën rimba raja. Jōh njan adoeën lōn djiseutèt di likōt lōn, hingga trōïh lōn djaᶜ baᶜ sabòh goeha raja, teumpat raᶜsasa. Teuma meuteumèë lam goeha njan ngòn sidròë poetròë, nandji Boengòng Katjang Kleundé, aneuᶜ Radja Malèᶜ Tjah, nanggròë Si Katjapoeri. Njang mè poetròë njan keunan raᶜsasa raja, neuraja badandji na ban goenòng. Teuma lōn tjòᶜ poetròë njan, lōn poewòë. Baᶜ masa njankeu djeuët prang raja lōn ngòn raᶜsasa; jōh njan teuma maté raᶜsasa njan. ɕòh trōïh lōn poewòë poetròë oe binèh pasi nanggròë Si Katjapoeri, lōn djipòh maté lé dalém dròë, poetròë njan djitoeëng keu djih".

Ban djileungò haba meunan lé poetròë sibrang, jōh njankeu weuëhdji that, seureuta teuka inseuëh sajang lam atédji, seureuta djimòë teubiët ngòn ië matadji ɛ̀òh meuréb-réb, seureuta djikheun lé poetròë njan: „Haj Toeankoe! Hadjat lōn dròëneu bè^{e} djeu^{e}ōh lé niba^{e} teumpat njòë. Gèt neudoeë^{e} sinòë sadjan ngòn pò ni".

Seu^{e}ōt Si Meuseukin: „Meung é^{e} asé ban njang lōn pinta, én tja Alah, hadjat lōn meung maté di joeb kawōïh dròëneu sinòë".

Kheun poetròë: „Njang njan, tjit Pòteu Alah, njang peutrōïh hadjat pinta dròëneu. Bahlé neudoeë^{e} ngòn ni sinòë dilèë neubantoe pèt boengòng lam taman njòë".

Teuma di toean poetròë sibrang njan, geunab oeròë djidja^{e} ba^{e} taman njan, djimè makanan meuribèë ban keu Si Meuseukin. Njang tròë geunab oeròë tjit meung pò ni, di Si Meuseukin njan ni phon awaj djidja^{e} lam oeteuën hingga trōïh ba^{e} nanggròë sibrang han tòm na djipadjōh sapeuë pi, sabé tjit lam lalòë ngòn tapa oeròë malam.

Lheuëh njan di Si Meuseukin geunab oeròë djipèt boengòng lam taman poetròë, keumang ngòn koembèë lòm njang poeti^{e}, habéh seureupa, bandoem djipèt. Sabab djipeulakoe meunan, djimeung tji até poetròë njan: meungnjò beungèh, njòkeu poetròë njan hana saba, meungnjò han saba, han lé djidoeë^{e} lam nanggròë njan.

Di poetròë njan tjit sabadji that. Bit pi meunan djipeulakoe lé Si Meuseukin, hana djikheun sapeuë; ban poetròë kalòn lakoedji meunan, jōh njan teuma djioeë rabé kamèng. Njan pi meunan tjit; djipeurabé lé Si Meuseukin lam eumpōïh ranoeb.

Ban radja kalòn meunan hana gèt lakoe, geujoeë lé radja djigoebeuë goeda. Jōh njan di Si Meuseukin koelét badandji ka djipeudjeuët keu itam na ban ngeu bangka. ɛ̀Òh ka djeuët keu si goebeuë goeda, jōh njan djipeudjeumòt dròëdji, lòm pi tjeudaïh that ba^{e} djigoebeuë goeda, ngòn djigeusò^{e} djisi boelèë pi gléh that, gèt that gléh djibeudòïh

tjahja boelèë goeda njan lagèë tjeureumèn meukilat-kilat. Ban geukalòn meunan lé radja, makén gala^{c}geu keu Si Meuseukin.

Di Si Meuseukin makén ramaïh ngòn oereuëng dalam. Sabé boeëtdji tjeureumat that; lheuëh djimoeboeët, laudja djidja^{c} manòë ba^{c} mòn bilé^{c} papeuën; ban trōïh lam bilé^{c} mòn, djisoeët sarōng koelét itam, djibeudòïh hoe tjahja badandji ban boeleuën peunama. Habéh hireuën bandoem oereuëng dalam keu si goebeuë goeda njan, teuma trōïh meugah ba^{c} radja raja.

Doedòë niba^{c} njan ba^{c} si^{c}oeròë neuloeëm lé radja si goebeuë goeda manòë. Ban neukalòn meunan lé radja, jōh njan hireuënneu that, seureuta neukheun: „Panè salèh aneu^{c} njòë le that hékeumatdji, djeuët dji^{c}oebah roepa si^{c}at meunòë si^{c}at meudéh, meudjan meunòë meudjan meudéh? Salèh si njòë aneu^{c} radja, djipeuhina dròëdji".

Lheuëh njan landja di radja neuwòë oe meuligòë, jōh njan neutanjòng ba^{c} aneu^{c}neu poetròë: „Haj aneu^{c}! Na tòm takalòn di gata, aneu^{c}, njang itam, si goebeuë goeda lōn, sidjih njan djeuët djibalé^{c} roepa, djimeula^{c}én-la^{c}én si^{c}at itam, si^{c}at ban boeleuën peunama? Pakòn meunan? Peuë si djih njan tjit sa^{c}ti?"

Seu^{c}ōt poetròë: „Hōm, haj ajah! Meungnjò meunan, salèh keubit sa^{c}ti".

Kheun radja: „Meungnjò meunan, haj aneu^{c}, bahlé djidoeë^{c} dalam atana, bè^{c} tajoeë goebeuë goeda lé meuhat doedòë djeuët keu ɕajéb keudji".

Jōh njan teuma radja peudjeuët Si Meuseukin njan keu krani, doempeuë boeët seumoerat kira mira, bandoem tadjam, lòm pi kheuëtdji djròh that, karang keumarang pi tjit ka oetōïh.

Lam nanggròë njan, ɕòh trōïh ba^{c} thōn, oereuëng ramè mè oepati, asé nanggròë. Bandoem radja, njang ta^{c}lō^{c} teuka keunan ba^{c} radja sibrang, peunòh ra^{c}jat loea dalam, bandoem arat trōïh oe mideuën meusoesōn-soesōn; doem-

nankeu ramè, han é^{c} bōh hat hingga. Ba^{c} masa njan bandoem radja, njang ta^{c}lō^{c}, peu^{c}é^{c} seumbah, djitanjòng ba^{c} radja raja: „Pat Toeankoe teumèë oereuëng itam njòë, neupeudjeuët keu krani? Panè nanggròë si djih njan? Patōt djidoeë^{c} sadjan ngòn teumòn atawa ngòn si goebeuë goeda lam weuë".

Ban djileungò narit meunan lé Si Meuseukin. jōh njanlé di djih dji^{c}oebah roepa dròëdji, djeuëtlé ban boeleuën peunama meutjahja-tjahja. Lheuëh njan leugat djidja^{c} ngadab radja raja lé Si Meuseukin, seureuta djimè ngòn soerat, djiparé^{c}sa ba^{c} radja: „Djeuët meunòë teupeugèt soerat njòë?" Djaweuëb radja, ¿òh lheuëh geu^{c}eu: „Meunankeu njang gèt".

Ban djikalòn meunan lé radja, njang ta^{c}lō^{c}, babéh hireuën bandoem teukab djaròëdji, djimeukheun-kheun ngòn djimeusaïh-saïh sabé keudròëdji, djikheun: „Njankeu oereuëng, njang takheun boenòë roepa itam that, patōt djidoeë^{c} sadjan teumòn atawa lam weuë goeda, djeunòë roepadji ka djeuët ban boeleuën peuët blaïh lang-goemilang".

Padoem lawét doedòë niba^{c} njan radja sibrang krah ra^{c}jat toenòng barōh, banda doesōn, timoe barat, bandoem oebé neumat dròëneu, babéh bandoem djitrōn djeuëb-djeuëb radja, peunòh arat loea dalam, ngòn kiam gabra, han tatoepeuë leungò lé: doemnan le oereuëng teuka ba^{c} radja.

Sabda radja ba^{c} oelèëbalang, meuntròë ngòn radja, njang ta^{c}lō^{c}: „Njang djeuët teupanggé gata keunòë bandoem, oelōn njòë keumeung meukeureudja sigeutoe, kheunda^{c} peukawén Poetròë Boengòng Keureutaïh Tjandén ngòn krani oelōn".

Djiseu^{c}ōt sabda radja raja lé doemna radja-radja ngòn oelèëbalang meuntròë: „Ban njang hadjat ngòn titah niba^{c} Srōjpada, bandoem teudjoendjōng meuseu^{c}ōn di ateuëh oelèë kamòë doem, njang hambaneu".

Lòm sabda radja sibrang: „Meungnjò meunan, djeunòë bandoem gata peuë njang hana asé tapeu^{c}asé, peuë njang tan tapeuna, peuë njang han séb tapeuséb!"

Geupoephōnlé djaga meudjaga peuët plōh oeròë peuët plōh malam. Lheuëh njan geuᶜaraᶜ lingka nanggròë ngòn lingka koeta, doedòë nibaᶜ njan geupoewòë oe dalam, geupeugatib, geupeudoeëᶜ ateuëh singgahsana, geurasi nan poetròë geubōh nan geularan Boengòng Keureutaïh Tjandén. Teuma doedòë nibaᶜ njan, ɛÒh lheuëh peuët plōh oeròë peuët plōh malam, geutōt beudé meugeuroepōh, geutabaj geubōh keu radja moeda. ɛÒh lheuëh geubōh keu radja, baudoem raᶜjat ngòn radja-radja ngòn oelèëbalang meuntròë habéh djiwòë maséng-maséng oe teumpat dròëdji.

Na padoem tréb Radja moeda Meuseukin meusoeka-soeka lam meuligòë ngòn poetròë, kheun Radja moeda Meuseukin oebaᶜ Poetròë Boengòng Keureutaïh Tjandén: „Haj Toean Poetròë! Oelōntoean njòë hadjat keumeung meulajeuë; njang lōn hadjat keunan oe nanggròë Si Katja-poeri, lōn keumeung djaᶜ kalòn sèëdara adoeën di oelōn, salèh mantòng, salèh hana lé: ka leubèh lhèë thōn tjré ngòn oelōn sara lōn djaᶜ meusabōng, peutadjòë manòᶜ meulōt. Gèt tadjaᶜ peugah baᶜ Tjahi Alam, talakèë idin keu lōn, takheun hana tréb, oemoe nam boeleuën meuriwang lòm keunòë".

Seuᶜōt poetròë njan: „Oelōntoean baᶜ neumè sadjan, bèᶜ neutinggaj dalam atana; baranggahò pi lōn seutèt". Jōh njan poetròë djaᶜ baᶜ ajahdji, habéh djipeugah ban njang djijoeë kheun lé Radja moeda Meuseukin. Geubrilé idin nibaᶜ radja raja, wòëlé poetròë oe atana dròëdji.

Jōh njan asélé beukaj boengka, geupeudiëng lam kapaj sarat doea lhèë. Landja geumeulajeuë oe nanggròë Si Katja-poeri, seureuta ngòn raᶜjat moeplōh ribèë oereuëng iréng, seutèt sadjan Poetròë Boengòng Keureutaïh Tjandén.

Ban lami trōïh oe lhōᶜ, djilhòm saᶜōh, djitōt ngòn beudé meugeuroepōh, landja djiteungòh oe darat. Jōh njan djisambōt lé Si Meuseukin toeha, adoeën nibaᶜ Radja moeda Meuseukin, raja that keumeuliaᶜan ngòn hōreumat.

Di Poetròë Boengòng Keureutaïh Tjandén, landja geu-

peutamòng oe dalam, djidjaᶜ toeëng lé Poetròë Boengòng Katjang Kleundé, teutab lam atana meusoeka-soekaᶜan.

Teuma di Radja moeda Meuseukin djimeutarōh peulōt manòᶜ sabōng, adòë ngòn adoeën. Di Radja moeda Meuseukin, djitoeri adoeëndji, di adoeëndji hana djitoeri adòëdji.

Kheun Si Meuseukin njang toeha: „Meungnjò talō manòᶜ lōn, Poetròë Boengòng Katjang Kleundé tatjòᶜ keu gata, lòm oelōn djeuët keu hamba gata. Meungnjò talō gata, binòë gata lōn toeëng keu lōn, gata djeuët keu teumòn lōn".

Seuᶜōt Radja moeda Meuseukin: „Gèt, hana peuë. Ban njang kheun gata hana daᶜwa".

Teuma geupeugèt sabòh soerat djandji ban njang kheun Si Meuseukin toeha; lheuëh njan geupeulōt manòᶜ sabōng njan ni phōn beungòh kòn tōᶜ an seupōt. Di Si Meuseukin toeha djimeureuntaᶜ, ban doea pihaᶜ meukeupōng-keupōng han tatoehò lé, ramè that glanggang baᶜ oeròë njan, djimeuhej-hej toeah ban doea pihaᶜ.

Teukeudirōlah talō manòᶜ Si Meuseukin toeha, meunang manòᶜ Radja moeda Meuseukin, teutab djitoeëng Poetròë Boengòng Katjang Kleundé lé adòë, adoeëndji djipeudjeuët keu teumòndji.

Teuma di Poetròë Boengòng Katjang Kleundé lam meuligòë marit-marit ngòn Poetròë Boengòng Keureutaïh Tjandén, djitanjòng: „Panè nanggròë asaj teuka djoedō dròëneu?" Seuᶜōt Poetròë Boengòng Keureutaïh Tjandéu habéh djipeugah bandoem keulakoean asaj oesoej ni phōn awaj hingga akhé. Ban djileungò meunan lé Poetròë Boengòng Katjang Kleundé, jōh njan djimòë baᶜe ɕòh meureuë-reuë ngòn ië matadji, seureuta djipeugah bandoem haj dròëdji ngòn bandoem haj Si Meuseukin njang maté ka djipòh lé Si Meuseukin toeha; lòm djikheun: „Neutém meugaséh dròëneu ngòn lōn?"

Seuᶜōt Poetròë Boengòng Keureutaïh Tjandén: „Sabòh baᶜ dròëneu siribèë baᶜ lōn".

Seuᶜōt lòm Poetròë Boengòng Katjang Kleundé: „Meungnjò meunan baᶜ neuthèë njankeu djoedō lōn, njang poewòë lōn nibaᶜ raᶜsasa, njankeu gòbnjan lakòë dròëneu djeunòë. Njang djeuët lōn meutanggōh oemoe peuët thōn, han lōn tém ngòn sèëdara gòbnjan, njankeu sabab lōn prèh gòbnjan, lōn thèë baranggahò hanjòt gòbnjan seulamat, baᶜ that meuthōn thōn hana sòë tjòᶜ, njang gòbnjan hana djitém brōᶜ sagaj".

Teuma seuᶜōt Poetròë Boengòng Keureutaïh Tjandén: „Njang njan, ban njang galaᶜ dròëneu, baᶜ oelōntoean hana meutoeka dōnja akirat sah geutanjòë sisèëdara lagèë sabòh ma sabòh koe".

Lheuëh njan geupeukawén Poetròë Boengòng Katjang Kleundé ngòn Radja moeda Meuseukin, keureudja raja peuët plōh oeròë peuët plōh malam, hana piōh geumoepiasan.

Di Si Meuseukin toeha djeuët keu teumòn djipeudjeuët keu si goebeuë goeda, djijoeë kòh naleuëng ngòn sadeuëb kajèë. Teuma di Radja moeda Meuseukin, landja djiwòë oe nanggròë sibrang, djipoewòë poetròë ban doea dròë. ƐÒh trōïh oe nanggròë Poetròë Boengòng Keureutaïh Tjandén, lòm keureudja raja meusoeka-soekaᶜan oeròë malam lam atana teupōᶜ nari soeka galaᶜ hana reuda.

Tjit ƐòhnòË sagaj. Habéh haba.

Dō ida idō, ië paseuëng tamòng djalō;
Idja poetéh seureuban dagang, idja plang peukajan lintō.

VERTALING.

Vertelling van twee gebroeders Si Gasiën-meuseukin als schoffelaars.

Èb-òë, muffe *toempöë* [1]); eene vrouw zonder man, het is schandelijk en leelijk.

Er waren eens twee jongens, kinderen van arme slokkers. Die jongens gingen beiden elken dag op een groot veld schoffelen. De oudere broeder hield zich, als hij op het veld was gekomen, bezig met gras te branden en op een klepper te slaan; anders deed hij niets, dat was elken dag zijne bezigheid. Zijn jongere broeder echter was elken dag wel ijverig in zijn werk; hij gunde zich zelfs geen rust; steeds was hij door aan het schoffelen; zooals zijne ouders bevalen, zoo deed hij precies. Als het middag was, baadde hij zich, maakte zijn lichaam schoon, waschte zijne kleeren, en ging daarna naar huis.

Zijn oudere broeder echter ging zich tegen den middag in een karbouwenpoel rondwentelen met zijn broek en zijn baadje aan, zoodat deze geheel met modder bevuild geraakten, en ging vervolgens naar huis. Bij zijne moeder aangekomen zeide hij: „Broertje, ma, wilde heelemaal niet schoffelen. Op het veld aangekomen, deed hij niets anders dan maar zitten; schoffelen deed hij niet uit vrees, dat zijn lichaam door modder bespat zou worden. Maar ik, ma, ik was niet bang voor een bemodderd lichaam. Met opzet heb ik er mij niet om bekommerd, dat ik vol modder zou raken, om te maken, dat het werk gauw klaar kwam. U ziet hoe ik heelemaal vol modder zit".

1) Zie de noot op p. 340.

Daarop gaf de moeder aan den ouderen broeder allerlei lekker eten: veel rijst, veel visch, ook zelfs lekkernijen. Den jongeren gaf zij echter bij zijne thuiskomst een paar korrels rijst, visch gaf zij er niet eens bij, alleen droge rijst, omdat zijn oudere broeder hem bij de moeder belasterd had.

Daarna ging het den daarop volgenden dag evenzoo: hij schoffelde in zijn eentje van den ochtend tot den avond zonder ophouden, terwijl zijn oudere broeder elken dag evenzoo niets anders deed dan maar gras branden en op kleppers slaan; dat was steeds de bezigheid van dien ellendeling.

Eenigen tijd duurde het zoo, toen de jongere broeder in het geheel geen eten meer kreeg; die genoeg kreeg, was alleen zijn oudere broeder. Toen hij het niet meer kon uithouden, zeide hij, de jongste Si Meuseukin, tot zijne moeder en tot zijn vader: „Laat mij, moeder, vader, maar gaan, waarheen mijne schreden mij brengen, want u zegt, dat ik een verbazend luie kerel ben".

Zijne moeder en zijn vader antwoordden: „Ga maar, jongen, het is goed. Wat ik kan doen is slechts voor je zonder ophouden dag en nacht bidden, dat het je goed moge gaan, waarheen je gaat. Verder kan ik je niets meegeven".

Daarop begaf Si Meuseukin de jongste, zich terstond op weg, zonder een enkel metgezel.

Toen kwam zijn oudere broeder het te weten, en terstond liep hij hem achterna, want het het zou voor hem lastig zijn, als zijn jongere broeder er niet meer was, dan was er natuurlijk niemand meer om te schoffelen. Dat was het, waarom hij zijn jongeren broeder achterna ging.

Zoodra Si Meuseukin de jongste hem zag, zeide hij: „Hé broeder, waarvoor komt gij hier? Volg mij niet! Ge kunt immers liever thuis bij moeder blijven. Ge zijt een ijverige kerel en bovendien houden moeder en vader alleen van u. Volg mij, een luien kerel, niet! Keer liever ginds heen, naar moeder terug!"

Si Meuseukin de oudste, wilde echter volstrekt niet terugkeeren; hij bleef koppig volgen en waar zijn jongere broeder heen ging, daarheen ging hij mee, hem van achteren volgende. Daarop troffen zij vruchten aan, heel veel en geheel aan den weg, als silampara-vruchten [1]), pisang, ramboetan, langsat-vruchten [2]). De jongste Si Meuseukin at niets op dien tocht; steeds liep hij door, maanden lang. De oudste Si Meuseukin echter at voortdurend alles wat hij vond terstond op; hij moest altijd vreten.

De oudere broeder zeide: „Waarom eet gij niet, broertje, terwijl er zooveel rijpe vruchten zijn?"

De jongere broeder antwoordde: „Wat mij betreft, neen. Waartoe? Straks komt er onderweg buikpijn van, en dan geeft het een last om van de kramp rond te tollen".

Nadat hij dat gezegd had, gingen de beide gebroeders vervolgens door zonder eenige rust. Toen kreeg de oudste Si Meuseukin plotseling buikpijn; den heelen weg langs stroomde de ontlasting knetterend in zijn broek.

Zij beiden klommen bergen op, daalden neer in vlakten, gingen nu eens door moerassen dan weer door bosschen. Zoo steeds door ging het elken dag; steeds liepen zij door, in hunne verlatenheid zich al reppende, zonder te eten en te drinken.

Door Gods beschikking kwamen zij bij eene groote grot aan, waar een *ra'sasa* [3]) de prinses Boengòng Katjang Kleundé [4]) had opgeborgen, en de beide gebroeders kropen er dadelijk in. Zoodra zij daar binnen kwamen, zagen zij duidelijk eene prinses, van groote schoonheid, schitterend met eene flikkerende schittering, terwijl de glans van het gelaat schitterde gelijk de maan in den veertienden nacht.

---

1) Eene soort ramboetan (Mal. poelasan).
2) Eene soort zure doekoe.
3) Een menschenetend monster.
4) Het woord beteekent een kleine paarse bloem van een peulgewas, die, gebraden, gegeten wordt.

Toen vroeg de jongste Si Meuseukin aan de prinses: „Wie heeft u hier gabracht, Pòtjoet prinses? Waar is uw land, waar uw dorp, hoe is de naam, waarbij gij wordt genoemd?"

Daarop antwoordde de prinses: „Als naam heeft vader mij gegeven den naam Boengòng Katjang Kleundé; de naam van mijn vader is Koning Malé^{c} Tjah, die regeert in het land Si Katjapoeri. Dat ik hier gekomen ben, Toeankoe, op de volgende wijze heeft het zich van den beginne af toegedragen. Luister, ik zal het u nu in volgorde vertellen.

„Op een dag was ik met de hofjuffers met het tjatō-spel [1]) bezig, en vermaakten we ons op het voorplein van het paleis zonder ophouden tot aan den avond, toen er iets als een groote spook aan kwam zweven. Hij greep ons en bracht ons hierheen; die mij hier gebracht heeft, Toeankoe, heet ra^{c}sasa, en zijn lichaam is zoo groot als een berg.

„Waarvoor, Toeankoe, komt gij op deze plaats? Ik heb erg deernis met u beiden: ik ben bang, dat de ra^{c}sasa u zal opeten".

Zoodra de oudste Si Meuseukin den naam ra^{c}sasa met dat verhaal hoorde, werd hij onmiddellijk zoo bleek als een paddestoel bij avond, terwijl hij hoorbaar in zijn broek poepte.

Daarop antwoordde de jongste Si Meuseukin met de prinses pratende: „Prinses, wat dat aangaat, het is niets! Als gij ons genegen zijt, rep er met geen woord van, en we kunnen ons in deze opgerolde mat verbergen".

Daarop begon het toen donker te worden, en werd het ook bijna avond, toen zij het geluid van het vliegen van den ra^{c}sasa, die naar de grot terugkeerde, hoorden, een rommelend geluid gelijk dat van zwaar dondergerommel. Te zelfder tijd kropen de twee armeluiskinderen in de opgerolde mat. Kort daarop kwam de ra^{c}sasa daar aan, allerlei spijzen medebrengende voor het eten van de prinses:

1) Zie over dat spel Snouck Hurgronje, De Atjèhers II p. 204.

er was er gekookte rijst bij, visch, lekkernijen, soorten van boomvruchten, allerlei van zulke eene verscheidenheid, dat men ze niet zou weten op te noemen.

Toen stond de prinses onmiddellijk op om haar vader, den grooten ra^sasa te verwelkomen. Al het medegebrachte, dat alles overhandigde deze aan de prinses. Daarop vroeg de ra^sasa aan de prinses: „O, kindje! Waar ruikt het soms naar een mensch? Is er soms een hier gekomen? Zeg het mij snel, prinses, verberg het maar niet, daar ik er toch heel veel trek in heb!"

De prinses Boengòng Katjang Kleundé antwoordde: „Er is hier volstrekt geen mensch gekomen; bovendien, hoe zou een mensch heelemaal hier kunnen komen? Die lucht is de lucht van mijn lichaam. Weet gij dan niet, dat ik toch al volwassen ben? Weet gij, Toeankoe, het niet?"

Toen hij de prinses dat hoorde zeggen, toen zweeg de ra^sasa, en zeide niets meer.

Toen het ochtend was, vloog de ra^sasa snel heen, in bosschen, over zeeën, over landen, her- en derwaarts voedsel zoekend.

Zoodra de ra^sasa vertrokken was, kwamen de twee armeluiskinderen dadelijk te voorschijn uit de opgerolde mat, en kwamen nader bij de prinses. De oudste Si Meuseukin ging eten; wat daar was, vrat hij heelemaal op. De jongste Si Meuseukin echter at niets, doch onderhield zich voortdurend met de prinses.

Nu hing er boven de slaapplaats van de prinses een tot een pak samengebonden doek, en de jongste Si Meuseukin zag het. Door Gods beschikking vroeg de jongste Si Meuseukin aan de prinses: „Wat is het, dat daar in een samengebonden doek boven uwe slaapplaats hangt? Vertel het mij, schoone Pòtjoet!"

De prinses antwoordde: „Dat, wat in een pakje hangt, zijn tooverartikelen, die de ra^sasa bewaart: drie steentjes in drie soorten: rood, wit, zwart".

De jongste Si Meuseukin zeide: „Wat voor tooverkracht zit er in die steentjes? Zeg het eens, Pòtjoet! Verder, wat voor nut zit in elk dier steentjes?"

De prinses zeide: „Het roode steentje, indien men het op den grond werpt, wordt in een oogwenk een vuurzee, oplaaiend gelijk bergen, zoodat de gloed doordringt tot het hemelrijk, terwijl de breedte dier zee de afstand van drie maanden vliegen van den ra'sasa bedraagt. Het witte steentje, indien men het op den grond gooit, wordt in een oogenblik tot rook en wordt het pik- en stikdonker over eene uitgestrektheid van drie maanden vliegen van den ra'sasa in dien rook. Dan, wat aangaat het zwarte steentje, indien men het op den grond gooit, dan wordt het op eens eene modderzee van onmetelijke diepte; drie maanden duurt het om die modderzee over te steken. Die drie steentjes bij elkaar geven dus een afstand van negen maanden vliegen van den ra'sasa. Dat is de tooverkracht er van, o, Toeankoe mijn".

Zoodra de jongste Si Meuseukin de prinses dat had hooren vertellen, stond hij terstond op en nam die steentjes. Toen zeide hij tot de prinses: „Laten we nu naar huis keeren! Sta op, prinses, ik breng u terug bij uw vader, naar het land Si Katjapoeri!"

Daarop stonden alle drie op, namen de gebroeders de prinses mee, en brachten haar buiten de groote grot. Toen zij buiten aangekomen waren, gingen zij met hun drieën gezamenlijk heen, en liepen zonder ophouden door, omdat zij bang waren, dat de ra'sasa terug zou keeren.

Op dien dag voelde de ra'sasa zich niet gerust; hevig klopte zijn hart steeds door; nu eens liep hij, dan weer stond hij stil verbijsterd en verdwaasd als iemand, die zijn verstand verloren heeft. Door Gods beschikking keerde de ra'sasa toen dadelijk terug naar de grot. Zoodra hij in de grot aankwam, zag hij, dat de prinses er niet meer was. Hij zocht overal rond, kon haar evenwel niet vinden. Daarop

ging hij in alle snelheid haar achter op; hij vloog, dat het suisde, zonder ophouden. Toen plots trof hij haar aan, terwijl Si Meuseukin haar wegvoerde. Toen werd de ra^sasa zeer woedend; hij wilde Si Meuseukin grijpen, terwijl hij een geschreeuw aanhief, dat klonk gelijk een inslaan bliksem; zoo geweldig was zijn geschreeuw.

Toen de prinses dat zag, waarschuwde zij snel Si Meuseukin, met de woorden: „O, Toeankoe! Werp snel het roode steentje op den grond, opdat we aan dit gevaar ontkomen!" Zoodra de jongste Si Meuseukin dat hoorde, wierp hij dat steentje onmiddellijk op den grond, en in een oogwenk werd het toen een vuurzee, die opborrelend zich daar verhief met vlammen ter grootte van bergen, terwijl de gloed tot aan den hemel reikte.

In die tooverzee nu was de ra^sasa geraakt, en radeloos liep hij in de vuurzee rond; drie maanden duurde het oversteken, en toen eerst kon hij van die door tooverkracht ontstane vuurzee bevrijd raken. Toen hij uit die zee was geraakt, zette hij wederom de prinses en Si Menseukin achterna met eene geweldige snelheid, gelijk die van een hevigen stormwind. Toen was hij weer bijna tot Si Meuseukin genaderd; Si Meuseukin gooide het witte steentje nog bijtijds tegen den grond en terstond werd het tot rook, die zoo dicht was, dat het pik- en stikdonker was als ware het de nacht voor het laatste oordeel; zoo leek het, niets was zichtbaar meer.

De ra^sasa nu was dan in die rook geraakt, en tastte heen en weer in de dichte duisternis. Eerst na drie maanden ontkwam hij aan de rook. Zoodra hij er aan ontkwam, zette hij hen weer achterna zoo snel als een sterke stormwind, zoo snel vervolgde hij de prinses, terwijl zijne vleugels een geluid maken gelijk dat van de zee tijdens de keunòng sa [1]), en hij een doordringend geschreeuw aanhief. Toen werd de oudste Si Meuseukin zeer bang en

1) De tijd der zware regens.

viel mommelend in zwijm; hij was geheel buiten kennis, hij was als een lijk.

Daarop gooide de jongste Si Meuseukin nog het zwarte steentje bij tegen den grond, en in een oogenblik werd het eene groote modderzee, waarvan de diepte grenzen noch perken had, zoo diep was die zee. De prinses en Si Meuseukin zaten toen met hun drieen op den rug van een grooten visch en staken die modderzee over.

In die door tooverkracht ontstane modderzee bevond zich een groote slang, waarvan het lichaam zoo groot was als de Seulawaïh [1]).

Het duurde geen oogenblik, of de ra^{c}sasa zakte in die groote modderzee, en dobberde er in, en toch wilde hij de prinses nog vervolgen. Zoodra de jongste Si Meuseukin dat zag, riep hij terstond de groote slang, die in de modderzee zat: „Waar ben je, hei groote leumboe-slang [2])? Waarom slok je dien grooten ra^{c}sasa niet snel op? Ik heb hem je toch tot voedsel gegeven! Waar wacht je nog op?" Toen de leumboe-slang Si Meuseukin en de prinses Boengòng Katjang Kleundé dat hoorde zeggen, sprong hij naar voren en slokte het lichaam van den grooten ra^{c}sasa op. Toen stierf de ra^{c}sasa in de modderzee, de groote slang dook met hem naar de onderwereld.

Toen eerst voelden de prinses en Si Meuseukin zich gerust. Daarop kwamen zij met hun drieën aan in het land Si Katjapoeri, aan de kust, aan den havenkant. Dat was het land, waar de vader van de prinses verbleef. Met hun drieën hielden zij daar stil, omdat het al donker was.

In dien nacht nu dacht de oudste Si Meuseukin bij zich zelf: „Laat ik mijn jongeren broeder ombrengen en deze prinses voor mijzelf nemen. Laat ik haar in het paleis terugbrengen bij Koning Malé^{c} Tjah, dan zal hij haar zeker

---

1) Naam van twee bergen in Atjèh; Seulawaïh Agam (Goudberg) en Seulawaïh Inòng.

2) Eene soort groote giftige slang.

aan mij uithuwen". Daarna — het was te middernacht — stond de oudste Si Meuseukin op, en doodde toen zijn broeder, terwijl deze sliep. Toen deze dood was, wierp hij het lijk in zee, waar de golven het telkens besproeiden, en het dobberend her- en derwaarts dreef, waarna het afdreef naar een rijk aan den overwal, naar een groot rijk, waar de vloed het mee voerde tot den kant van het lusthof der overwalsche prinses. Daar raakte het vast aan den oever.

Toen de prinses Boengòng Katjang Kleundé zag, dat de jongste Si Meuseukin dood was, omgebracht door zijn broeder, toen weende zij zonder te bedaren steeds door, omdat zij aan de goede diensten van Si Meuseukin dacht, terwijl zij daarbij jammerde: „O Toeankoe! Hij heeft u gedood, hij heeft niet het geringste medelijden met u gehad. Zelfs een dier heeft wel deernis en medelijden met zijn broeder. Waar laat gij mij, nu gij weggegaan zijt? Ik sterf nu zekerlijk; ik weet niet waar ik soms nog verzeild raak, nu gij er niet zijt, o Pòtjoet mijn!"

Dadelijk dien ochtend toen bracht Si Meuseukin de oudste de prinses snel naar het paleis, bij den vader der prinses. Dat kwam toen den vorst ter oore; hij ging haar afhalen om haar in het paleis te brengen, ging haar tegemoet, terwijl men daarbij geweerschoten loste, die knetterden gelijk het openbarsten van nala [1]), die men poft, zoo leek het; het was zeer druk, omdat de koning zeer verheugd was, dat zijn kind, de prinses, terug was, die hij voor dood had gehouden, en die nu bleek te leven, en teruggebracht werd door een armeluiskind. Hij voerde de prinses, met Si Meuseukin er bij, in optocht met een boe pagalō [2]), bracht

---

1) Eene soort tarwe.

2) Een idang gele kleefrijst met toebehooren, versierd met stokjes, met gekleurde eieren, bloempjes en vlaggetjes, bij huwelijken van voorname personen een paar dagen voor de bruiloft in groote plechtigheid naar het huis van de bruid gebracht. De constructie van den hier vertaalden Atjèhschen zin is elliptisch.

haar in de vorstelijke verblijfplaats, liet haar binnenstijgen in het paleis, en plaats nemen op een gouden stoel, een met edelgesteenten bezetten zetel.

Daarop vroeg Koning Malé^e Tjah aan zijne dochter, de prinses: „Hoe dunkt het u goed, kind? Ik wil u nu, kind, spoedig uithuwelijken aan den jonkman, die u hier thuis gebracht heeft. Dat is uw aanstaande, lief prinsesje!"

Toen antwoordde prinses Boengòng Katjang Kleundé: „Ik, ik wil met hem niet. Niet hij is het, die mij teruggebracht en den ra^esasa gedood heeft. Er is nog een ander, een jongere broeder van dezen; die is het geweest, die mij teruggebracht en den ra^esasa gedood heeft.

Dien persoon heeft nu dit heerschap gedood en bij eb in den haven weggegooid. Ik weet niet, waarheen het water hem nu meegevoerd kan hebben. Als gij mij toch wilt uithuwelijken, goed, het is niets, ik wil, maar wacht eerst, ik vraag vier jaar uitstel".

De koning antwoordde: „Laat het ook zoo zijn, als ge maar wilt, opdat het niet daartoe komt, dat men mij later laakt".

Toen stond de koning op en ging naar de vergaderplaats op het plein om zijn besluit aan de hoofden en de ministers mede te deelen: „Het huwelijk van de prinses gaat deze maand niet door; de prinses wil nu niet, zij laat wachten, zij vraagt uitstel voor den duur van vier jaren". Daarop sprak de koning tot Si Meuseukin: „Heer zoon! De prinses Boengòng Katjang Kleundé zendt u haar eerbiedigen groet, en laat een uitsteltijd van vier jaren wachten; zij zeide, dat zij eene gelofte had en eerst na vier jaren kon trouwen". Si Meuseukin de oudste antwoordde op de woorden van den koning: „Uitstekend, Toeankoe ampòn! Zoo kan het ook, het is niets, ik kan wachten. Laat staan vier jaren, waren het ook vijf, zes jaren, ik zou toch wachten".

Wat nu zijn jongeren broeder betreft, die dood was, dien hij had gedood en in zee geworpen, dien de golven telkens hadden besproeid, en die vast was geraakt in het lusthof van de overwalsche prinses, — in dat lusthof woonden twee oude menschen, een oude man en eene oude vrouw. In dien nacht droomden de oude man en de oude vrouw, dat een stuk goud in den vorm van een visch aan wal was gespoeld. Zoodra het ochtend was, stonden de oudjes, man en vrouw, op, en gingen met hun beiden naar den oever van de kreek. Toen zagen zij, dat wat er was slechts het lijk van een dood mensch was, waarvan de glans schitterde gelijk de maan in den veertienden nacht; verder was er niets. Daarop namen de oudjes het lijk op en brachten het terstond naar hun huis, waar zij het op hun slaapplaats neerlegden en met een wit kleed bedekten.

Daarna kwam de prinses, de eigenares van het lusthof, bij de oudjes om bloemen te gaan plukken. Zoodra zij het huis der oudjes binnenkwam, zag zij het vol glans als ware het volle maan. Zij sloeg het gordijn op, en het kleed om en zag, dat wat er lag slechts het lijk was van een geweldadig omgekomen persoon. Zoodra zij dat zag, riep zij terstond den ouden man en de oude vrouw: „Hei, oudjes! Waar komt deze doode van daan? Waarom hebt ge hem gedood? Hoe is het mogelijk, dat ge met iemand van zulk een glanzend voorkomen geen medelijden hebt? Echt zijt ge slecht, naar ik nu weet.

Toen antwoordden de oudjes, man en vrouw: „Vergeving, Pòtjoet! Laat staan dat wij iemand zouden dooden, zelfs de gedachte daaraan is nooit bij ons opgekomen. We zijn volstrekt niet valsch jegens de menschen".

De prinses vroeg: „Waar komt deze dan vandaan? Waar hebt ge hem gehaald?"

De oudjes antwoordden: „Van nacht droomden we, dat een vischvormig stuk goud was aangespoeld op den oever van de kreek van het lusthof. Zoodra het ochtend was,

toen we wakker waren geworden, gingen we terstond naar den oever der kreek. Wat we er vonden was echter slechts dit lijk, verder was er niets".

Zoodra de prinses dat verhaal had gehoord, ging zij terug naar haar paleis om den levenswaaier te halen. De prinses stamde af van een voorvader, die hemelbewoner was. Zij nam dien waaier mee naar het huis van de oudjes, en ging er dadelijk het lijk van Si Meuseukin mee waaien. Zoodra zij hem waaide, niesde hij; zij waaide hem nog meer, en hij sloeg de oogen op; nog meer waaide zij hem, en hij kon op zitten met den eenen voet op het andere dijbeen; terstond waaide zij hem weer, en hij kon opstaan; nog meer waaide zij hem en hij kon spreken.

Toen vroeg de prinses: „Waarom is het, dat gij in dezen toestand gekomen zijt?"

Si Meuseukin antwoordde: „Mijn eigen oudere broeder heeft mij geweld gedaan; hij heeft mij gedood en mij in zee geworpen. Vroeger was ik slechts een kind van arme menschen. Vervolgens ging ik zwerven in bosschen en oerwouden. Mijn oudere broeder volgde mij toen van achteren, totdat ik aankwam bij eene groote grot, verblijfplaats van een ra^{c}sasa. Daarop ontmoette ik in de grot eene prinses, genaamd Boengòng Katjang Kleundé, dochter van Koning Malé^{c} Tjah van het land Si Katjapoeri. Die de prinses daar gebracht had was een groote ra^{c}sasa, wiens lichaam zoo groot was als een berg. Daarop nam ik de prinses mee om haar thuis te brengen. Bij die gelegenheid ontstond er een groot gevecht tusschen mij en den ra^{c}sasa; daarop stierf toen de ra^{c}sasa. Toen ik bij het thuis brengen van de prinses aan het zeestrand van het land Si Katjapoeri was gekomen, bracht mijn eigen broeder mij om, terwijl hij de prinses voor zich zelf nam".

Toen de overwalsche prinses dat verhaal gehoord had, toen was zij zeer aangedaan, terwijl deernis en medelijden in haar gemoed opkwamen, en zij weende, dat de tranen

vloeiden, en zeide: „Toeankoe! Mijn wensch is, dat gij u niet meer van deze plaats verwijdert. Blijf liever hier bij de oudjes".

Si Meuseukin antwoordde: „Als vervuld kan worden wat ik wensch, dan, zoo God wil, is mijn verlangen slechts om in uwen dienst hier te sterven".

De prinses zeide: „Wat dat betreft, het is slechts God, die uw wensch en bede kan verhooren. Blijf maar eerst hier bij de oudjes en help bloemen plukken in dit lusthof".

De overwalsche prinses ging toen elken dag naar het lusthof en bracht duizenderlei spijzen mee voor Si Meuseukin. Die elken dag verzadigd waren, waren echter slechts de oudjes; Si Meuseukin had van den aanvang af, dat hij het bosch inging tot aan zijne aankomst in het overwalsche land nooit iets gegeten; steeds, dag en nacht, ging hij op in zelftuchtiging.

Si Meuseukin vervolgens plukte elken dag bloemen in het lusthof van de prinses, zoowel ontloken als half ontloken bloemen, zelfs bloemknoppen, alles ging te gronde, alles plukte hij. De reden, waarom hij aldus handelde, was, omdat hij het karakter van de prinses op de proef wilde stellen: werd zij boos, dan was de prinses inderdaad niet lankmoedig, was zij niet lankmoedig, dan zou hij niet langer in dat land blijven.

De prinses was echter wel zeer lankmoedig. Ofschoon Si Meuseukin aldus handelde, zeide zij niets; toen de prinses zijn dusdanig gedrag zag, toen liet zij hem daarop geiten hoeden. Doch daar ging het ook zoo mee; Si Meuseukin weidde ze opzettelijk in den sirihtuin.

Toen de koning zag, dat hij zich aldus niet goed gedroeg liet de koning hem voor de paarden zorgen. Si Meuseukin had toen zijne huid zoo zwart doen worden als kool van bangkahout [1]). Toen hij paardenknecht was geworden,

1) Een bij zoutwaterkreken in de modder groeiende boom met luchtwortels, waarvan het zeer harde en sterke hout gebezigd wordt tot brandhout en tot pilaren.

toen deed hij zijn best; bovendien was hij zeer knap in het verzorgen der paarden, en zeer schoon poetste en kamde hij het lichaam en de haren der paarden, zoodat de glans der paarden zeer schoon opflikkerde, schitterend gelijk een spiegel. Toen de koning dat zag, hield hij destemeer van Si Meuseukin.

Si Meuseukin kwam meer en meer op gemeenzamen voet met de menschen van het paleis. Steeds was hij zeer ordelijk in zijn werk; nadat hij met zijn werk klaar was, ging hij zich dadelijk baden bij een put met een door planken afgeschutte ruimte; zoodra hij in de kamer van de put aankwam, legde hij het omhulsel van zwart vel af, en de schitterende glans van zijn lichaam rees gelijk de volle maan. Alle menschen van het paleis waren geheel en al verbaasd over den paardenknecht, en toen kwam het den grooten koning ter oore.

Daarop beloerde de koning op een dag den paardenknecht, terwijl deze zich baadde. Toen de koning hem aldus zag, toen was hij zeer verbaasd, terwijl hij zeide: „Waar zou deze jongen vandaan zijn, dat hij zeer veel wonderkrachten heeft en zijn uiterlijk kan veranderen, het eene oogenblik zus, het andere oogenblik zoo, nu eens zus dan weer zoo? Misschien is deze kerel een koningszoon, die zich opzettelijk als een gering mensch voordoet".

Daarna ging de koning snel naar het paleis terug, en vroeg toen aan zijne dochter, de prinses: „Wel kind! Hebt gij ooit gezien, kind, dat die zwarte kerel, mijn paardenknecht, zich van gedaante kan verwisselen, zich telkens anders kan maken, het eene oogenblik zwart, het andere oogenblik gelijk de volle maan? Hoe komt het zoo? Bezit die vent soms ook bovennatuurlijke vermogens?"

De prinses antwoordde: „Ik weet het niet, vader! Als het zoo is, bezit hij misschien inderdaad bovennatuurlijke vermogens".

De koning zeide: „Als het zoo is, kind, laat hij dan eene plaats krijgen in het paleis, laten we hem niet meer voor paarden laten zorgen, dat wordt later voor ons zeker eene leelijke schande".

Daarop toen stelde de koning Si Meuseukin aan tot schrijver en alle soorten schrijf- en rekenwerk verrichtte deze snel, terwijl hij bovendien eene zeer fraaie hand schreef en ook kundig was in het opstellen van allerlei stukken.

In dat land kwamen, toen de tijd daarvoor gekomen was, velen schatting, de belastingen van het land, brengen. Alle onderhoorige vorsten kwamen daar bij den overwalschen koning, binnen en buiten het paleis was het vol volk, allen dicht opeengepakt tot op het plein toe, zoo talrijk was de menigte, grenzenloos en eindeloos. Bij die gelegenheid vroegen alle onderhoorige koningen met eerbiedig huldebetoon aan den grooten koning: „Waar hebt Gij, Toeankoe, dezen zwarten kerel, dien gij tot schrijver hebt aangesteld, van daan? Uit welk land is hij afkomstig? Hij hoort wel thuis bij de slaven of bij de paardenknechten in den stal".

Zoodra Si Meuseukin die woorden had gehoord, veranderde hij terstond zijn uiterlijk, en hij werd schitterend als de volle maan. Daarop ging Si Meuseukin snel zijne opwachting bij den koning maken met een brief bij zich, en vroeg aan den koning: „Kan het stuk op deze wijze opgesteld worden?" De koning antwoordde, toen hij het gezien had: „Juist zoo is het goed".

Toen de onderhoorige koningen het geval zagen, keken zij allen geheel verbaasd met den vingers tusschen de tanden geklemd, en zij spraken en fluisterden onder elkander, zeggende: „Dat is de persoon, dien wij zoo even zoo zwart van uiterlijk noemden, en van wien we zeiden, dat hij wel thuis hoorde bij de slaven of in den paardenstal, en nu is zijn uiterlijk zoo schitterend geworden als de volle maan".

Eenigen tijd daarna riep de overwalsche koning het volk bijeen uit de boven- en benedenstreken, uit stad en land, uit oost en west, zoover als zijn gebied zich uitstrekte, en alle koningen kwamen, zoodat het stampvol was binnen en buiten het paleis, en het een leven en eene drukte was dat hooren en zien je verging; zoo veel lieden kwamen bij den vorst.

De koning sprak tot de hoofden, ministers en onderhoorige vorsten: „De reden, waarom gij allen hierheen ontboden zijt, is, omdat ik een klein feest wil geven: ik wil Prinses Boengòng Keureutaïh Tjandén [1]) uithuwelijken aan mijn schrijver".

Alle vorsten, hoofden en ministers antwoordden op de woorden van den koning: „Al wat Uwe Majesteit wenscht en beveelt, nemen wij allen, die uwe dienaren zijn, eerbiedig ter uitvoering in ontvangst".

De overwalsche koning zeide verder: „Als het zoo is, maakt gij allen nu gereed, wat niet gereed is; wat er niet is, zorgt, dat het er is, wat niet voldoende is, maakt, dat het voldoende is!"

Dadelijk begonnen zij feest te vieren gedurende veertig dagen en veertig nachten. Daarop voerde men het bruidspaar in optocht rond, het land en de versterkte stad rond, bracht hen vervolgens terug naar het paleis, sloot het huwelijkscontract, plaatste hen op een troon, ging over tot de naamgeving van de prinses, en gaf haar den naam en titel Boengòng Keureutaïh Tjandén. Daarop toen, na afloop van de veertig dagen en veertig nachten, loste men geweerschoten, dat het een leven was, en stelde den bruidegom op plechtige wijze tot onderkoning aan. Nadat men hem tot koning had aangesteld, ging al het volk, de koningen, hoofden en ministers allen terug, ieder naar zijne eigen woonplaats.

---

1) Aldus heeten de mooie roode bloemen van een struikgewas, dat veel op begraafplaatsen voorkomt.

Nadat Onderkoning Meuseukin en de prinses zich eenigen tijd samen in het paleis hadden verheugd, zeide Onderkoning Meuseukin tot Prinses Boengòng Keureutaïh Tjandén: „Prinses! Ik wil op reis gaan; waar ik heen wil, dat is daarheen, naar het land Si Katjapoeri om naar mijn ouderen broeder te gaan kijken, of hij soms nog leeft of niet meer, want het is reeds meer dan drie jaar, dat hij van mij gescheiden is; tevens wil ik een hanengevecht houden, hanen met kunstsporen laten vechten. Ga het aan den wereldvorst vertellen, vraag voor mij verlof, en zeg, dat het niet voor lang zal zijn, dat ik na drie maanden weer hierheen terug zal keeren".

De prinses antwoordde: „Neem mij mee, laat mij niet in het paleis achter; waarheen ook, ik zal u volgen". Toen ging de prinses naar haar vader, en vertelde alles gelijk Onderkoning Meuseukin haar had gelast te zeggen. De groote koning gaf terstond zijne toestemming, en onmiddellijk ging de prinses terug naar haar eigen paleis.

Dadelijk was toen de leeftocht voor de reis gereed; twee drie schepen had men er mee volgeladen. Terstond zeilden zij af naar het land Si Katjapoeri, tegelijk met tienduizenden volgelingen, die Prinses Boengòng Keureutaïh Tjandén volgden.

Zoodra zij in den haven aangekomen waren, lieten zij het anker vallen, losten geweerschoten, dat het een leven was, en gingen vervolgens aan wal. Si Meuseukin de oudste, de oudere broeder van Onderkoning Meuseukin, ging hen toen ter ontvangst tegemoet, en buitengewoon waren de eerbied- en huldebewijzen.

Prinses Boengòng Keureutaïh Tjandén, afgehaald door Prinses Boengòng Katjang Kleundé, liet men dadelijk het paleis binnen gaan, waar zij beiden verbleven, zich samen verheugende.

Onderkoning Meuseukin nu en zijn broeder deden hun inzet bij het laten vechten hunner vechthanen. — Wat Onderkoning Meuseukin betreft, hij had zijn ouderen broeder

herkend, deze echter had zijn jongeren broeder niet herkend:

Si Meuseukin de oudste zeide: „Als mijn haan het verliest neemt gij Prinses Boengòng Katjang Kleundé, en bovendien word ik uw slaaf. Als gij het verliest, neem ik uwe echtgenoot en wordt gij mijn slaaf".

Onderkoning Meuseukin antwoordde: „Goed, er is niets tegen. Tegen wat gij gezegd hebt, zal ik mij niet verzetten".

Daarop vervaardigden zij eene schriftelijke overeenkomst gelijk Si Meuseukin de oudste had gezegd; daarna lieten zij de vechthanen tegen elkaar vechten, van den ochtend af tot aan den avond. De oudste Si Meuseukin, beide partijen spoorden al snoevende en uitdagende de hanen aan rondom het strijdperk, dat men niet meer wist, uit welke richting het geschreeuw kwam; het was op dien dag zeer druk op de vechtplaats, beide partijen spoorden snoevend en uitdagend de hanen aan.

Door Gods beschikking verloor de haan van den oudsten Si Meuseukin het en overwon de haan van Onderkoning Meuseukin, zoodat het uitgemaakt was, dat de jongere broeder Prinses Boengòng Katjang Kleundé nam, en den ouderen broeder tot zijn slaaf maakte.

Prinses Boengòng Katjang Kleundé nu deed, tijdens haar onderhoud met Prinses Boengòng Keureutaïh Tjandén in het paleis, de vraag „Uit welk land is uw echtgenoot afkomstig?" In antwoord daarop vertelde Prinses Boengòng Keureutaïh Tjandén alle gebeurtenissen van het begin tot het einde. Toen Prinses Boengòng Katjang Kleundé dat gehoord had, toen weende zij al weeklagend, dat de tranen vloeiden, terwijl zij al hare lotgevallen en die van Si Meuseukin, dien de oudste Si Meuseukin had omgebracht, vertelde; voorts zeide zij: „Wilt gij, dat wij, gij en ik, elkander genegenheid toedragen?"

Prinses Boengòng Keureutaïh Tjandén antwoordde: „Één blijk daarvan van u, duizend van mij".

Prinses Boengòng Katjang Kleundé antwoordde weer:

„Als het zoo is, weet dan, dat de persoon, die nu uw echtgenoot is, mijn aanstaande was, die mij van den ra^sasa teruggebracht had. Ik vroeg vier jaar uitstel, en wilde niet met zijn broeder trouwen, omdat ik op hem wilde wachten, want ik wist, dat hij, waarheen hij ook afdreef, behouden zou blijven, dat, al zou in jaren niemand hem opnemen, hij volstrekt niet tot ontbinding zou overgaan".

Toen antwoordde Prinses Boengòng Keureutaïh Tjandén: „Wat dat betreft, naar uw genoegen; mijne gezindheid zal hier noch in het hiernamaals veranderen; echt zullen wij als zusters zijn als waren we van denzelfden vader en dezelfde moeder".

Daarna werd Prinses Boengòng Katjang Kleundé in den echt verbonden met Onderkoning Meuseukin, waarbij een groot feest gedurende veertig dagen en veertig nachten zonder ophouden werd gevierd.

Si Meuseukin den oudste, een slaaf geworden, stelde men tot paardenknecht aan, en men liet hem gras snijden met een houten grasmes. Onderkoning Meuseukin keerde vervolgens terug naar het overwalsche land, met medeneming van de beide prinsessen. Toen zij in het land van Prinses Boengòng Keureutaïh Tjandén waren gekomen, vierde men wederom een groot feest, zich dag en nacht in het paleis verheugend, dansend met handengeklap, steeds door in blijde genoegens.

Enkel tot zoover slechts. Het verhaal is uit.

Dō ida idō, een vloedgolf komt in de schuit;
Uit een wit kleed bestaat de tulband der vreemdelingen [1]),
een *idja plang* [2]) behoort tot het bruidegomstoilet.

October 1915.

---

1) D. w. z. inboorlingen van de kusten van Voor-Indië, spec. Klinganeezen.

2) Eene soort lendenkleed.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI
Tanggal : 17 JAN 2012
Item ID : 0112533374
No. Induk : 20120010300345 1
BiB-ID : 0010 - 60029660
Beli/Hadiah : HADIAH

PNO 05194-95

SLAMET AHMADI
TGL: 9-6-94

